

MOTHER GOOSE ÓVODA

Pedagógiai Program

Készült a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program adaptálásával

OM:200238

1121. Budapest, Melinda út 19.

E-mail cím: mothergoose.hu@gmail.com

Honlap cím: www.mothergoose.hu

Legitimációs eljárás	
<p>Készítette:</p> <p>.....év.....hó....nap</p>	<p>Az óvodaigazgató a nevelőtestület bevonásával.</p> <p>..... aláírás</p>
<p>Elfogadva:</p> <p>.....év...hó...nap</p>	<p>A nevelőtestület nevében:</p> <p>..... aláírás</p>
<p>Jóváhagyva:</p> <p>.....év.....hó....nap</p>	<p>Fenntartó képviselője:</p> <p>..... aláírás</p>
<p>Ph.</p>	
<p>Érvényesség:</p>	<p>2025.09.01-től visszavonásig</p>
<p>Jellege</p>	<p>Nyilvános</p>

Tartalomjegyzék

Legitimációs eljárás	1
1. Bevezető	4
1.1 Az intézmény adatai	5
1.2 Óvodánk jellemzői	6
1.3 Jövőképünk	6
1.4 Gyermekkép	7
2. Pedagógiai programunk nevelési céljai	7
2.1 Alapelveink, céljaink az óvodai nevelésben	8
2.2 Nevelési feladataink.....	9
2.3 Pedagógiai programunk megvalósulásával a gyermeki fejlődés várható eredményei	10
3. A fejlesztés feltételei	12
3.1 Az óvoda tárgyi feltételei	12
3.2 Az óvoda személyi feltételei	13
3.2.1 Az óvodapedagógusok és az óvoda dolgozóinak modell szerepe	14
4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, szocializáció biztosítása	16
5. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink	19
5.1. Az egészséges életmód biztosítása, megalapozása a gyerekekben	20
5.1.1. A gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok	20
5.1.2. Mindennapos mozgás	22
5.1.3. Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, balesetmegelőzés.....	22
5.2. Lelki egészségfejlesztés óvodánkban	23
5.3. Életvezetési készségek fejlesztése	23
5.4. A környezettudatos magatartás kialakítása	24
6. A fejlesztés tartalma	24
6.1 Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás	25
6.2 Társas és közösségi tevékenység.....	29
6.3 Munka jellegű tevékenységek.....	32
6.4 Szabadidős tevékenység	35
7. A komplex foglalkozások rendszere	36
7.1 Társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások	36
7.1.1 Anyanyelv	36
7.1.2 A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal.....	38
7.2 A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások.....	40
7.2.1 Természet - társadalom - ember (A külső világ tevékeny megismerése).....	40
7.2.2 Születéstől - Felnőtt korig (Hagyományörzés és más kultúrák)	42
7.2.3 Művészeti tevékenységek	44
7.2.3.1 Verselés-mesélés:	45
7.2.3.2 Ének, zene, népi játék, tánc:	47

7.2.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:	50
7.2.4 Mindennapos mozgás	53
7.3 Angol nyelv	56
7.3.1 Játékos idegennyelv elsajátítás programunkban	56
7.3.2 Az angol nyelv megszerettetésének és megismerésének tartalmi eszközei.....	57
7.3.3 A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére	58
8. A nevelés tervezése, az óvodai élet megszervezése	58
8.1 Tervezés és dokumentáció	58
8.1.1 Tervezés	59
8.1.2. Dokumentáció	60
8.2 Az óvodai élet megszervezése	62
8.2.1 A csoport kialakítása.....	63
8.2.2 Hetirend.....	63
8.2.3 Napirend.....	63
9. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvények	64
10. Intézményünk kapcsolatai	66
10.1 Az óvoda belső kapcsolatai	66
10.2 Az óvoda külső kapcsolatai.....	67
10.2.1 Óvoda-család.....	67
10.2.2. Óvoda-Fenntartó.....	69
10.2.3. Óvoda-más köznevelési intézmények, közművelődési intézmények	69
11. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásával kapcsolatos feladataink, elveink.....	70
11.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése.....	70
11.1.1. Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTMN) nehézséggel küzdő gyermekek nevelése, fejlesztése	71
11.1.2 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése, fejlesztése	72
11.2. Az esélyegyenlőséget szolgáló és a szociális hátrányok enyhítését segítő intézkedések.....	73
11.2.1 Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló feladataink, intézkedéseink.....	73
11.2.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	73
11.3 A differenciálás gyakorlata óvodánkban	76
12. A pedagógiai munka ellenőrzése-értékelése.....	77
13. Záró rendelkezések.....	79
14. A Pedagógiai Program módosításának elfogadása és jóváhagyása	80
15. Mellékletek:	
1. számú melléklet Szakértői vélemény	
2. számú melléklet: Jegyzék a kötelező eszközökről és felszerelésekről	
3. számú melléklet: A Mother Goose Óvoda egészségfejlesztési programja	
4. számú melléklet: Boldog Óvoda Program	
5. számú melléklet: Madárbarát kert Program	

Mottó:

**„Az ember akkor ad igazán, ha
Munkáját, lelkét, szellemét adja.
És egész énünknek a nagy szerű
Felajánlása mindenki számára
Éppen annyira gazdagítja az
Adományozót, mint a közösséget”**

(Anatole France)

1. Bevezető

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alkotója: Fábíán Katalin, a Programot az Országos Közoktatási Intézet minősítette. A Mother Goose Óvoda Helyi Pedagógiai Programja a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program helyi adaptációjaként készült 2002-ben.

A Tevékenységközpontú Program nevelés és gyermekközpontú, alapvető feladatának a tevékenységeken keresztül és tevékenységek által történő nevelést tekinti.

A program jellegénél fogva teljes hatékonysággal akkor alkalmazható, ha az óvodai nevelés teljes időtartamában, a nevelés minden területén jelen van és az óvodai élet egészére kiterjed.

Valljuk, hogy a gyermekek elsődleges tevékenysége a játék, (mely kiemelt jelentőségű, egész személyiséget formáló, mással nem helyettesíthető, élményt adó tevékenység a gyermek számára), emellett a gyermekek aktív tevékenykedés során fejezik ki vágyaikat, érzelmeiket, és egyúttal új ismereteket, tapasztalatokat szereznek. E folyamatban alakulnak szokásaik, társas viszonyaik, erkölcsi, esztétikai érzékük, nyitottságuk a világ felé, fejlődik nyelvi készségük, logikus gondolkodásuk, fogékonyságuk erősödik a művészet, sporttevékenység iránt, kialakul környezettudatos magatartásuk, fejlődnek testi, fizikai értelemben véve éppúgy, mint szellemileg, csökkennek esetleges hátrányaik társaikkal szemben.

Változatos tevékenységformák biztosítására óvodánkban határtalan lehetőség nyílik.

A fejlesztés általános irányát abban látjuk, hogy az óvodánkba járó gyermekek kiegyensúlyozott, harmonikus testi, fizikai, szellemi fejlődéséhez, neveléséhez optimális feltételeket biztosítsunk, ezáltal a gyerekek saját szintjükön aktívak, érdeklődőek, társas kapcsolataikban sikeresek legyenek.

Választott programunk lehetővé teszi, hogy a gyermekek szociális érettsége, képességeik és készségeik fejlettségi szintje óvodáskor végére biztosítsa számukra a sikeres iskolakezdet. A nyugodt légkörben nevelkedő, sok tapasztalatot, ismeretet szerzett gyermekek könnyebben veszik az óvodai élet után az akadályokat.

Helyi pedagógiai programunk a változatos, vidám légkörben történő tapasztalatszerzést, a fejlődést kiválóan biztosítja, és ennek optimális kivitelezése pedagógusainkon múlik.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt igazolják, hogy gyermekeink szeretnek óvodába járni, szívesen, örömmel végeznek tevékenységeket, nyitottak a környező világra. A program alkalmazásának eredménye, hogy gyermekeink 6-7 éves korukra alkalmassá válnak az iskolai életre.

A 2020. 09. 01-től érvényben lévő program felülvizsgálata és módosítása a 363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet és az ezt módosító 77/2025 (IV.15.) Korm. rendelet értelmében 2025.08.31.-ig kötelező. A felülvizsgálat célja, hogy a Mother Goose Óvoda alkalmazkodjon a jogszabályi, társadalmi és helyi változásokhoz, valamint a gyermekek igényeihez, ezzel biztosítva a

pedagógiai munka minőségének megőrzését és fejlesztését. A program felülvizsgálata és módosítása a

- 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés alapprogramjáról (továbbiakban Alapprogram)
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 419/2024. (XII.23. Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentes biztosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

figyelembevételével történt.

1.1 Az intézmény adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése	MOTHER GOOSE ÓVODA
Az óvoda címe	1121, Budapest, Melinda út 19.
Az óvoda fenntartója	Tyúkanyó Óvodanevelési Alapítvány a Gyermekekért
A fenntartó címe	1121, Budapest Melinda út 19.
Az óvoda OM azonosítója telephely kóddal	200238001
Férőhelyek száma	max. 60 fő
Csoportok száma	1-3 csoport
Csoportok maximális létszáma	25 fő
Az óvoda igazgatója	Magyarné Papp Eszter Judit
Az intézmény alaptevékenysége	851020 Óvodai nevelés

1.2 Óvodánk jellemzői

A Mother Goose Óvoda 2002-ben alakult. A rendelkezésre álló létesítmény, a szükséges átalakításokat követően az intézményi működéshez megfelelővé, családi hangulatúvá vált, melyben 60 gyermek nevelését és ellátását tudjuk biztosítani. A Tyúkanyó Óvodanevelési Alapítvány a Gyermekekért által fenntartott, részben önálló gazdálkodású óvodánk szolgáltatásait elsősorban a XII. és XI. kerületben lakó magyar és külföldi családok veszik igénybe, de ellátási területünk egész Budapest és vonzáskörzete. Az intézmény csendes utcában helyezkedik el, kivételes panorámájú épületben működik, nagy, teraszos kialakítású kerttel rendelkezik a Széchenyi-hegy oldalában. Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket a gyerekek és pedagógusok igényeinek megfelelően folyamatosan bővítjük, ehhez az óvodát létesítő alapítvány, illetve pályázatok forrásait vesszük igénybe.

Óvodánkban angolul is kiválóan beszélő, felsőfokú végzettségű pedagógusainkat a magas szintű szaktudás, a folyamatos önképzés, az elfogadó attitűd, a derű, a türelem és a jó empátiás képesség jellemzi.

Az óvodai nevelés folyamán, összhangban az Óvodai nevelés országos alapprogrammal (továbbiakban: Alapprogram), biztosítjuk az emberi jogok és szabadságok tiszteletben tartását, ezen felül pedig a gyermekeket megillető jogokat oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen az általunk biztosított színvonalas nevelésben. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítja minden gyermek számára a szeretetteljes gondoskodást, az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, próbálja csökkenteni a gyermekek esetleg meglévő hátrányait, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyerekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Alapító okiratunk nem teszi lehetővé a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadását (személyi és tárgyi feltételek megteremtése nem lehetséges) óvodánkban, de törvényi előírás szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
 - ab) kiemelten tehetséges gyermek,
 - b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,
- ellátását biztosítanunk kell. Ezt a tevékenységet megbízási szerződés keretében óraadó gyógypedagógus-logopédus látja el, amennyiben szükséges.

1.3 Jövőképünk

Szeretnénk, ha az óvodánkba járó gyerekek családi légkörben, szép és egészséges környezeti adottságok mellett nevelkednének. Napjuk nagy részét, szakmailag kiváló óvodapedagógusok munkájának köszönhetően, örömteli játékkal és tevékenykedéssel töltenék, miáltal teljes gyermeki személyiségük fejlődik. Kooperációra és kommunikációra képes, boldog gyermekké váljanak, miközben felkészülnek az iskolai életre is.

1.4 Gyermekkép

Az adaptált program a gyermeki személyiséget úgy definiálja, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény aktivitását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg.

Óvodai nevelésünk során úgy alakítjuk mindennapjainkat, hogy gyermekeink szívesen járjanak óvodába, jól érezzék magukat a gyermekközösségben. Tiszteljék a felnőtteket és társaikat, bátran kommunikáljanak, nyitottakak legyenek az együttműködésre. A tevékenységek által sok tapasztalatot, ismeretet szerezzenek, fejlődjön mozgáskultúrája, szeressék és védjék a természetet, aktívak legyenek a művészeti tevékenységekben, kedvvel, félelem nélkül viszonyuljanak az angol nyelvhez. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Pedagógiai programunk minden gyermek számára biztosítja a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, mely által megvalósulhat a gyerekek önmagukhoz mért fejlődése, esetlegesen meglévő hátrányaik csökkenése.

Óvodakép:

Óvodánk kis létszámú, vegyes életkorú csoportjaival, családias, szeretetteljes, elfogadó és befogadó légkörével elsősorban a szabad játék és a komplex tevékenységek sajátos eszközeivel, a környezettudatos magatartás megalapozásával, a meglévő hátrányok csökkentésével, a differenciálás és egyéni képességekhez mért fejlesztési tevékenységekkel segíti elő a gyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődését, készíti fel a gyermeket az életre, teszi zökkenőmentesebbé az óvoda-iskola átmenetet. Az óvodás korú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodánk, mint intézmény, pedagógiai tevékenységrendszerével, tárgyi, személyi és pedagógiai környezetével biztosítja a családi nevelés kiegészítését. Ezért partnereink elégedettségét évről évre mérve, a gyerekek érdekeit előtérbe helyezve alakítjuk életünket, készen a megújulásra, melyhez nélkülözhetetlen munkatársaink kreativitása, empátiás készsége és elhivatottsága.

2. Pedagógiai programunk nevelési céljai

„Engem ne emeljen a magasba senki, ha
nem tud addig tartani, amíg megnövök,
hanem guggoljon ide mellém, ha nemcsak
hallani, de érteni is akar, hogy közel
legyen a szívdobbanásunk”

(Benedek István)

„Az óvodai nevelés szakasza, amely a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi” 2011. évi CXCV tv. 5.§ (1) a.)

Az óvodai nevelés célja: „elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).” 363/2012 Korm. rendelet

2.1 Alapelveink, céljaink az óvodai nevelésben

- ✓ A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. (Inkluzív szemlélet)
- ✓ A gyermek életkori és egyéni sajátosságainak, fejlődési ütemének figyelembevételével sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztést valósítunk meg a játék és a komplex tevékenységek rendszerével. Mindezt a játékoság, fokozatosság, differenciálás és nevelői céltudatosság alkalmazásával tesszük.
- ✓ Az alkalmazott pedagógiai hatások a gyermekek személyiségéhez igazodnak.
- ✓ Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. (differenciálás elve)
- ✓ Minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést, az esélyegyenlőség megteremtését.

Emellett gondoskodunk

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörről,
- emberi értékek közvetítéséről
- a környezettudatos magatartás megalapozásáról,
- a meglévő hátrányok csökkentéséről,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő, illetve más országokból érkező családok gyermekei számára az önazonosság megőrzéséről, ápolásáról, erősítéséről, társadalmi integrációjukról, interkulturális nevelésükről
- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges tárgyi és személyi környezetről.

A tevékenységközpontú nevelési program szerint a nevelés a társadalom számára szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése. A mi óvodánkban a tevékenységközpontú óvodai nevelés **célja**:

A gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:

- a.) a teljes gyermeki személyiség fejlesztését
- b.) az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

Ez a pedagógiai program fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzetek megteremtését feltételezi.

Valljuk, hogy

- a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva valósítjuk meg.
- A gondjainkra bízott gyermekeknek érzelmi biztonságot kell nyújtanunk.
- Úgy kell megszerveznünk a gyermek életét, hogy abban az otthon meghittsége, derűs kötetlensége, sokoldalú tevékenysége érvényesüljön.
- Hivatásunkhoz meleg szeretet kell, maximálisan tiszteletben kell tartanunk a gyermeki személyiség egészét, a gyermeket megillető jogokat.
- Okosan csak az tud szeretni, aki tetteivel a gyermek javát szolgálja, elég védelmet, biztonságot ad a gyermekeknek.
- A pedagógusnak megfelelő pedagógiai optimizmussal kell rendelkeznie.

Hiszünk:

- Minden gyermek képességeihez mérten való fejleszhetőségében, a differenciálás gyakorlatában.
- A tudatos nevelői és közösségi ráhatásban.
- A családi nevelés fontossága mellett az óvoda érték közvetítő szerepében.

2.2 Nevelési feladataink

Az óvodai nevelés általános feladata: az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése melyet óvodánkban tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével érünk el. Ezen belül:

1. az egészséges életmód alakítása során feladatunk:

- ✓ gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
- ✓ harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- ✓ gyerekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- ✓ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ✓ életvezetési készségek fejlesztése,
- ✓ egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- ✓ a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- ✓ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

2. az érzelmi, erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés részeként feladatunk:

- ✓ a gyermeket az óvodába lépéstől kezdve kedvező érzelmi hatások ériék
- ✓ az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörről kialakítása, biztosítása
- ✓ az emberi kapcsolatokat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- ✓ a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének, éntudat alakulásának, önkifejező törekvésének segítése
- ✓ a különbözőségek elfogadására, megértésére nevelés, előítéletek kibontakozásának megakadályozása
- ✓ a közös élményeken alapuló tevékenységek biztosítása
- ✓ a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás- és normarendszerének megalapozása
- ✓ a szűkebb és tágabb környezet megismertetése
- ✓ a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és családdal való kötődés megalapozása
- ✓ a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó értékek felismerésének és megbecsülésének segítése
- ✓ biztosítani, hogy az óvodapedagógus, és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű legyen
- ✓ a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködő szerepe kialakítása a megfelelő szakemberekkel.

A gyermekek életre nevelését minden későbbi fejlődés alapjaként kezeljük, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését

állítjuk, azaz kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni óvodás korban a gyermekeket, felerősítjük a szociális tanulást. Nagyon fontos számunkra a szociálisan hátrányos helyzetben lévők differenciált fejlesztése is.

3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés során feladatunk:

- ✓ az anyanyelvi nevelés megvalósulása minden tevékenységi forma keretében
- ✓ beszélő környezet, helyes mintaadással és szabálykövetítés az óvodai nevelés egészében legyen jelen
- ✓ az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- ✓ a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása
- ✓ a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, mely által új élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- ✓ a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása (Sokszínű tevékenységeken keresztül a fejlettségi szintnek megfelelő ismeretek átadása)
- ✓ az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése,
- ✓ valamennyi értelmi képesség fejlődését elősegítő környezet biztosítása

Feladatunk továbbá:

- a gyermekek játékszükségletének kielégítése
- Idegen nyelvvél való ismerkedés (angol) biztosítása
- Multikulturális környezetben ismerkedjenek más népek, nemzetek szokásaival is.
- A hazájukat elhagyni készülő családok, illetve más külföldről érkező családok gyermekeinek biztosítani az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, segíteni társadalmi integrációjukat.

2.3 Pedagógiai programunk megvalósulásával a gyermeki fejlődés várható eredményei

Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek számára a sokszínű, változatos élményeket, tevékenységeket, és az ehhez nélkülözhetetlen biztonságos, nyugodt, vidám légkört. A 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet - az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szerint:

“1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. (...)

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri

észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére:

- a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- b) feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.”

Óvodánkban nap, mint nap azon dolgozunk, hogy a gyermeki személyiség komplex fejlesztése által, az egyéni különbségeket figyelembe véve, boldog gyermekeket nevelve elérjük az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Hisszük és tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy óvodánkban az egészségesen fejlődő gyermek az óvodás kor végére:

- Képessé válik elmélyülten tevékenykedni
- Sok tapasztalattal, ismerettel rendelkezik az őt körülvevő környezetről
- Aktív a művészeti tevékenységekben
- Érdeklődő, kíváncsi, várja az iskolát
- Társaival és a felnőttekkel nyíltan, bátran kommunikál és együttműködik
- Képes kompromisszumra
- Elfogadó és befogadó a mássággal szemben
- Igyekszik megfelelni környezete elvárásainak
- Megérti társai és a felnőttek elképzeléseit
- Kedvvel, félelem nélkül viszonyul az angol nyelvhez

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a fejlődést - szükség esetén - egyéb szakértők bevonásával igyekszünk biztosítani. Ezen gyerekek esetében az iskolaérettségi kritériumok a befogadó intézmény elvárásait tükrözik.

3. A fejlesztés feltételei

A tevékenységközpontú nevelési programunk megvalósítását személyi és tárgyi feltételek megléte garantálja, az ezekhez való hozzáférést, megkülönböztetés nélkül biztosítjuk minden gyermek számára. Nevelőmunkánk személyi és tárgyi feltételeit, valamint a környezetet úgy alakítjuk, hogy a gyermekek óvodában töltött ideje aktív, tevékenykedéssel teli, fejlesztő hatású legyen.

3.1 Az óvoda tárgyi feltételei

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételekkel rendelkezünk. Az óvodai játék- és eszközkészlet színvonalának megőrzése mellett a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendeletben meghatározott eszköznorma előírásait figyelembe véve a meglévő eszközök folyamatos, tervszerű és rendszeres bővítése szükséges, melyet a fenntartó biztosít.

A 2002-ben megnyílt óvodánk épületeinek állapota jó, felszereltsége színvonalas. Mindkét épület állapotának megővéséhez folyamatos, rendszeres karbantartás szükséges, melyet a fenntartó biztosít. Két épületben, összesen hat világos csoportszobához két öltöző, két étkező és négy mosdóhelyiség tartozik.

Óvodánk családi házban került kialakításra, mely kiváló feltételekkel biztosítja a nyugodt, családias, biztonságos, derűs légkört. A csoportszobák és kiszolgáló helyiségek mérete, berendezése jó, könnyen tisztán tartható, az adott gyermeklétszámnak megfelelő. A gyermekek nyugalmát, örömteli életét nagymértékben befolyásolja a berendezés elhelyezése, amiben fontos szerep jut az óvónőknek, munkatársainknak és gyermekeknek egyaránt. Egy-egy ötletes elgondolás során biztosítanunk kell a terem átrendezésével nagy terek kialakítását, illetve kuckók elkerítését az adott játékokhoz. A gyermeki ötletek megvalósítása még több újabb gondolatot eredményez, ami alapját adja a csoportszoba aktív díszítéséhez, elrendezéséhez, és a közös tevékenykedéshez. A csoportszobák otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, hangulatukat nagymértékben az adja meg, hogy a pedagógusok, gyermekek mennyire díszítik, rendezgetik különböző évszakokhoz, ünnepekhez, különleges alkalmakhoz kapcsolódva.

A csoportban a természet-sarok kialakítása fontos feladat. A jól megválasztott hely kedvez az ott lévő növényeknek ugyanúgy, mint kisebb állatoknak.

Csoportszobáink felszerelését igyekszünk természetes anyagokból készült berendezési tárgyakkal, eszközökkel felszerelni (fa bútorok, játékok). A játékok megválasztása során előtérbe helyeztük a készség-, képességfejlesztő játékok beszerzését. A szobában a játékokat úgy célszerű elhelyezni, hogy a gyermekek, akár kicsik, akár nagyok, könnyen hozzá férhessenek. A berendezési tárgyak, játékeszközök megfelelő minőségi szinten vannak, cseréjük az elhasználódás mértékének függvénye.

Kialakítottunk barkácsoló sarkot, mese sarkot, a társasjátékok külön helyet kaptak, a szőnyeg teret ad a nagymozgásos játékoknak, járműveknek, építésnek. A babaszoba, a babakonyha megfelelő helyen való kialakítása lehetőséget teremt az elmélyült szerepjátéokra.

Könyvtárunk, egyben közösségi helyiségünk, az egész nyitva tartás alatt rendelkezésünkre áll, vidám babzsákok, angol és magyar könyvek várják a gyerekeket. Itt a mesekönyvek a főszerep, így a gyerekek megszokják a könyvek gondos használatát, tiszteletét.

Az alváshoz a csoportszobát átrendezzük, alapos szellőztetéssel és redőnyök segítségével biztosítunk nyugodt, pihenésre alkalmas helyet.

A folyamatos reggelihez külön helyiségben, külön asztal áll rendelkezésre, így étkezés közben nyugodtan folyhat a játék.

Logopédusunk, gyógypedagógusunk részére külön helyiséget biztosítunk a fejlesztő foglalkozások megtartására. Az óvodánkat támogató alapítvány folyamatos támogatást nyújt a gyermekek egészséges életmódjának kialakításában és a környezeti nevelésében: kirándulások, síelés és úszás, egyéb sportolási lehetőségek, busz biztosítása, az étkezés vitamindús kiegészítése, eszközbeszerzés.

Az óvoda helyiségeiben az átlagos hőmérsékletet fali hőmérővel ellenőrizzük, a párologtatás megoldott. Téli időszakban sófalat működtetünk a csoportszobában.

A mosdókban a szerelvények magassága és méretei szintén megfelelnek a gyermekek méreteinek. Minden gyermeknek külön törölközője, fogmosó pohara, fogkefeje, fésűje van.

Tisztántartásukról rendszeresen gondoskodunk.

Az egészséges és tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele a korszerű eszközökkel végzett rendszeres és alapos takarítás. Ennek feltétele mindenkor biztosított.

Emellett fontos a megfelelő munkakörnyezet biztosítása munkatársainknak és a szülők számára egyaránt.

Az óvoda tornaszobája, udvara:

A gyermekek mozgásigényét a jól felszerelt tornaszoba, illetve teraszosan kialakított kertünk használatával elégítjük ki. A tornaszoba parkettás, 50m² alapterületű, dupla belmagasságú, jól szellőztethető helyiség. Felszereltségéhez hozzátartozik a bordásfal, padok, labdák, és egyéb speciális mozgásfejlesztéshez használt eszközök.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. A gyermekek levegőztetését, szabad mozgását a kirándulásokon, sétákon kívül napi rendszerességgel az óvoda használatában lévő zárt kert területén valósítjuk meg. Udvarunknak van napos és árnyékos része. A kert alkalmas a változatos mozgásokra és sportjátékokra. Az udvaron gondosan rendben tartott homokozó van. Az óvoda udvara fa-háncsal borított. A hegyvidéki természeti adottságokból eredően különálló terasz kialakításokkal tettük kellemesebbé a gyermekek környezetét. Az óvoda kertjében az óvónők alakítanak ki alkalmas helyeket az évszakoknak megfelelő kerti munkához, nagymozgásos játékokhoz, rajzoláshoz, sportolási tevékenységekhez. Az udvaron a változatos eszközök használata mellett lehetőség van a csoportok együtt játszására is.

3.2 Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda személyi feltételei jók, a törvényi előírásoknak megfelelnek. Intézményünk alkalmazotti létszáma: 3.5 fő.

Beosztás	Létszám	Szakvizsgát tett	Megjegyzés
Óvodaigazgató	1 fő	1	1 fő angolul beszél
Óvodapedagógus	1.5 fő		1.5 fő angolul beszél
Nevelő munkát közvetlenül segítő	1 fő		
Logopédus/gyógypedagógus	1 fő		Nem alkalmazott, szükség esetén megbízási szerződéssel alkalmazzuk

Óvodánk működési engedélye 60 gyermek ellátását teszi lehetővé. A gyermeklétszám növekedése esetén a törvényi előírásoknak megfelelően a pedagógusi létszámot is növelni kell, ennek teljesülése esetén több csoport is indítható óvodánkban.

Jelenleg 1 csoportot alakítottunk ki, melyet a differenciálás hatékony megvalósítása és a csoportszobák jobb kihasználása érdekében fejlesztő tevékenységek szervezésekor kisebb csoportra tudunk bontani. Így módon, tehát külön helyiségben szervezzük meg a tankötelessé váló gyerekek számára az iskola-elkészítő fejlesztő tevékenységeket is.

Programunk színvonalas megvalósításához óvodapedagógusaink önfejlesztéssel, továbbképzésekkel, tanfolyamokkal folyamatosan bővítik szakmai ismereteiket.

Kiemelten fontos számunkra, hogy az óvodánkban dolgozók munkájukkal, viselkedésükkel, példamutatásukkal olyan légkört biztosítsanak, melyben a gyerekek örömmel tevékenykedhetnek, érzelmi biztonságot, otthonosságot nyújtó, derűs, szeretetteljes környezetben nevelkedhetnek.

Nevelésünk pedagógiai tartalmát azok az emberi értékek határozzák meg, amerre a gyermekeket vezetni szeretnénk. Ezek kialakulásához szükség van az ezeket realizáló követelményekre. Ezek az értékek csak valóságos, aktív tevékenység közben fejlődnek. A tevékenységek szervezéséhez, irányításához nélkülözhetetlenek a jól megválasztott módszerek, amit a pedagógiai cél, a csoport összetétele, egyéni sajátosságok, hely, idő, eszköz, aktualitás határoznak meg. A mindennapi tevékenységek szervezésekor figyelembe vesszük a gyermekek javaslatait, ötleteit, véleményét, építünk az élményeikre, korábbi tapasztalataikra.

3.2.1 Az óvodapedagógusok és az óvoda dolgozóinak modell szerepe

Az óvodapedagógus és a gyerekekkel kapcsolatba lépő óvodai munkatársak a gyermekek számára mindig példaképek, modellek, akik viselkedésükkel, magatartásukkal, követelményeikkel segítik elő a gyermekben a pozitív érzelmi viszony kialakulását, érzelmi, testi, szellemi fejlődését. Kölcsönösen hatunk egymásra.

Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése:

Az **óvodapedagógus** kulcsszereplője a nevelési folyamatnak. Szakmaiságával (tapasztalat, felsőfokú végzettség), elfogadó, segítő, támogató attitűdjével biztosítja a gyermekek fejlődését, a külföldi gyermekek esetében pedig egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerését.

A pedagógiai folyamat az óvónő – gyermek viszonyban jut kifejezésre a személyes interakciók által.

A gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőttnek. Ezt komolyan kell venni és beépíteni a fejlesztési elképzelésünkbe. A gyermeket ugyanis saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában, hanem éppen ellenkezőleg, ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges építeni, megtervezni a gyermeki tevékenységeket. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

A gyermek fejlődésére ez a folyamat nagymértékben hat. Ezt a fejlődést befolyásolja a pedagógiai légkör, melyben a gyermek-pedagógus viszony szubjektív oldala realizálódik.

Az óvodapedagógus-gyermek viszony alakulása döntő mértékben függ a pedagógus személyiségétől, irányításától, vezetési stílusától. A pedagógusnak tudnia kell, melyek azok az emberi értékek, melyek kialakítása, fejlesztése fontos a gyermekek további életében. (pl. szorgalom, őszinteség, kedvesség, türelem, tisztesség, aktivitás, toleranciakészség, szeretet, becsület)

A gyermek aktív részvételét az óvodai életben úgy lehet leginkább fejleszteni, kialakítani, hogy nyugodt, jó kedélyű hangulatot teremtve biztosítjuk a tárgyi, személyi feltételeket az optimális kibontakozáshoz. A gyermek a tevékenységekben akkor aktív, ha szabadon választhat, tevékenykedhet.

Az óvodába kerülés nagy változást jelent a gyermek életében. Ezért szükséges a családot is megnyerni, minél több találkozási lehetőséget biztosítani. Nagyon fontos, hogy érezze a gyermek, (ha az elválás nehéz is), hogy szeretet, érdeklődés, törődés, biztonság veszi körül. Derűs légkör, ölbeli játékok, meghitt beszélgetések, közös tevékenységek, mind a felszabadult kibontakozást segítik. A beszoktatás ideje és az együtt töltött idő során a gyermek személyiségének megismerésére törekszünk, hiszen tudnia kell az óvónőnek (egyéni képességek fejlesztését szem előtt tartva), hogy melyik gyermek szorul segítségre, kitől lehet megkívánni már bizonyos fokú önállóságot, s ki az, aki bátorításra szorul. A gyermek megismerése adja a kiindulási alapot fejlesztő munkánkhoz. A gyermekek ismeretében a módszerek megválasztása nagy jelentőséggel bír, míg az értékelésnek nyitottnak, a gyermekek számára is érthetőnek, következetesnek, serkentőnek, ugyanakkor realitásnak kell lennie.

A kapcsolat fontos része a bizalom. A gyermekek bizalmának megnyerése elsődleges, a közös tevékenységek, élmények során alakulnak ki a meghitt kapcsolatok, melyből jó hangulatú, fegyelmezett gyermekcsoport válik a gyerekek által szeretett pedagógus vezetésével, aki személyiségjegyeinek segítségével alakítja az egyéni és a közösség fejlődését. A pozitív értékek erősítésével, a különbözőségek elfogadásával segítjük a szocializációs nehézségekkel küzdő gyermekeket. Ügyelünk arra, hogy senkit ne érjen fizikai és lelki sérülés (zaklatás, bántalmazás). Esetenként segítünk a konfliktusok megoldásában, de célunk, hogy a gyerekek váljanak képessé az önálló konfliktusmegoldásra.

Fontos, hogy a gyermekek érezzék a pedagógus aktivitását, hozzáértését, és az egész személyiségéből sugározzon a szeretetet.

Az óvodapedagógus személyiségjegyei:

- gyermekszeretet,
- hivatásszeretet,
- tolerancia,
- kommunikációs képesség,
- közlő képesség (tapasztalatátadás, érzelmek kisugárzása),
- megértés, szeretet,
- speciális pedagógiai képesség,
- igényesség, tapintat, szervezőképesség,
- kreativitás,
- érzelmi stabilitás,
- nyitottság,
- kezdeményezőkézség

A nevelő munkát közvetlenül segítő munkatársak (dajka, pedagógiai asszisztens) együtt élnek a csoporttal, segítik az óvónő munkáját. Gyermekszerető viselkedésükkel, személyes gondozottságukkal, kommunikációs és beszédmintájukkal hatnak az óvodás gyermek fejlődésére, szerepük modell értékű. Elvárás részükről, hogy kapcsolataikra a tapintat, az elfogadás legyen jellemző. A tudomására jutott pedagógiai információt titokként kezelje. Nevelési kérdésekben az érdeklődő szülőket tapintatosan az óvodapedagógusokhoz irányítsák. A program megvalósítása során a dajka és a pedagógiai asszisztens munkája az óvodapedagóguséval összehangoltá válik. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban közvetlenül és tevékenyen részt vehessenek elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzelései, módszereit illetően.

Tudniuk kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

Munkatársak személyiségjegyei:

- gyermekszeretet,
- hivatásszeretet,
- tolerancia,
- kommunikációs képesség,
- közlő képesség (tapasztalatátadás, érzelmek kisugárzása),
- megértés, szeretet,
- érzelmi stabilitás,
- nyitottság.

A nevelőtestületi légkör akkor pozitív hatású, ha jó a közérzet; elégedettség, derű tapasztalható nap, mint nap. Ha a testület a döntések részese, elegendő lehetőség adódik az egyéni kezdeményezések megvalósítására, elfogadjuk és tiszteletben tudjuk tartani a másságot. Ehhez elengedhetetlen olyan **vezetői munka**, mely biztosítja és serkenti a fejlődést, teret ad az ötletek felvetésére, kipróbálására, elősegíti a hibák kiküszöbölését, ösztönzi és serkenti a fejlesztő feladatokat, törekszik megoldások keresésére.

Az óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez.

A gyermek személyiség jogainak tiszteletben tartása érdekében a köznevelési törvény által előírt titoktartási kötelezettséget és adatvédelmet minden körülmények között biztosítjuk. A gyermekekről és családjairól tudomásunkra jutó információkat bizalmasan kezeljük, megőrizzük.

A tevékenységközpontú program megvalósításának feltétele a tárgyi és személyi feltételeken túl, hogy a pedagógiai feladatokhoz biztosítsunk elegendő időt.

A gyermeknek legyen ideje tevékenykedni, kibontakozni, gyakorolni!

Kerülni kell a sürgető gesztusokat, mivel az esetleg zárkózottá, félnékké teszi az amúgy is lassú gyermekeket.

4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, szocializáció biztosítása

Az elsődleges szocializáció helyszíne a család. A családban zajló szocializációra építve az óvodában tagoltabb, tágabb szocializációs teret hozunk létre, melyben az óvodás gyermeket tapasztalás útján ismertetjük meg környezetének cselekvési formáival, szokásaival, nyelvhasználati szabályaival. A társas kapcsolatok, az érzelmi és értelmi nevelés együttes hatása lehetővé teszi, hogy a gyerekek fogékonnyá váljanak a közvetített értékek befogadására. Ezt ösztönzi az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre.

Az óvodáskorú gyermek jellemzője magatartásának érzelmi vezéreltsége. Ezért szükséges, hogy az óvodában érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör, állandó értékrend vegye körül. A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, megismerkedett a felnőttekkel és a gyerekekkel, azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. Ebben a környezetben szabad teret kap

az önkifejezésre (játékában és művészeti tevékenységekben) és egyidejűleg erősödik benne a közösséghez való tartozás érzése, a csoporton belül kialakul a mi-tudat, mely révén képes elfogadni és követni a csoport szabályait, szokásait. A közös élményen alapuló tevékenységek szervezése, gyakorlása, melyek támogatják az imént említett képességek fejlődését, fontos feladatunk. Ezen képességek kialakulását, erősödését segíti az óvodai hagyományaink ápolása, az ünnepekre való felkészülés, várakozás erkölcsi hatása is. Közös programok, tevékenységek közben észrevétlenül hozzászoknak gyermekeink a különbözőségek elfogadásához. A közös programok, tevékenységek a szocializáció szempontjából különös jelentőségűek, melyben a gyerekek erkölcsi tulajdonságai is maximálisan fejlődnek.

Szintén feladatunk a társas kapcsolatok alakítása, alakulásuk figyelemmel kísérése, a pozitívumok kiemelése értékeléskor. A pozitív példa kihangsúlyozása növeli a gyermekek önbecsülését, önbizalmát, társaikban elismerést ébreszt és követendő példát. Reális értékelés során a gyermeket egyre jobb teljesítményre sarkalljuk. Az értékelési kritériumoknak mindenki számára érthetőnek, nyitottnak, természetesnek kell lenni.

Értéket közvetítünk saját (népi hagyományok, pl.:kiszézés) és más kultúrák megismerésén keresztül. Ez megalapozza a gyermekben a nemzeti identitástudat kialakulását, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kialakulását. Az óvodában külföldről érkező, esetleg magyarul nem tudó gyermekeket is fogadunk, így az óvodai élet mindennapjai alatt a gyerekek megismerkednek más kultúrákból érkező társaik anyanyelvével, szokásaival, zenéivel, elfogadóvá válnak a másság iránt.

Az óvodai élet megszervezésénél különösen nagy figyelmet fordítunk a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését segítő szokás és normarendszer kialakítására. Változatos tevékenységeket biztosítunk, melyben alakul, fejlődik alkalmazkodó- és segítőkészségük, együttműködésük, önzetlenségük, feladat és szabálytudatuk.

Kiemelten figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se érjen hátrányos megkülönböztetés.

Célunk:

- Barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása (esztétikus, harmonikus csoportszobák, pozitív óvónői személyiség), hogy kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- Óvodai közösség vonzóvá tétele, bizalmon, szereteten, megértésen és tolerancián alapuló, erkölcsi normákat közvetítő óvónő-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolat kialakítása.
- Erkölcsi, akaratú tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvodapedagógus és minden munkatárs példaadásával és helyzetteremtésével.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

Feladataink:

- A gyermek énképének alakítása, a társas kapcsolatok és a szocializáció alakulásának biztosítása.
- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- Különbözőségek elfogadására és befogadására nevelés-mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Alkalmazkodó képesség, együttműködési képesség kialakítása.
- Közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, ezen keresztül a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás és normarendszerének megalapozása.
- Ünnepeink, a népi hagyományok feldolgozása, kulturális értékek, hazaszeretet, szülőföldhöz és családhoz való kötődés megalapozása.
- Élménybefogadás képességének fejlesztése

- Társas szükséglet és viselkedési formák alakítása.
- Erkölcsi, akarat tulajdonságok fejlesztése (aktivitás, önfegyelem, kitartás, tűrőképesség, pontosság, segítőkészség, szabálytudat, feladattudat, becsületesség, igazmondásra nevelés).
- Segítsük hozzá, hogy emberi kapcsolatainkban a szeretet, a bizalom, a türelem, igazságosság domináljon.
- Beszoktatási idő alatt lehetőséget biztosítunk az anyás beszoktatásra és a különböző korú gyermekek egymáshoz szokására, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- A gyerek viselkedésében zavart okozó tényezők, pl. változás, kistestvér születése nyomom követése, tompítása, leépítése.
- Érzelmi megnyilvánulásokra reagálás-az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- Dramatizálás, erkölcsi ítéletet magukba foglaló mesék, szituációk közvetítése.
- A gyermekek környezetében fellelhető pozitív értékek, a jó és szép megbecsülésének kialakítása.
- Az ösztönök és az érzelem irányítás képességének fejlesztése
- Értékeléskor a pozitív példa hangsúlyozása
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében szoros együttműködés szakemberekkel

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- A kialakult szokások váljanak igényükké
- Törekedjenek igazmondásra
- Segítsenek egymásnak
- Óvónői útmutatásokat fogadják el, önállóan hajtsák végre
- Illemszabályokat, megfelelő viselkedési formákat helyesen alkalmazzák (kérés, köszönés)
- Érzelmeiket, értékítéleteiket bátran fejezzék ki
- A „mi” tudat erősödése a csoport szintjén
- Bizalom a felnőttek iránt
- Feladattudatuk, szabálytudatuk, felelősségérzetük jelentkezzen a különböző tevékenységekben
- Helyes erkölcsi értékítélet alkotása életből vett alapszituációkban

Boldogságprogram óvodánkban

Óvodánk a 2018/2019-es nevelési évben pályázott a Boldog Óvoda címre. A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Óvoda” és „Örökös Boldog Óvoda” cím elnyerésére. „A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a gyerekek szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek. A pályázat egyik feltétele, hogy az óvodapedagógus az óvoda legalább egy csoportjában igazoltan tartson legalább havi egy Boldogságórát, és a program fenntartását a következő nevelési évben is vállalja. A sikeres pályázat másik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Óvoda program megjelenítése az óvoda pedagógiai programjában. Boldogságprogram és a Pedagógiai Program óvodánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal: „a

pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, alsós, felsős és közép szintjén tanulók csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.”

„Céljaink (Pedagógiai Program): Tolerancia: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás. Az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is. A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet. A problémamegoldás képességének a kifejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet. E nélkül nem tud kifejlődni a jellem, a személyiség. Az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a mindennapi gyakorlatban. - A vitakultúra elemeinek (bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megformálás) folyamatos alkalmazása. Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása. A saját lehetőségek értékes erőforrásként való megélése. Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. A környezet egészére, önmagunkra irányuló helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítendő érzelmek kialakítása. Az identitásélmény (önismeret és autonóm világkép) kialakítása, illetve a mind jobb önismeret következtében az önépítés iránti igény felkeltése, fejlesztése. Kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

A Boldogságórák: A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság.

Óvodánk havonta legalább egy boldogságórát tart, ahol feldolgozza az adott témát. Ha lehetőség van rá, a téma anyagát folyamatosan, több foglalkozáson keresztül javasolt feldolgozni. Az óvodai munkatervben feltüntetjük a Boldog óvoda program felelőjét.

5. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

- egészséges életmód: a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen az egészséges táplálkozás ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- életvezetési készségek fejlesztése, melyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz
- a baleset megelőzés és elsősegélynyújtás
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- Egészségügyi szolgáltatókkal együttműködés (gyerekorvos, védőnő, fogorvos)
- Együttműködés az ételbeszállítóval (mennyiség, minőség)

5.1. Az egészséges életmód biztosítása, megalapozása a gyerekekben

Óvodánkban az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmód megalapozását. A testi és lelki fejlődés elősegítése érdekében hangsúlyozzuk az óvoda „óvó” -funkcióját, és az előbb említett tevékenységek betegségmegelőzést és egészségmegőrzést szolgáló voltát. Ezt szolgálják a higiénés szabályok betartására (portalanítás, fertőtlenítés), a környezeti ártalmak kiküszöbölésére (kedvező elhelyezkedés, energiatakarékos izzók, nyugalmat árasztó színek) tett lépéseink.

Az óvoda helyiségei: Az átlagos hőmérsékletet fali és digitális hőmérővel ellenőrizzük, a párologtatás megoldott. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen tisztántarthatók. A mosdókban a szerelvények magassága és méretei szintén megfelelnek a gyermekek méreteinek. Minden gyermeknek külön törölközője, fogmosó pohara, fogkefeje, fésűje van. Tisztántartásukról rendszeresen gondoskodunk. Az egészséges és tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele a korszerű eszközökkel végzett rendszeres és alapos takarítás. Ennek feltétele mindenkor biztosított.

Célunk: A kisgyermek olyan szükségleteinek kielégítése, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megóvásához, megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához, a betegségek megelőzéséhez.

5.1.1. A gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, egészségük megőrzéséhez elengedhetetlen feltétel a gondozás, amely megalapozza óvodai nevelőmunkánkat. Az óvónőink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését.

A gondozás az első kapocs, amely közelebb viszi a felnőttet a gyermekhez. Legelső és legfontosabb feladatunk a gyermekek testi szükségleteinek felmérése és kielégítése, hiszen akkor fejleszhetőek jól, ha kialakul biztonság- és komfortérzetük, testi szükségleteiket kielégítjük. A gondozás, a felnőtt és a gyermek személyes kapcsolatának bensősége, a kölcsönös bizalom kialakulását segíti elő.

A gyermeknek joga van, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. A gondozási feladatok végzése, az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata. Mingig a gyerek életkorához, egyéni szükségleteihez és képességeinek fejlettségéhez igazítva kell megtervezni, illetve ellátni.

Célunk, hogy életkoruknak megfelelően megtanulják önállóan ellátni önmagukat, és ehhez nyújtsanak megfelelő segítséget a felnőttek.

Feladataink:

- Olyan nyitott és rugalmas rendszer biztosítása, amely igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, életkori- és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.
- A mindennapok során biztosítjuk, hogy óvodásaink kellemes, nyugodt légkörben, felesleges várakozás nélkül, szükségleteiknek megfelelően végezhesék a tisztálkodással, a wc használatával, az öltözködéssel, az étkezéssel kapcsolatos teendőiket.
- A gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő rugalmas napirend kialakítása, biztosítása
- Az egyéni bánásmód és a példamutatás elvének érvényesítése.
- A családdal való szoros együttműködés
- Az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása, a veszélyforrások minimálisra csökkentése

Részterületek szerint:

Tisztálkodás:

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Megismerteti a tisztálkodási folyamatot (kézmosás, fogmosás, wc használat): helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A fejlettség szerinti segítségnyújtás. Fokozatosan kialakítani az önállóságot.

Öltözködés:

Elegendő időt és a szükség szerinti segítséget biztosítani az öltözködésben. Sorrendiség, ruházat összehajtása, elhelyezése a saját polcokon, rend megőrzése a polcon, hőérzet szerinti öltözködés. Fokozatosan kialakítani az önállóságot.

Étkezés:

Biztosítjuk a kulturált étkezési szokások kialakításához szükséges feltételeket, a nyugodt, esztétikus környezetet. Személyes példával alakítjuk a gyermekekben az étkezés során elvárható kulturált viselkedési formát. Az étkezések során vegyük figyelembe a gyerekek egyéni igényeit, szükségleteit. Az étkezéssel kapcsolatos tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka) a gyermekek egyéni fejlődési ütemének megfelelően szervezzük. A kulturált étkezési szokások elsajátítása során egyéni fejlődésük figyelembevételével megismertetni a gyerekeket az evőeszköz használatával. Figyelünk a korszerűbb táplálkozási szokások kialakítására (személyes példamutatással is), a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára eddig ismeretlen ételfélék megkóstolására és a folyamatos folyadékellátásra. A külföldi és egyedi szükségletű gyerekek étkezési szokásait figyelembe vesszük.

Pihenés:

Ebéd után a gyerekek szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés légkörének feltételeit biztosítása, gondoskodás a terem szellőztetéséről, az ágyak megfelelő elhelyezéséről. A gyermekek egyéni igényeinek és szokásainak figyelembevételével a szükséges tárgyi feltételeket megteremtése (kispárna, megszokott ruhadarab, plüss stb.). A csoport nyugodt pihenési idejének biztosítása mellett vegyük figyelembe az egyes gyermekek eltérő alvásigényét.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a tisztaság és rend iránti igényük
- Életkoruknak megfelelő szinten képesek önmagukat kiszolgálni, ellátni.
- Segítenek társaiknak, és a kisebbeknek.

5.1.2. Mindennapos mozgás

Célunk: A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének megvalósítása.

Szervezeti keretei:

- a.) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- b.) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- c.) szervezett mozgásos tevékenység.

Feladataink:

- Napi és hetirendben biztosítani a gyermekek mozgásigényének kielégítését.
- Minden nap szervezzünk mozgásos tevékenységet.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-2 órát, de minél több időt tartózkodni a szabad levegőn
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük.
- Fokozatosság elvével a hozzászoktatás, a test edzése a környezeti hatásokhoz
- Biztosítani minden gyermek számára - az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével - a spontán, szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységet, az egészségfejlesztő testmozgást
- séták, kirándulások, szervezése, változatos mozgásformák keresése és biztosítása (jóga, síelés, úszás)

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Eljut az első alakváltásig
- Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb
- Szándékosan tudja irányítani mozgását
- Örömmel, szívesen mozog, vesz részt mozgásos játékokban

5.1.3. Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, balesetmegelőzés

A biztonságos környezet biztosítása, a higiénés szokások gyakorlása, elsajátítása, a környezet tisztán és rendben tartása mind a betegségmegelőzést, az egészség megőrzését szolgálja. Alap követelmény, hogy korosztálytól függetlenül el kell kerülni a balesetveszélyes helyzeteket, és az egészséget károsító hatásokat. Az óvoda balesetmegelőzést szolgáló szabályait (helyiségek, udvar) év elején játékos beszélgetés formájába az óvodapedagógus ismerteti a gyermekekkel, későbbiekben ügyel betartásukra. Az óvoda teljes területén a dohányzás és az alkohol fogyasztás tilos.

Ismernünk kell az óvodába járó gyermekeket, hogy a betegség első jeleire minden esetben reagálni tudjuk. A beteg gyermeket el kell különíteni, értesíteni kell a szülőt, el kell tudnunk látni, amíg a szülő meg nem érkezik, vagy az óvoda gyerekorvosa nem látja. A gyermekek számára fogászati szűrővizsgálatot, védőnői ellenőrzést és gyermekorvosi vizsgálatot szervezzünk.

5.2. Lelki egészségfejlesztés óvodánkban

Törekszünk rá, hogy a fizikai test egészségmegőrzése lelki egészségmegőrzéssel is párosuljon, ehhez lelki nevelési feladatokat is ellátunk. A mentálhigiéné nem csupán a pszichés megbetegedések és magatartászavarok megelőzése, hanem lelki egészségvédelem is; mindazoknak a folyamatoknak, tevékenységeknek összessége, amelyek az emberi személyiséget és közösségi kapcsolatot erősebbé, fejlettebbé, magasabb szervezetségűvé teszik. Óvodánkban a testi szükségletek maximális kielégítése mellett nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek érzelmi biztonságát jelentő szociális szükségletek kielégítésére. Az óvodai mentálhigiénés nevelés célja, hogy biztosítsuk a gyermekek számára az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést.

Feladataink:

- a gyerekeket megóvjuk a riasztó élethelyzetek átélésétől, hatásától
- megkülönböztetett figyelemmel, odaforduló gondoskodással vegyük körül a gyermeket
- Szavaink, tekintetünk, hangsúlyunk és cselekedetünk figyelmet, elfogadást közvetítsen.
- ismerjük igényeiket, egyéni jelzéseiket, szokásaikat, érzelmi világukat.
- Érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör, állandó értékrend biztosítása
- **Beszoktatás:** Ahhoz, hogy a gyerek szívesen járjon 3-4 évig óvodába meghatározó a „beszoktatási”, illetve a nyári szünet utáni „visszaszoktatási” kb. 2 hónapos időszaka. Egész évben, de ilyenkor fokozottabban szüksége van a gyerekeknek az óvónéni személyében a lelki támaszra, az odafigyelésre. A nyugodt, szeretetteljes, türelmes légkörrrel, és tapintattal kell megkönnyíteni ennek az időszaknak a zavartalan lefolyását.

5.3. Életvezetési készségek fejlesztése

Már ebben a korban fontosnak tartjuk, hogy az életkori és egyéni sajátosságok mellett olyan személyiségjegyek, képességek, tulajdonságok fejlődését segítsük elő, mint:

- ✓ **aktivitás:** önként vállalt, spontán, vagy szervezett tevékenységekben való részvétel az óvodai mindennapok során. Feladatunk, hogy biztosítsuk a gyerekek fejlettségi szintjéhez, egyéniségéhez, érdeklődéséhez igazodó változatos tevékenységeket, eszközöket, módszereket, ezáltal kiváltsuk aktivitásukat.
- ✓ **alkotó, problémamegoldó gondolkodás, kreativitás**
Feladatunk: a tevékenységekben biztosítsuk a többféle megoldási út keresésének lehetőségét, szabadságát, az egyéni elképzelések megvalósítását, hagyjuk a gyermekeket önállóan megoldani a problémát, szükség esetén csak megfelelő mértékben -a gyermek fejlettségéhez mérten- segítsünk
- ✓ **nyitottság, rugalmasság, alkalmazkodóképesség**
Feladatunk: példamutatás, biztatás, érzelmi biztonságot nyújtó légkör teremtése, ahol a gyerekek félelem nélkül, bátran fordulhatnak az újdonságok felé, természetes érdeklődéssel, kíváncsisággal tekinthetnek körbe környezetükben. Lehetőséget biztosítani döntéshozatalra, érvelésre, hogy képesek legyenek változtatni szokásukon, véleményükön, lemondani valamiről, ha a körülmények úgy adódnak.
- ✓ **pozitív hozzáállás, nehézségek leküzdése, tolerancia**
Feladatunk: olyan környezet teremtése, ahol egymás elfogadása, a máság megértése természetes. Az előítéletek kibontakozásának megakadályozása. A környező elő és

élettelen világban megláttatni a szépet, jót. Példát mutatni viselkedésünkkel a mindennapok nehézségeinek leküzdésében.

A gyerekek későbbi életútja során ezek a tulajdonságok elengedhetetlenek a belső harmóniájuk megteremtéséhez, vagy egyéni érvényesülésükhöz.

5.4. A környezettudatos magatartás kialakítása

Óvodánkban törekszünk a gyerekekben a környezettudatos magatartás megalapozására, mely a mindennapi tevékenységek során valósul meg. Lehetőséget teremtünk a gyermekek számára, hogy megtapasztalják a környezetvédelem fontosságát. Az élethez levegőre van szükség, van jó és rossz, tiszta és szennyezett levegő. Szellőztetés alkalmával, vagy az utcán sétálva ezt tapasztalják a gyermekek is. Az természet-sarokban elhelyezett növényeket gondozni kell, különben elpusztulnak. Föld-napja alkalmából fát, virágokat ültetünk, kertészkedünk. Megünnepeljük a környezeti jeles napokat. Óvodapedagógusaink minden lehetőséget megragadnak, hogy példamutatással, játékos feladatokkal bevonják a gyermekeket a környezetvédelem feladataiba (szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása a csoportban, elemgyűjtési-akció, újrahasznosítás, víz és energiatakarékosság), illetve kialakítsák a környezettudatos magatartásformát.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan, figyelemfelhívás nélkül megöntözik a csoportban lévő növényeket.
- Szívesen kertészkednek az óvoda udvarán.
- Segítség nélkül szelektálják a hulladékot.
- A mosdóhasználat során csak a szükséges vízmennyiséget használják el, óvónői felügyelet nélkül is.
- Berögzül a helyes magatartási forma, ha a környezetben tartózkodnak (nem szemetelnek, nem tépik le a növényeket stb.).

6. A fejlesztés tartalma

Óvodai nevelésünk tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg, elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A feladatrendszer elemei, a fejlesztés tartalma:

- 1. Játék és tevékenységben megvalósuló tanulás**
- 2. Társas és közösségi tevékenység**
- 3. Munka jellegű tevékenység**
- 4. Szabadidős tevékenység**

A fejlesztési tartalmak a fő tevékenységeken keresztül (játék, tanulás, munka) elégítik ki a szükségleteket.

Céljaink:

- a viselkedési folyamatok összességét meghatározó, funkcionális rendszert alkotó részfunkciók kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítása a szenzoros integrációs képesség erősítésén keresztül
- alapvető kommunikációs képességek kialakítása

- közösségi élmények nyújtása
- a tapasztalatszerzés igényének felkeltése
- az önkifejezés igényének alakítása
- kompetenciák fejlesztése

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- rendelkezzen összerendezett, életkorának megfelelő pszicho-motoros képességekkel
- legyenek szituációknak megfelelő verbális és viselkedésbeli megnyilvánulásai
- tudja megjeleníteni érzéseit, gondolatait szóban, képen
- illeszkedjék családjá és az óvodai közösség szokásaihoz
- legyen igénye egyéni tapasztalatok szerzésére, vegyen részt közös tevékenységekben
- ne zárkózzon el egyéni megnyilvánulásuktól
- törekedjen önállóságra különböző ismert helyzetekben

6.1 Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A játék a gondolkodás fejlődésének egyik fázisa” (Jean Piaget)

A **játék** az óvodás korú gyermek elsődleges, alapvető tevékenysége. Szabadon választott, külső céltól mentes, önmagáért a tevékenységért folytatott, örömszerzéssel kísért cselekvéssor. A játék az a tevékenységi forma, melyet a gyermek örömmel, önként végez. Nem az eredmény, a teljesítmény, a végtermék fontos, hanem maga a folyamat. A játék, mint örömforrás feszültségoldó, egész személyiséget érintő, személyiségfejlesztő hatással van a gyermekekre.

Játék közben a gyermek ismerkedik a külvilággal, felfedez, rácsodálkozik, tapasztalatot szerez. Tárgyi és társas környezetének hatásait, cselekvéssel, azonosulással, ismétlő játékkal magába szívja. A külvilágot – amely hozzá viszonyítva aránytalanul és szinte megismerhetetlenül nagy és bonyolult – csak saját méreteihez szabott tárgyakkal és életkorához illő módon képes megismerni miközben önmagát is tanulja. Félelmeit, ösztönös és tudatos vágyait a játék folyamatában kivetíti a külvilágba, megjeleníti átélt élményeit, az őt foglalkoztató eseményeket.

Minden egészséges gyermekben belső készítés hatására, kíváncsiság működik, mely arra ösztönzi Őt, hogy élénk tájékozódással fürkészsze a környezetét, próbálja ki önmagát és a kezébe kerülő tárgyakat, oldja meg a konfliktusokat, problémákat tisztázza, járjon mindennek a végére. Élményei belső tudássá válnak. Örömmel figyelik és utánozzák a hozzájuk érzelmileg közel álló felnőtteket.

A játék a szabad, őszinte megnyilvánulások által az érzelmi, erkölcsi nevelés színtere is. A játék során társas kapcsolataikon keresztül átéljük a mellé-, fölé-, alárendeltségi viszonyból fakadó alkalmazkodást, a vezetés, lemondás érzését, az együttműködés, együtt játszás és barátkozás örömet. A konfliktushelyzetek megoldása során erősödik akaratuk, fejlődnek szociális képességeik, az önálló helyzetfelismerés és döntés által pedig problémamegoldó képességük alakul. Megjelennek azok a sajátosságok, magatartásformák, melyek a továbbiakban játékon kívül is hatással vannak rá.

Ahogy a gyermek növekszik, egyre jobban megérti mind önmagát, mind pedig az embereket, és azt a társadalmat, melyben él, s ezen keresztül játékának módja, tartalma, szintje változik.

Az önként vállalt, szabad játékában jelen van:

- A gyakorlójáték: Részt vesz különböző utánzásban, ismétlésben, improvizálásban alapuló tevékenységben: (játékszerek, eszközök rakosgatása, húzogatása, kavargatása, anyanyelvi játékok: hangutánzás, nyelvtörő stb.). Szívesen vesz részt mozgásos gyakorló játékokban: (ugróiskola, ugrókötelezés, rollerezés, dobás, kúszás stb.).

Különböző anyagokkal történő játékokat kitalál: teletöltés (vízzel, homokkal, kavicssal, kiöntés), kavar, gyúr, formál...

- Szabály / társas játék: Észleli és betartja a játékszabályokat. Együtt tud működni a társaival. Türelmesen kivárja sorra kerülését, el tudja viselni, ha nem ő a győztes. Gyakorolja mozgásos formáját: fogócska, bújócska, szembekötösdí, labdajátékok, versenyjátékok: futó - fogójátékok, sor- és váltóversenyek versengések stb. Részt vesz értelmi képességeket fejlesztő játékokban: szín-és formaillesztés, párkereső, memóriajáték, kártya, horgászjáték, kirakás, mozgatás-egyensúlyérzék, kézügyesség gyakorlásával.
- Konstruáló játék: Szívesen játszik építőjátékokkal, kockával, Lego, Puzzle-játékokkal, lyukacsos, mágneses táblán képeket rendez, gyöngyöt fűz, szerelő játékokat játszik stb.
- Szerepjáték: Játékában dominál a szerepjáték. Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására. Ötleteket ad a játék „forgatókönyvéhez”. Bábjátékot alkalmaz, párbeszédre építve játssza el.
- Kézi munka: Szívesen készít játékához eszközöket, felhasználja a további játékban (bábok, érdekes játékok) különböző anyagokból, a hiányzó elemet pótolja.
- Kreativitás: Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására. Ötleteivel tartalmasabbá teszi a játék menetét.
- Együttműködés: Le tud mondani egy-egy játékszerről. Képes végighallgatni, megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait. Kudarcélmény elviselésére képes, indulatait féken tudja tartani, nem agresszív, nem rombol.

Célunk:

- Biztosítani, hogy a szabad játék maradjon az óvodáskor végéig a gyermekek legfőbb tevékenysége és ezen keresztül testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, kreatív, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiséggé váljanak.
- olyan tulajdonságok, képességek és készségek alakuljanak ki a gyermekekben, amelyek később a társadalomba való beilleszkedésüket nagymértékben elősegítik.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását.
 - A személyiség harmonikus kibontakoztatása, kompetenciafejlesztés
 - Érzelmi, akarati tulajdonságok alakulása
 - Szociális, társas viselkedésének formálása
 - A gyermekek örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között
 - Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére
 - Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására
 - Tartsák tiszteletben társaik magányos játékra való igényét

Feladataink:

- Az óvodapedagógus szituációérzékenyen reagáljon a gyermeki élményből fakadó tevékenységre, és tudatosan használja fel azt a gyermek fejlesztése érdekében (indirekt irányítás túlsúlya)
- Megfelelő csoportlélegkör, hely, idő, eszköz és élményszerzési lehetőség biztosítása
Játékidő: Az elmélyült játék kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli idő biztosítása a döntő. Ne legyen sok várakozási idő, ne legyen sok üresen eltöltött perc! Az óvodapedagógus feladata, hogy megszervezze a gyermek napját úgy, hogy a

tartalmas játékhoz megfelelő időt biztosít, túlsúlyban legyen a szabad játékkal töltött idő.

Hely: Arra kell törekednünk, hogy a csoportszoba lehetőségeit kihasználjuk. Igyekezzünk kialakítani kisebb kuckókat, hogy a játszócsoportok ne zavarják egymást. A játékterületek kialakításánál legyünk rugalmasak. A játékszerek úgy legyenek elhelyezve, hogy a gyermekek elérjék. Szoktassuk a gyermekeket ahhoz, hogy önállóan alakítsák ki a játékhoz szükséges helyet. Biztosítsuk a friss levegőn való folyamatos játékot.

Játékeszközök, játékszerek: A játékokat a gyermekek korának megfelelően válogassuk össze. Ügyeljünk arra, hogy tartóssága, jó minősége legyen, mert a játékszerek ízlésformáló esztétikai szerepe nagy. Fontos követelmény, hogy feleljen meg a gyermek igényeinek, keltse fel érdeklődésüket, csináljon kedvet a játékhoz.

- Tiszteletben tartani a játék legjellemzőbb sajátosságait, szükség szerint bekapcsolódni a gyermek játékába (ötletadás, továbbfejlesztés, élménynyújtás)
- Kihasználni a játék, mint komplex tevékenységforrás, egész személyiségre pozitívan ható erejét (ismeretnyújtás, a szocializáció kialakításában, ízlésformálás, kreatív együttműködés, viselkedési szabályok)
- A többi tevékenységi formát (munka, tanulás) a játéknak rendeljük alá
- Udvari játéktevékenységek folyamatos, tudatos fejlesztése (évszaknak megfelelően)
- Mozgás, gondolkodás, beszédkészség fejlesztése
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- A gyermek játékának tudatos megfigyelése, mely által megértjük személyiségüket és hozzájárulhatunk sokoldalú fejlődésükhöz

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képesek a játékszabályokhoz alkalmazkodni.
- Játékaikban megjelennek a felnőttek tevékenységei.
- Játék során társaikkal összehangolják cselekvéseiket, fogadja el társai javaslatait, ötleteit
- A barkácsolás természetes része a játékuknak.
- A maguk készíttette eszközöket felhasználják további játékuknak.
- Megértik és elfogadják mások véleményét, elgondolását.
- Képesek lemondani egy-egy kedves játékszerről is.
- Önállóan is képesek játékok megszervezésére és lebonyolítására.
- A gyermek fejlettségének, életkorának megfelelő játéktevékenységek választása
- Legyen képes csoportban való játékra
- Kezdeményezőképeség, kreativitás jelenjen meg a játékában, egyéni élményeit, ötleteit megjeleníti
- Kialakult a közös játékra való igénye
- Együttműködés, szerepvállalás (szerepnek megfelelő viselkedés)
- Örömmel, önfeledten, elmélyülten játszik

Felismerve, hogy az óvodáskorban a személyiségfejlődésnek milyen fontos területe a játék, kialakult a modern pedagógiában az a gondolat, hogy a benne rejlő lehetőségeket céljaiknak megfelelően tudatosan használjuk fel. A **tanulás** egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok

érdekében, sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja.

Kisgyermekkorban a tanulás és játék nem különíthetők el egymástól, szorosan összefonódnak.

A gyerek úgy tanul, hogy játszik.

A tanulás jelenléte a játékban:

- Minél inkább belefeledkezik a gyermek a játékba, annál inkább megindulnak benne a tanulást előidéző folyamatok.
- Minél többféle játékban vesz részt a gyermek, annál többféle tanulási hatások érik.
- A folyamatos és rendszeres játék hatására kialakuló új szükségletek mind bonyolultabb játékokhoz teremtik meg a belső, pszichés feltételeket.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzások mintá és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A játékos cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A gyakorlati problémamegoldás.

A motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni, komplex tevékenységeken keresztül juttatjuk a gyermekeket ismeretekhez. Célunk itt is a teljes személyiség fejlődése, fejlesztése, elsődlegesen az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Ehhez elsősorban ingergazdag, tanulást támogató környezetet biztosítunk, támaszkodunk a gyermek örömeire, érdeklődésére. A játékba ágyazott tanulás során a gyermek komplex módon éli át a tevékenységet, sokoldalú tapasztalatszerzést biztosít számára, mely által új ismereteket szerez. A tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.

Célunk:

- A játékban való tanulás módszerével a tanulás, a gyermek számára örömmel és önként vállalt tevékenységgé válik
- Az óvodapedagógus az egész óvodai nap folyamán, ismerje fel az adott nevelési, tevékenységi helyzetek nyújtotta lehetőségeket az ismeretnyújtásra, tapasztalatszerzésre
- a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek
- A gyermekek kompetenciájának és tanulási képességeinek fejlesztésével a zökkenőmentes iskolakezdésre való felkészítés.

Feladataink:

- A gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építve az értelmi képességek fejlesztése (érezékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) cselekvéses tanulás útján.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- játékos, spontán tapasztalatszerzés, ahol a játékoság érvényesül, játékos helyzetek megteremtése folyamatos időkeretben és tevékenységi formában

- Segítségnyújtás olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyekben saját teljesítőképességüket is megismerhetik.
- Fenntartani a tudás iránti vágyat
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- Segítségnyújtás olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyekben saját teljesítőképességüket is megismerhetik.
- gyakorlati probléma és feladat adás
- közvetlen tapasztalatszerzések, megfigyelések
- kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek, szókincsfejlesztés, beszédkészség, problémamegoldó képesség fejlesztése
- Megismertetni őket a felfedezés, kutatás örömeivel.
- A kreativitás erősítése.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- egyéni, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A játékban megvalósuló tanulás támogassa az iskolai életre való felkészítést

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Tudnak önállóan konkrét, elemi ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni, ismert modell alapján.
- Ismerik saját értékeiket, kialakul feladattudatuk.
- Képesek többféle megoldás keresésére.
- Szándékos figyelmük tartama eléri a 10-15 percet (figyelme kitartó, összpontosításra képes)
- Képesek gondolataikat érthetően, szavakba, mondatokba foglalni.
- Felfedeznek konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
 - Érdeklődő a tevékenységek iránt
 - alakuljon ki a mese és a valóságtudata
 - kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakulása
 - alakuljon ki a képszerű-szemléletes gondolkodásmód
 - Akarati tulajdonságait képes irányítani
 - Érzékelési, észlelési folyamatokban eligazodik
 - Meglévő tapasztalatait alkalmazza

6.2 Társas és közösségi tevékenység

Az óvoda feladata a másodlagos szocializáció, vagyis a 3-7 éves gyermekek szocializációs folyamatának tudatos, szakszerű irányítása. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. Az óvodapedagógus feladata, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljon az újonnan óvodába kerülő gyermek felé. Adjon elegendő időt a beszoktatásra. Biztosítson fokozatos átmenetet és tegye lehetővé a szülővel együtt történő beszoktatást.

A közösségi nevelés alapelve, hogy minden gyermek megtalálja a helyét a közösségben. Mindegyikük egy külön egyéniség, aki önálló akarat, vágyakkal, rendelkezik. A jó közösséget olyan egyéniségek alkotják, akik képesek az alkalmazkodásra, mások véleményének elfogadására és kompromisszumok megkötésére. Támogatjuk a baráti

kapcsolatok kibontakozását óvodán és csoporton belül egyaránt. Az óvodai csoportot, közösséget úgy formáljuk, hogy kialakuljon a társadalom számára hasznos közösségi érzés, tudat és magatartás mellett a mások megbecsülése és a közös szokások, hagyományok tisztelete. A csoportban kialakult szokások és normák befolyásolják az egyén és a közösség cselekedeteit. A szokások tevék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben, a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését stb. Nem fegyelmezni, hanem tevékenységgel és az ehhez szükséges hellyel, eszközzel kell segíteni a gyermekeket abban, hogy minél nagyobb önállóságra tevének szert óvodai életük során.

A csoport számára a mindennapi tevékenykedés hasznos, színvonalas, ötletgazdag kell, hogy legyen, így szerez az egyéni és a közös „munkában” örömet a gyermek. A közös tevékenység (teremdísztés, kiállítás szervezés, egymás segítése stb.) mind olyan emberi tulajdonságok, képességek, készségek (együttműködés, konfliktusmegoldás, megértés, tolerancia) kialakulását eredményezi, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket másokkal érintkezni, együttműködni, kommunikálni.

Törekedjünk a kicsiknél a nyugodt, vidám légkör kialakítására, a nagyobbaknál közös tevékenységekkel: kirándulások, színházlátogatások, egyéb szervezésével a körülöttük lévő világ egyre nagyobb megismerésére, közös élmények gyűjtésére.

A közösségen belül kell a gyermeknek elsajátítaniuk:

- társakkal való helyes viselkedést,
- közös tevékenység fontosságát
- felnőttek, idősek tiszteletét, kisebbek segítségét
- partner viszony kialakítását
- önálló kapcsolatteremtést
- toleranciát, a különbözőség elfogadását
- helyes szokásrendszert,
- egyének tiszteletét, szeretetét, kölcsönös bizalmat

Ha mindehhez nyitott légkör, demokratikus és szeretetteljes irányítás társul, akkor tág teret nyitunk a gyermekek önállósága, tenniakarása és döntési képességének kibontakoztatása irányába is. A nevelőközösség szerepe ebben a folyamatban meghatározó. Az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztensek és dajkák belső tartása, gyermekszerep, kivívott tekintélye és világos, pontos, tudatos, célirányos nevelő tevékenysége nélkül az elképzelt gyermekközösség kialakítása nem sikerülhet.

Kiemelt feladatunk a kooperációs (másokkal való együttműködés) és a kommunikációs (másokkal való érintkezés, konszenzusra való törekvés) képességek kialakítása, fejlesztése. A társas és közösségi tevékenységek folyamatos gyakorlása segíti a társadalmi gyakorlatra, azaz az életre való felkészítést.

Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítsa a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Ez mindkét fél számára (szülő-óvodapedagógus) megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani. Az óvodapedagógusnak éppúgy szüksége van a nevelőmunkában a szülőktől érkező információkra, javaslatokra, mint fordítva. Az óvoda partneri viszonyainak nyitottsága, hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

Hagyományok, ünnepek óvodánk életében: Születésnapok megünneplése, Szüret, Lámpás Márton-napi felvonulás, Mikulásvárás, Karácsony, Farsang, Kiszebáb égetés, Március 15., Húsvét, A Víz világnapja, A Föld napja, Madarak és Fák napja, Anyák napi ünnepség, Év végi műsor, az iskolába készülő búsúztatása.

Közös programok:

- séták, közös munka, játék évszakonként, ünnepenként, feladatonként (pl.:teremdísztés)

- ünnepekre készülődés, ajándékkészítés, gyűjtő munkák
- alkalmi színházi előadás, koncert megtekintése
- közös úszás, síelés, korcsolyázás
- séták a hegyen, kirándulások,
- múzeumlátogatások,
- az iskolával és más intézményekkel való kapcsolatok fenntartása

A közös ünnepek és hagyományok segítik a közösségi érzés és magatartás kialakulását. Az ünnepek kiemelt színpontjai az óvodai mindennapoknak és lehetőséget adnak a szülőkkel való kapcsolat szorosabbá tételére.

Cél:

- A gyermek tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni
- A kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül
- önálló, döntésre képes személyiségeket nevelni, akik egyéniségükkel gazdagítják a közösséget

Feladatunk:

- Biztonságos, nyugodt, szeretetteljes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátzás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása, de ha igénylik, lehetőség teremtése az egyedüli tevékenységre
- A konfliktusok kezelése, megoldása
- A társakért, a csoportért érzett felelősségtudat kialakítása
- A közösség által és érdekében kialakult normák, szabályok betartásának gyakorlása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak mások irányába.

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Az eddig kialakult óvodai szokások a gyermek igényévé válnak
- A közös tevékenységekben aktívan vesz részt
- Figyelmesen, türelemmel hallgatja meg mások mondanivalóját, érthetően, folyamatosan kommunikál és beszél
- Képes az együttműködésre társaival, felnőttekkel egy-egy tevékenység sikeres elvégzésének érdekében
- Elfogadja az alá-, fölé-, mellérendelési viszonyokat
- Konfliktusait saját szintjén kezelni képes
- Ismeri a társas viselkedés és együttélés alapvető szabályait, azokhoz alkalmazkodik
- Kialakult a “mi tudata”
- Kialakult önállósága, önismerete, önbizalma
- Frusztrációs toleranciája megfelelő
- Képes a másság, különbözőség elfogadására.
- Érdeklődik társaik és a felnőttek iránt.
- Szociálisan éretté válik az iskolára, képes az iskolai élet és a tanító elfogadására.

6.3 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés, az életre való felkészítés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalatszerzéssel sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható el a játéktól. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. A munka jellegű tevékenységek végzése közben a gyermekekben az ehhez szükséges attitűdök (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, együttműködés, közösségért végzett tevékenység öröme, alkalmazkodó készség, szervezési készség stb.) alakulnak ki, fejlődnek. Saját és mások elismerésére nevelés egyik formája ez a tevékenység, mely során a gyermek reális, saját magához mért értékelést kap. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van, egyéni és életkori fejlettségüknek megfelel és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. Önkéntességüket, nyitottságukat, megismerési vágyukat, aktivitásukat, érdeklődésüket igyekszünk tudatosan felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A munkavégzés során biztosítjuk a teljes önállóságot, a feladat a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és ne a gyerekekre kényszerített legyen. A munkavégzést, mint rendszeres és folyamatos tevékenységet az óvodai élet mindennapjaiba kell beépíteni. Ezáltal érhetjük csak el, hogy a munka a gyermek számára magától értetődő és természetes dologgá váljon.

Nagyon fontos, hogy a gyermekek először a saját személyükkel kapcsolatos munkák elvégzésében legyenek biztosak. Ez előfeltétele a közösségért végzett különféle munkáknak. Kezdetektől fogva hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá.

Önellátásban sajátítsák el:

- a ruhájukkal kapcsolatos teendőket
- használat utáni játékelrakást
- étkezésnél terítést, elrakást
- tisztálkodás során a mosdó rendjének megőrzését, eszközök helyre tételét
- tevékenységükből származó szemét összetakarítását

Mindezek elsajátítása után a közösségért végzett tevékenységet is rá lehet bízni a gyermekekre. Fontos, hogy érezzék át munkájuk fontosságát, örömteli tevékenység kell, hogy legyen, érezzék, hogy munkájukkal másoknak is örömet szereznek. A munkafolyamatok fokozatosan és folyamatosan épüljenek egymásra. Ezáltal egyre nagyobb önállóságra, önálló gondolkodásra neveljük a gyermeket, mely örömet, magabiztosságot eredményez.

Óvodánkban az alábbi munkafajtákat végezhetik a gyerekek:

A gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák:

- önkiszolgálás (öltözködés, testápolás, étkezés, környezet rendben tartása).
- A csoport érdekében végzett munkák:
 - Naposság: feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel. A naposokkal pontosan ismertetni kell feladataikat. Ügyelni kell arra, hogy a kialakított kiválasztási rendszer alapján minden gyermek sorra kerüljön, minden gyermek lehessen napos. Feladataikat önállóan oldják meg.
 - alkalomszerű munkák (dekorálás, ajándékok készítése, segítségnyújtás a felnőtteknek, egymásnak, megbízatások), növénygondozás (virágok ültetése, gyomlálása, öntözése, betakarítás), természetsarok rendezése, melynek célja a növények fejlődésének megfigyelése, a növénygondozással kapcsolatos ismeretek nyújtása és készségek kialakítása
 - Kerti munkák: lehetőséget nyújt a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására, rengeteg tapasztalat, ismeret megszerzésére

Célunk:

- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok, kompetenciák alakítása:
 - munkához való pozitív viszony kialakítása,
 - a munkavégzés szokásának és készségének kialakítása,
 - a gyermek alkalmazkodó képességének, szervezési készségének fejlesztése,
 - a közösségi összetartozás érzésének fokozása
 - a kooperációs képessége fejlesztése
 - az izom és csontrendszer, a mozgáskoordináció, állóképesség, teherbíró képesség fejlesztése,
 - a természet szeretetének megalapozása,
 - rendszerességre, rendszeretetre szoktatás,
 - a gyermek kitartásának, felelősségtudatának, kötelességtudatának kialakítása
 - új ismeretek szerzése a közvetlen környezetről, értelmi képességek fejlesztése
- Sajátítsák el az eszközök használatát
- Fejlődjön önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- Fejlődjön felelősségérzetük, feladattudatuk
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja
- Tanulják meg az egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni
- a gyermekek szívesen, örömmel végezzenek saját személyükkel és mások érdekében munkafajtákat

Feladataink:

- a munka megszerettetése, ehhez a munka jellegű feladatok jutalomból való adása, A munka soha ne legyen kényszer, vagy büntetés, mindig szívesen, örömmel vállalt feladat legyen!
- nyugodt, bizalmon alapuló légkör kialakítása, megfelelő hely és a napirendben egyéni sajátosságokhoz igazodó idő biztosítása
- önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érvényesítése
- meglévő tapasztalatok bővítése, azok újakkal való bővítése,
- munkamegosztásra, munka megbecsülésére való nevelés (saját, egymás munkája)
- megismertetni az egyes eszközöket, azok használatát
- megfelelő eszközök és hozzáférhetőség biztosítása (A munkaeszközök számára biztosítsunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.)
- munkatevékenység játékosá tétele
- vállalt vagy kapott feladatot képességeikhez mértén a legjobban teljesítsék
- fejlesztő pozitív értékelés a feladat teljesítésekor, egyénre szabottan, önmagához mértén
- Minden gyermeknek biztosítsunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsuk, bővítsük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket
- Adjunk lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban

- Arra törekedjünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- Példamutatás az egyes munkafajták végzésénél, adjunk lehetőséget a munka elvégzéséhez szükséges alapvető ismeretek elsajátításához, jártasságok kialakításához.
- Vegyük figyelembe az egyes gyerekek egyéni sajátosságait. Igyekezzünk elérni, hogy a visszahúzódó gyerek is bekapcsolódjon a munkába, minden gyermek képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon, és tegyük lehetővé, hogy a még nem teljesen elsajátított fogásokat gyakorolhassák
- A munka jellegű tevékenység legyen rendszeres, épüljön bele a mindennapokba.
- Ismerjük meg az óvodában lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét
- Ösztönözzük a szülőket az otthoni gyakorlásra.
- A tevékenységhez igazodva használjuk ki a spontán beszédhelyzeteket, a különféle beszédformák alkalmazására, a munkafolyamattal kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megfogalmazására

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a vállalt feladat elvégzésére törekednek (minél pontosabban, gyorsabban)
- Ismerik a munkához szükséges eszközök helyes használatát
- képességeikhez mért feladatokat szívesen, örömmel vállalnak
- ismerik az eszközök helyét
- észreveszik, ha segítségére van szükség, készségesek a felnőttekkel, a társaikkal szemben
- Örülnek az elvégzett munka eredményének, reális önértékelésük kialakult
- legyenek igényesek saját munkájukkal szemben
- Alakuljon ki feladat-, kötelességtudatuk
- Az önkiszolgáló munka: (testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendje)
Teljes önállósággal, biztonsággal látják el a teendőket az öltözködés, tisztálkodás, étkezés terén.
A játékszereket, a tevékenységekhez szükséges eszközöket gondosan, esztétikusan rakják össze, rendezzék el.
Ügyelnek, saját személyük és környezetük rendjére.
Sepregetésben, ágyazásban, udvari játékok rendezésében segítenek.
- Naposi munka: (étkezés, takarítás, tevékenységek előkészítése)
Önállóan, esztétikusan tudnak megteríteni, étkezés után visszaviszik az edényeket, letörlik az asztalt, összetakarítanak.
Közreműködnek a tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztásában, az állandóan használt eszközöket önállóan előveszik.
- Alkalomszerű munka: (teremrendezés, megbízatások teljesítése, segítség az óvónőnek)
Szívesen és felelősséggel vállalnak megbízatásokat, üzeneteket adnak át.
Bonyolultabb feladatot is teljesítenek. Egyes feladatokat önállóan szerveznek (pl. babaszoba átrendezése, takarítása, udvar takarítása).
Legyenek elgondolásai, javaslataik a teendőkben, előkészületekben.
Szívesen készítenek apróbb ajándékokat
- Kerti munka: (természet-sarok gondozása, kertben végzett munka)
Folyamatosan közre működnek a természet-sarok gondozásában.
Ősszel magvakat, terméseket gyűjtenek. Segítenek a levél eltakarításban.
Télen etetik a madarakat, részt vesznek a hó eltakarításban. (Madárbarát program)

- Tavasz elején részt vesznek a növények ültetésében, gondozásában, rendeltetésszerűen használják a kerti szerszámokat (seprű, ásó, gereblye). A környezettudatos magatartás eredményeként nem tépik le a virágokat, részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésben, nem szemetelnek, ha a kertben szemetet látnak, összegyűjtik.

6.4 Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny időfelhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. Különösen a kisgyermek számára az, aki eleinte a felkínált sokfajta tevékenység közül nem, vagy csak nagyon nehezen tud választani. A szabadidős tevékenységeknek azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívniuk a nevelési intézményekben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel. A hosszú ideig szorosan irányított gyermek hozzászokik az önállótlan helyzetéhez és nem lesz képes cselekvő, önálló egyéniséggé válik. Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységet, mivel az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykednek. A csoportszobában és az udvaron is megvalósítjuk ezt a többfajta választási lehetőséget, ami által a gyermekek döntési képessége, önállósága, kezdeményezőkézsége fejlődhet, kibontakozhat. Ezt a lehetőséget a szabadidős tevékenységek, minél szélesebb skálájának nyújtásával biztosítjuk. Az óvodások életének ilyen formában való szervezésével változatos, minden gyermek érdeklődésére igényt tartó keretet teremtünk. Az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására mellett lehetőséget nyújt az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatásához is.

Célunk:

- A gyerekek megtanulják szabadidejüket hasznosan eltölteni, és képesek legyenek belülről önmaguk által irányított emberré válni
- Hasznos és tartamas idő felhasználási lehetőség biztosítása
- a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlődésének támogatása
- A gyermek gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel
- A gyerekek ismerkedjenek a szabadidős tevékenységekkel, formáival.
- A felkínált tevékenységek közül irányítással tudjon választani, dönteni és kis segítséggel az elkezdett tevékenységet tudja befejezni.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését, iskereteinek bővítését
- A nap folyamán (pihenőidő, délután) keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére, önmegvalósításra
- Megfelelő légkör, elegendő idő, az általunk készített eszközök biztosítása a felkínált tevékenységekhez.
- Különös figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képes érdeklődése és kedve szerint önállóan tevékenységet választani.
- Felszabadult, tevékeny, tevékenységeit önállóan, örömmel végzi.
- Egyéni alvásigényének megfelelően képessé válik a felkínált alternatív lehetőségek közül a szükségleteinek megfelelőt választani
- Megtanulnak gazdálkodni a rendelkezésre álló idővel.

7. A komplex foglalkozások rendszere

A komplex foglalkozások rendszere a Tevékenységközpontú Program sajátossága, ezért megnevezését megtartottuk, nem módosítottuk az ONOAP szóhasználatára szerint tevékenységekre, mert valójában sokszínű tevékenységeket foglal magában.

A komplex foglalkozások lényege:

- a. Komplex rendszereket, folyamatokat, tevékenységeket értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- b. A foglalkozásokat problémacentrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- c. A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket

Célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése, kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek az ismereteket tapasztalati úton szerezzék meg. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy saját tevékenységeiken (játék, alkotó munka, mozgás stb.) keresztül ismerhessék meg a őket körülvevő világot. Mindig a gyermekek életkori sajátosságaira, érdeklődésére, cselekvésére és előzetes tudására, tapasztalataira alapozva tervezünk. A szervezési formákról, a munkaformákról, a módszerekről, eszközökről mindig az óvodapedagógus dönt. Célunk, hogy óvodáskor végére, az iskolai életre megkezdésére felkészült gyermekeket neveljünk.

7.1 Társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

7.1.1 Anyanyelv

Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat, jelen van a nevelőtevékenység egészében.

A nyelv a legszélesebb értelemben vett kommunikáció eszköze, ami csak az emberekre jellemző. Ebben a speciális kommunikációban van jelen az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolata. A kapcsolatteremtés csak abban az esetben eredményes, ha közösen ismert jelrendszerben dolgoznak. Ez a jelrendszer a társadalmi környezet egy része és csak az emberekre hat. A társadalmi normáknak megfelelően szocializáljuk a kisgyermeket és ennek a folyamatnak a legalapvetőbb eszköze a nyelv. A nyelv elsajátítása egy hosszú, komplex folyamat, melyre döntően rányomja bélyegét a szociális környezet milyensége. A kisgyermek fejlődése folyamán ezeket az állomásokat nyomon kell követni, amire azért van szükség, hogy világosan lássuk, melyek azok az alapok, melyekre az óvodai nevelésben támaszkodhatunk az egyéni képességek kibontakozása érdekében.

Az első szociális közeg, mely a kisgyermek beszédfejlődését meghatározza, a család. A fejlődés folyamatában 3 éves korban a következő szociális közeg az óvoda. Az óvodában – optimális helyzetben – a családi nevelés hatására már jól beszélő, életkorának, egyéni képességeinek megfelelő szókincsű, és nem utolsó sorban magát megértetni tudó gyermekek járnak. Az óvodába lépő gyermek már rendelkezik bizonyos fokú kommunikatív képességgel, ami

természetesen minden kisgyermeknél más és más szintű, amit a családi nevelés módszerei alakítottak ki. A beszédkésztség felmérésének azért van jelentősége, hogy megismerje az óvodapedagógus, honnan kell kiindulnia egyes gyerekeknél.

Az óvodába kerülő gyermek erős érzelmi megrázkódtatásként éli át a szülői háztól való elszakadást. Legtöbbjüknek az óvónővel kialakult kapcsolat a szülő gyermek kapcsolatot pótolja. Ezért van ilyenkor nagy szerepük a lovagoltatóknak, ringatóknak. Ezek alatt az ölbeli játékok alatt az óvónő csak azé a gyermeké, akivel éppen játszik. Ez a tény, s a közvetlen testi kontaktus megnyugtató hatású és elősegíti az érzelmi kapcsolat kialakulását.

Az óvoda tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre az alapja az anyanyelvi nevelésnek.

Az óvodapedagógus feladata, hogy barátságos légkörrel, inger gazdag beszédkörnyezettel felkeltse a gyermek beszédkedvét, megalapozza a társas érintkezést, kooperációra neveljen, aktív szókincsüket fejlessze. Feladata továbbá a gyermek meglévő tapasztalataira építve, a gyermek javíthatása nélkül, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a gyermek meghallgatásával, a gyermeki kérdések támogatásával a beszédkedv bátorítása, a kifejezőképesség fejlesztése.

A játékidőben, szabadidőben kezdeményezett játékok elősegítik a biztos beszédkésztség kialakulását, bátor, érthető kifejezést, szókincsbővítést, lehetőséget nyújt az esetleges problémák felismeréséhez. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen a gyermek számára érthető, egyszerű és világos. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Ne vegye el a gyermekek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől. Dicsérje és biztassa a bátoralanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan kísérelje figyelemmel. Figyeljen arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén kérje szakember segítségét.

Célunk:

- Az érthető, kifejező, gazdag szókincsű beszéd készségének kialakítása
- Nyelvünk hagyományainak őrzése (tömörség, képszerűség, árnyaltság, világosság)
- A gyermek beszédképességének fejlesztése, szókincsének bővítése, kifejezőmódjának gazdagítása, beszéd szintjük emelése

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Beszédre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott, ingergazdag légkör megvalósítása
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- A beszéd szintjének emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni
- Beszédmegértés fejlesztése
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása
- Beszédhibák esetén javíthatás helyett példaértékű beszédművelés az óvodapedagógus részéről, illetve kapcsolattartás a logopédussal

- Az anyanyelv szeretetére nevelés
- A fejlődés folyamatos figyelemmel kísérése
- A beszédhibák felmérése, megfelelő módszerekkel történő javítása, szükség esetén logopédus segítsége.
- Változatos eszköztárral naponta juttassuk a gyermeket irodalmi élményhez

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Aktívan használják egyre bővülő szókincsüket
- Érthetően, összefüggően beszélnek, mesélnek (képről is), gondolataikat, érzelmeiket kifejezik
- Minden szófajt használ. Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat
- Alkot.
- Megteremtik és fenntartják a kapcsolatot beszédükkel, viselkedésükkel
- Kialakul a helyzethez illő hangsúlyozás, beszédtempó, hangleyjtés,
- Képesek a közléseket felfogni, és arra megfelelő módon reagálni
- Önállóan képesek verset, mesét előadni
- Mesehallgatás során érdeklődőek, figyelemmel kísérik az eseményeket
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

7.1.2 A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

Már az óvodába kerüléskor feltérképezhetjük a gyermek ismereteit, s ezt ismerve tervezhetjük egyénre szabva a fejlesztés menetét.

Különböző környezetből jövő gyermekeknek más-más lesz az érdekes, esetleg a kevésbé érdeklődőknek a kedvét szükséges meghozni kutatáshoz, problémák megoldásához. A tevékenység központú program szerint a nap bármely szakaszában ismeretekre tesznek szert a gyermekek.

Fontos feladat ezeknek az ismereteknek, tapasztalatoknak a biztosítása. A gyermeknek lehetősége legyen rácsodálkozni összefüggésekre, megoldani problémákat.

3 – 5 éves korban a gyermekek matematikai tartalmú ismereteket szerezhetnek teljesen indirekt módon játékaikban, mindennapi tevékenységeikben.

5 éves kor után a kialakult matematikai beállítódás, s a megszerzett ismeretek segítenek hozzá, hogy játszva, rengeteg cselekvéssel, minden érzékszervüket megmozgatva jussanak matematikai ismeretekhez, tapasztalatokhoz.

Feladatunk ilyen lehetőségek biztosítása s a tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. A rendszerezés több formában történhet: pl. olyan tevékenységen keresztül, melynek feladata az iskolaérettséghez szükséges tapasztalatok elsajátítása. Az egyéni vagy mikro csoportos tevékenységek alkalmával az óvónő differenciáltabban foglalkozhat a gyermekekkel. Jobban figyelembe tudjuk venni az egyes gyermekek egyéni munkatempóját is, fejlesztésre, buzdításra, segítségre ad lehetőséget, ezzel oldódnak a gyermekek gátlásai, mivel nem tartanak a kudarctól. Cél az, hogy minden gyermek elsajátítsa a korának megfelelő ismereteket, ez pedig lényegesebben egyszerűbb akkor, ha nem kötött formában, kényszer hatására teszik, hanem játszva, aktív cselekvőként.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- utánzósos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok

Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek és a matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érezékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, probléma felismerés, problémamegoldás, ok-okozati viszonyok felismerése) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Ami a felnőtteknek rendkívül kézenfekvő, a gyermekeknek érdekesség lehet. Ilyen folyamatos rácsodálkozás lehet:

- összehasonlítás /tulajdonságok számosságok, azonosságok, különbözőségek /
- térbeli ismeretek, elhelyezkedések, pl. utasítások végrehajtása
- térbeli kiterjedések /magasság, hosszúság, szélesség, vastagság /
- térbeli tájékozódás
- űrtartalommérés
- matematikai gondolkodás/logika
- sor, sorozatok kialakítása, sorszámok gyakorlása
- összefüggések felfedezése
- mi változott meg? -megfigyelés fejlesztése
- tükrójáték – szimmetria
- mennyiségek összemérése
- válogatás
- ítéletek megfogalmazása

A játékok, a közös tevékenységek során, a tapasztalás, érzékelés, beszélgetés útján mélyülnek az ismeretek, melyek szókincs bővüléshez, új ismeretek elmélyüléséhez és annak biztos alkalmazásához, használatához vezetnek.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, tapasztalása játékos formában, a gyermek igényeihez, ötleteihez igazodva
- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása
- A logikus gondolkodás megalapozása

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematikai tartalmú tevékenységnek, vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.
- Differenciált fejlesztés
- Egyénre szabott pozitív értékelés

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról elmondják saját gondolataikat
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, mennyiségeket összemérnek,
- Tükörrel végeznek tevékenységeket
- Térben ismerik, követik és értik az irányokat (bal és jobb is)
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Nő a szándékos figyelem terjedelme, tartalma. Kialakul feladattudatuk, munkatempójuk, kitartásuk életkori sajátosságának megfelelő
- A cselekvő-szemléletes és a képszerű gondolkodást fokozatosan felváltja az elemi fogalmi gondolkodás.
- Elemi mennyiségi ismereteik vannak.
- Felismernek mennyiségi, nagyságbeli, térbeli viszonyokat.
- Megkülönböztetnek térbeli, és síkbeli formákat.
- Ismerik, használják névutókat.
- Kialakul számfogalmuk, képesek 10-es számkörben számlálni, összehasonlításokat, elemi műveleteket végezni.
- fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk, problémaérzékenységük
- Az azonosság és különbségek észlelésétől jussanak el az általánosításig, elvonatkoztatásig.

7.2 A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások

7.2.1 Természet - társadalom - ember (A külső világ tevékeny megismerése)

Már az óvodában megkezdődik a gyermek világtudatának, világról szerzett tapasztalatainak, ismereteinek észleltetése, a világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, az összefüggések megláttatása és megértetése. A gyermekeknek segítséget nyújtunk ahhoz, hogy a világot megismerje, a maga egészében megértse. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Programunkban kiemelt feladatként kezeljük ezt a témát.

A gyermekek körülvilág megismertetésére, tapasztalatszerzésre, a közvetett és közvetlen megfigyelésre építünk, melyet a séták, kirándulások, kísérletezgetések stb. alkalmával valósítunk meg. A program arra ösztönöz, hogy a fejlesztés természetes módon épüljön be a gyermekek mindennapi tevékenységeibe, életébe, kapcsolataiba, környezettel való találkozásaiiba.

Rövid sétákkal először az óvoda épületén belül ismerkedhetnek az óvoda életével, helyiségeivel, működésével. A gyermekeknek a szűkebb óvodai környezet megismerése után a tágabb környezettel is meg kell ismerkedniük: az óvoda környékének megismerése, az utcai viselkedés, a gyalogos közlekedés a tömegközlekedés szabályai elsajátítása. Ezek a séták azért fontosak, mert az óvodapedagógus segítségével rácsodálkozhatnak a természetre, észrevehetik a szépet és a jót, e mellett a nem kívánatos jelenségeket is megfigyelhetik.

Célszerű az egyéni, a helyi és az időjárási adottságokat kihasználva tervezni a sétákat, a kirándulásokat, a megfigyeléseket, a játékokat a tapasztaláshoz. Ilyenek lehetnek korcsoporttól függően, pl.:

- Az óvoda épülete, működése, az itt dolgozók munkája

- A szervezett munkavégzés, egymásra épültség, összetartozás kiemelése, megfigyelése
- Gyermekmunka a kertben
- Konyhakert gondozása
- Termékek szüretelése, felhasználása
- Ünnepekre való készülődés
- Világünneppek Föld-napja, Víz-napja stb
- Vásárlás
- Kiállítások, múzeumok megtekintése
- Posta, Rendőrség, orvosi rendelő meglátogatása, patika
- Köztéri szobrok megtekintése
- Közeli iskola meglátogatása
- Kirándulás a közeli hegyre, védett növények, társulások megfigyelése
- Háziállatok (kutya, macska) megfigyelése séta során
- Távoli kirándulások megszervezése pl: Állatkert, Gellért - hegy, Budai vár múzeumok látogatása
- Könyvtár, múzeum látogatás folyamatos megszervezése
- Kirándulás gazdaságba

Célunk:

- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre közvetlen és tágabb környezetükről, emberekről, természetéről
- Ismerjenek fel alapvető összefüggéseket
- A természet megóvása váljék igényükké
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése
- A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő rendszerezése
- A valóság objektív bemutatása
- Ítéliképesség fejlesztése
- Pozitív viszonyulás kialakítása a természeti, emberi-tárgyi környezethez, tanulja meg védelmét, az értékek megőrzését

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képes eligazodni a közvetlen és tágabb környezetében.
- Ismeri a hagyományokat, ünnepeket.
- Óvja és védelmezi a természetet és környezetét.
- Ismeri és alkalmazza helyesen a tömegközlekedés és a gyalogos közlekedés szabályait.
- Kialakul az értékrendje, meglátja a szépet és a jót

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására
- Tudatosan törekedjünk arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből

- Igyekezünk biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- A tevékenységeket lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg az óvodapedagógus
- Az óvodában biztosítva legyen a természet-sarok, virágoskert, kerti munkákra alkalmas rész az udvaron. Támogassuk a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését
- Tervezett séták alkalmával ismertessük meg a gyerekeket az itt lévő védett növényekkel, szobrokkal, állatokkal stb., gyomnövények káros hatásával, gyógynövények hasznával
- Gyakoroltassuk, hogyan kell, lehet a szabadban viselkedni, hogyan óvjuk a növényeket, élőlényeket, a tisztaságot, hogy szemeteléssel, rongálással ne csúfítsuk el a környezetünket.
- Tudatosítani kell a gyermekekben, hogy a tiszta levegő, a tiszta víz nélkülözhetetlen az élőlények számára. Ezek védelmének lehetőségeivel ismertessük meg őket. A természet védelmére nevelés akkor éri el a célját, ha a gyermekek látják, hogy minden mese, népmese, népdal, népművészet, tudomány ugyanarról a természetről, társadalomról, az emberről, kapcsolatokról szól. Természetet igazán szeretni csak akkor lehet, ha ismeri az ember.
- A természet szépségére rá kell csodálkoztatnunk a gyermekeket.
- Lehetőséget kell biztosítanunk, hogy sok tapasztalatot szerezhessenek, egyénileg és együttesen is. Ehhez szükség van a folyamatos megfigyelésekre és tevékenységekre (elem-gyűjtés, világnapok megünneplése, szelektív hulladékgyűjtés, izzócsere-program)
- A szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz (védett park, történelmi nevezetességek) fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. Ismerkedünk népszokásokkal ünnepeink során (pl.:Szüret és a Farsang-Kiszebáb égetés)

7.2.2 Születéstől - Felnőtt korig (Hagyományörzés és más kultúrák)

A születéstől-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A helyes magatartásformák elsajátítása, a szokások, szabályok kialakítása az óvodai élet minden pillanatában jelen van. Ennek eredményeként a gyermekek képesek lesznek a társadalmi környezetben való eligazodásra, megfelelő tájékozottsággal rendelkeznek önmagukról és közvetlen környezetükről, a velük érintkező, velük kapcsolatban lévő emberekről. Ismerik a környezetükhöz való alkalmazkodáshoz szükséges alapvető szociális magatartásformákat. A szokások elsajátítása, a társadalomban való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása játékosan, a gyermekek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével valósul meg.

Az óvodai nevelés minden területén figyelmet fordítunk az egymás iránti tisztelet, megbecsülés, tolerancia kialakítására, az élmények iránti fogékonyság fejlesztésére. Ezt segíti a biztonságot nyújtó, szeretetet adó, megértő, fejlesztő környezet. Ezek megvalósításához mindig szem előtt tartjuk az óvodapedagógus és az óvoda minden dolgozójának modell szerepét.

Óvodánk megnyitása óta fogadja külföldi országból érkező, hazánkban letelepedő családok gyermekeit. Nemcsak nemzeti kultúránk megőrzése, a hagyományok ápolása fontos számunkra (lásd ünnepeink, hagyományaink), hanem ezen gyerekek nemzeti identitása, nyelvük, kultúrájuk, szokásaik megőrzése is. Törekszünk a családokkal való együttműködés jegyében különleges napokat szervezni, ahol más kultúrák zenéit hallgatjuk, ételeit kóstoljuk, játékos formában megismerjük szokásaikat. Mindez elősegíti a nyelvi és kulturális különbségek

természetes elfogadását. Igyekszünk olyan pedagógiai környezetet teremteni, ahol a gyermekek megélhetik identitásukat, ugyanakkor megtanulják elfogadni másokét.

Feladataink:

- A helyes magatartás alakítása óvónői példamutatással
- A szabályok elsajátíttatása, betartatása
- A közlekedés szabályainak elsajátíttatása a séták során
- Figyelmet fordítunk az egymás iránti tiszteletre, megbecsülésre, tolerancia kialakítására
- Feladatunk, hogy a gyermek elsajátítsa a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformát
- Komplex tevékenységek tartása játékos módon
- A helyes testápolási teendők elsajátíttatása
- Szokások kialakítása az óvodában, megismertetése a gyerekekkel
- A magyar kultúra értékei és népi hagyományok megismertetése, ápolása
- Más kultúrákkal való megismertetés: pl.: orosz nap szervezése

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Megfelelő tájékozottsággal rendelkezik önmagáról, családtagjairól, közvetlen környezetéről.
- Képes ok-okozati összefüggéseket felfedezni.
- Ismeri a természeti-társadalmi környezethez való alkalmazkodáshoz szükséges alapvető szociális magatartásformákat.
- Rendelkezik a természeti és társadalmi környezetre vonatkozó tapasztalatokkal, alapismeretekkel.
- Cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Ismerik a növényeket, azok fejlődését, a velük kapcsolatos munkákat.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait.
- Felsorolják az emberi test felépítésének megfelelően a testrészeket, érzékszerveket, azok funkcióját
- Igényesek testük tisztaságára
- Felismerik a napszakokat, különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét, ismerik a hét napjait, esetleg a hónapokat.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hol élnek.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a különböző közlekedési eszközöket.
- Szeretik és védik környezetüket.
- Tájékozódnak az óvoda környezetében.
- Megszilárdultak benne, szokásává váltak a természettudatos környezeti magatartás alapjai.
- Képes a látott, tapasztalt dolgok jegyeit felismerni, azok alapján csoportosítást végezni.
- Kialakul a természet esztétikumát megérező - megéllő képessége és megóvó magatartása.
- Ismerkedik a szülőföld, a hazai táj hagyományival, szokások és tárgyi kultúránk értékeivel.
- Ismerkedik más kultúrák szokásaival, hagyományaival, értékeivel, nyelvével
- Tudják lakóhelyük pontos nevét, lakcímüket, szüleik, testvéreik nevét, foglalkozását.

7.2.3 Művészeti tevékenységek

A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mindez azt jelenti, hogy a művészeti nevelés mindenképp előtti az egyéniség kibontakoztatását jelenti. A művészeti tevékenységek változatos lehetőséget kínálnak a gyermekek ötleteinek, aktivitásának, kreativitásának kipróbálására, az önkifejezésre. A művészeti tevékenységek jelentősége abban rejlik, hogy szabad cselekvési lehetőséget biztosít. A művészetet szükséges a csoportokba bevinni, mert közvetlenül az érzelmekre hat, a kedélyállapotot, a gondolkodást befolyásolja: pl.: vers, mese, zene, képek, művészeti tárgyak, stb.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás itt nem jelent mást, mint az életben egyébként előforduló jelenségek megörökítését valamilyen formában.

A komplex megvalósítást jól segítik a néphagyományok, népművészetek. A népmese, népzene, népművészet gazdag tárháza számos nevelési, és személyiségfejlesztési lehetőséget kínál. A népi játékok jókedvet, örömet, változatos játékötleteket jelentenek a gyermekek számára. Miközben érzékelik a magyar dal, tánc és játék nyelvét, elsajátítják a játékszabályokat. Alkalmazzák a kapott vagy megszerzett szerepet és közben szükségszerűen fejlődik a mozgásuk, alakulnak képességeik (emlékeznek, gondolkodik, kombinál), érzékszerveik finomulnak. Fogalmak, szabályok, párbeszéd és tennivalók egész sorát kell megjegyeznie, alkalmaznia. A gyermekek új szavakkal, kifejezésekkel, népi szólás-mondásokkal ismerkednek meg. Ízlelgetik, gyakorolják, majd alkalmazzák azokat és egyben elsajátítják az anyanyelv szavainak és mondatainak helyes hangsúlyát, ritmusát, zenéjét. A régi szokások felelevenítésével, olyan közösségi játékokat teremtünk, melynek során a gyerekek közvetlen átélt élményeik alapján válhatnak részeseivé a hagyományon alapuló vidám szórakoztatásnak, ismeretgyűjtésnek. Eközben fejlődik közösségi érzésük, erkölcsi kultúrájuk, anyanyelvi ismeretük, beszédkultúrájuk, művészi, esztétikai érzékük, hallásuk és mozgáskultúrájuk.

A gyermekek a környezetükből jövő spontán ingerek és szerzett tapasztalatok hatására fejlődnek, gazdagodnak. Ezek a spontán megszerzett tapasztalatok, élmények adják az alapját a művészeti tevékenységekben az önkifejezésnek. Minél többet lát, hall, tapasztal egy gyermek, annál sokoldalúbb lesz, nemcsak a világ felé fordított figyelmé, de az önkifejezése is. Lényeges, hogy minden egyén a saját tempójában, egyéniségéhez mérten tudjon fejlődni.

A fejlődéshez időre, türelemre, ötletre, találékonyságra van szükség a felnőttek részéről, főként az óvónőnek, aki személyiségével, ismereteivel, sokat lendíthet a fejlődésen.

Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekekre.

A művészeti tevékenységek mindegyikénél hangsúlyos, hogy az **óvodapedagógus**:

- Úgy alakítsa ki a gyerekek bevonásával a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységet kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak
- A mindennapok során biztosítsuk a gyermekeknek a szükséges és változatos eszközöket, megfelelő helyet és időt, hogy kedvük, érdeklődésük szerint megvalósíthassák önmagukat.
- A kiemelkedően tehetséges gyermekek fejlődését érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek biztosításával, egyéni fejlesztési terv szerint segítjük.
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására
- Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását

- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket
- Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosításakor ügyeljen a gyermekkel való szoros érzelmi kapcsolatra, a meghitt légkör megteremtésére.
- Sohasem célszerű sémákat, felnőtt által kigondolt elképzeléseket megvalósíttatni a gyerekekkel. Mindig arra törekedjünk, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.
- A sikeres fejlesztés alapja, hogy a gyermekeket csak valódi sikereiben erősítsük.

7.2.3.1 Verselés-mesélés:

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek mondogatásával hozzájárulunk a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítı, átlelkesítı szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítı mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi mőveknek egyaránt helye van. A mese-vers kezdeményezések anyaga változatos legyen. Teremtünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához. Segítsük elı, hogy megfelelı eszközökkel el is játszassák a gyermekek a nekik tetszı meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre legyünk tekintettel. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettı szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elı különbözı eszközök, anyagok, barkácsolási lehetıségek biztosításával.

A csoport szintjének megfelelıen gyermekekhez közeli mesék, történetek, versek, verses mesék, változatos biztosítása éppúgy a népi világból, mint ismert meseırık tollából.

Célszerő a gyermekek lelkivilágához, érdeklıdési köréhez kapcsolva állatmeséket, láncmeséket, tündérmeséket, természet változásaihoz kapcsolódó verseket, verses meséket, meséket tervezni, akár kortárs mővek szerepeltetésével, melyek a gyerekek erkölcsi fejlıdését is elısegítik.

Célunk:

- a beszédfonológiai grammatikai, jelentéstani, valamint motorikus rendszereinek fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével
- a hallási és beszédhallási figyelem és hallási differenciáló képesség fejlesztése
- az akusztikus verbális emlékezet fejlesztése a beszéden keresztül
- szókincsfejlesztés
- a gyerekek képzeletének fejlesztése
- a beszédmegértés képességének fejlesztése
- a beszédkedv felkeltése és megırzése
- a beszédszervek megfelelı mozgásának fejlesztése

- a metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése
- igény kialakítása az irodalmi élményekre
- könyv iránti vonzódás (pozitív érzelmi kapcsolat) kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátítása
- örömmel hallgassanak mesét, verset
- alakuljon irodalmi érdeklődésük
- oldódjanak szorongásaik, feszültségeik

Feladataink:

A beszédmegértés, a verbális emlékezet képességének fejlesztése, az irodalmi fogékonyság, műveltség megalapozása. Az óvodás korú gyerekekhez legközelebb álló terület a mese világa. A hallottak képi megjelenítése örömet okoz nekik, érzelmileg azonosulnak a szereplőkkel, személyiségük, erkölcsi érzékük formálódik. Képzeletük, fantáziájuk nagymértékben színesedik. Ismeretanyaguk bővül, különböző irodalmi alkotásokon keresztül megismerkedhetnek saját és más népek kultúrájával, ünnepeivel, hagyományaival. A természet szépségeinek nyelvi kifejezésével, a falusi, városi élet szokásaival a család, a közösség szerepével. A felsorolt témákban a szókincsbővítés lehetősége jelentős.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

- Mesehallgatás és mondás közben, a történeti sorba rendezés során, az idő, és tér egymásutánosságának, ritmusának felfogása, felismerése és kifejezéseinek elsajátítása fejlődik.
- A fent felsoroltakat figyelembe véve nagy gondot kell fordítanunk a mesék tudatos kiválasztására. Fontos, hogy az adott mese témája a gyerekekhez közel álljon, az érzelmi feszültség a végén feloldódjon, ne okozzon tartós szorongást, félelmet. A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van, amennyiben az óvodás gyermek életkorának, szemléletmódjának és világgképének megfelel.
- Ha az óvónő élőszavas előadómódja természetes és élményszerű (jól artikulált, jól hangsúlyozott, metakommunikációs elemekkel gazdagított), akkor a gyerekek könnyen megjegyzik a mese legfontosabb elemeit, a szereplők tulajdonságait és többszöri ismétlés után szívesen elő is adják báb, illetve dramatikus játékokban, nekünk csak a megfelelő bábokat és kiegészítő eszközöket kell biztosítanunk. A mese típusa szerint lehet: - ismétlődő, állat, tündér, tréfás, folytatásos, verses mese, népmese, monda, tanmese és műmese, igaz történet - klasszikus és mai - modern mese
- A gyerekek vers iránti fogékonysága a ritmusosságon és a hangzáson alapszik, mely szorosán összekapcsolódik érzelmeikkel, élményeikkel. Nagy örömet okoz nekik a szavakkal való játék, -zöngés-zöngétlen hangok differenciálása, artikulációs, hangsúly és hangerő gyakorlatok. A vers típusa szerint lehet: -népköltészeti alkotások, -mondóka (kiszámoló, hintázó, labdázó, párválasztó, lovagoltató) - klasszikus és mai gyerekversek
- Beszédművelés: A mese, a vers mondása, ismétlése és gyakoroltatása közben a beszédmegértés, a beszédszervek megfelelő mozgása, a hangzók megfelelő képzése, a helyes kiejtés, a tiszta és nyelvtanilag helyes beszéd folyamatosan fejlődik. A dramatikus játékokban, bábozáskor a gyerekek szabad önkifejezésével észrevétlenül megnő a társalgási kedv, az utánczókedv és a szereplési vágy.
- A gyerek önkifejezésének másik módja a saját vers, és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása.

- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Tartalom:

- Beszélgetés egész nap folyamán
- Helyes kiejtési gyakorlatok
- Vers és mesemondások
- Könyvek, folyóiratok nézegetése
- Színházi élmények nyújtása
- Külföldi gyerekek (hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei) kultúrkörébe tartozó mesék, versek

3-4 éveseknek: népi mondókák, ritmikus zenei hatású, játékos versek, egyszerű cselekményű mesék, ritmikus ismétlődő motívumokkal, fizikai kontaktus

4-5 éveseknek: népi mondókák, kiolvasók, vidám, humoros versek, ritmusélményt nyújtó versek, többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, realiztikus mesék, bábjáték rögtönzése

5-6-7 éveseknek: állatmesék, cselekménygazdag népmesék, tündérmesék, tréfás mesék, műmesék, meseregények

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermek szívesen ismételteti a mondókákat, a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Megjegyez 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Néhány verset pontos szövegvisztaadással képes önállóan felidézni. Kifejezés közben képes a beszédtempó tartására
- Tud meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Időbeni sorrendben elmond történetet, követve a képeket egy könyvben. Elmondja a nap történéseit.
- Szívesen bábozik, dramatizál saját maga és társai szórakoztatására is. Tud meséket, történeteket kitalálni, elmondani és mozgásban is megjeleníteni.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik számára gondolatainak érthető kifejezését. Beszédében megjelennek a gyűjtőfogalmak, az elvont fogalmak, az ok-okozati összefüggés feltáró kifejezések.
- Képes erkölcsi ítéletet megfogalmazni.
- Képesek koruknak megfelelően színházi előadások befogadására, az adott helyen alkalmazva a megfelelő viselkedési kultúra szabályait (kérés, köszönés, illemszabályok)

7.2.3.2 Ének, zene, népi játék, tánc:

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés, mely kortárs művészeti alkotásokkal is bővül, a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.

Tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a tevékenységek időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Fel kell keltenünk a gyermekek zenei érdeklődését, esztétikai fogékonyságát. A közös éneklés, játék, mondókázás, zenehallgatás során bővül szókincsük, fejlődik ritmusérzékük, képzeletük, mozgásuk, társas kapcsolatuk. Hallgassanak a gyermekek sok zenét, énekeljenek kedvtelésből, csak úgy maguknak. Ez leginkább akkor alakul ki, ha a csoport jó kedélyű, felszabadult, helyt kap naponta a zene, a dal, a játék.

Kiscsoportban célszerű közvetlenül ölbeli játékokat, dalokat kezdeményezni, hozzászoktatva a gyermekeket a napi éneklés, mondókázás öröméhez. Később a közös játékok, közös élményszerzés közben fejlődnek társas kapcsolataik, játszókedvük.

Célunk:

- A gyermekek zenei élményekhez juttatása, érdeklődés felkeltése
- A közös éneklés, zenélés megszerettetése
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése
- A népzene, más népek zenéinek megismertetése
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenélésen keresztül

Feladataink:

A gyerekek ritmusérzékének, zenei hallásának és komplex zenei képességeinek fejlesztése, a zenei anyanyelv kialakulásának segítése, az éneklő kedv fokozása.

Csoportunk életében a zene valamely formájában (élő, gépi) minden nap jelen van, mert:

- A harmonikus gyermeki személyiségnek igénye a társas együttlét, melyben az éneklés, dúdolgatás, dalos játékok, együtt mozgások érzelmileg gazdagítják, feloldják és feltöltik a gyerekeket.
- Éneklés közben egyszerre több területet is fejleszthetünk: harmonikus mozgás (egyensúlyérzék, ritmusérzék), dallam, szöveg és mozgás memorizálása, értelmezése. Mindeközben egymásra is figyelniük kell, és ez által mélyül a közösségi érzésük.
- Az éneklés segítségével az anyanyelvet is fejleszteni tudjuk, a helyes artikuláció, légzés technika, szövegértés, mozgás és beszéd ritmusának harmóniája. A Kodály módszeren nyugvó zenepedagógiában kiemelkedő szerepet kapnak az éneklési készség fejlesztési lehetőségei, az anyanyelvi és zenei nevelés összefüggései.
- Az énekek, nép mondókák, dalos körjátékok elsajátítása során saját és más népek hagyományait, ünneplési szokásait megismerhetjük.
- Énekelni bárhol és bármikor lehet, váljon az éneklés, zenélés, népi játékok és néptánc a mindennapi tevékenységek részévé. Énekelni jó - feszültségkeltő és feloldó hatása miatt. Úgy érezzük, hogy napjainkban, rohanó világunkban ez a terület főleg a városban élő emberek körében egyre jobban elsikkad, egyre ritkábban énekelünk, zenélünk, táncolunk, hallgatunk értékes zenét.

- Már a dalanyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyerekek életkorát, csak olyan hangterjedelmű dalokat énekeltetünk a gyerekekkel, melyeket biztonsággal, erőltetés nélkül, tisztán ki tudnak énekelni. A hangterjedelem növelése csak fokozatosan történhet.
- Hangképzés, hangápolás.
- Az éneklést a dal ritmusának, ill. játékszabályának megfelelő mozgással kísérik.
- Amikor csak lehet a tiszta, a hagyományörzéssel kapcsolódó népi forráshoz nyúlunk, a divatos, de igénytelen zenék, énekek ízlés romboló hatását minden esetben mellőzzük.
- Törekszünk arra, hogy minél többször egy adott témához értelmileg, vagy érzelmileg kapcsolódó dallal, zenével színesítsük, gazdagítsuk a komplex tevékenységet
- Dallamfelismeréssel, visszhang játékkal, a dal szövegének megtanításával az emlékező képességet fejlesztjük.
- Kitalált dallamok, alkalmoszerű szövegek éneklése segíti az improvizációs készséget, fejleszti a szabad önkifejezést, a kreativitást.

A zenei nevelés hat az óvodás gyerek általános fejlődésére, érzelmi életére, értelmi képességeinek alakulására, társas magatartására. Ezért az éneklés, mint módszer is eredményes, hiszen bármely természetlány érzelmi hatása elmélyíthető, fokozható az ahhoz hangulatilag kapcsolódó dalok, dalos játékok éneklésével vagy meghallgatásával. A gyerekek életkorának megfelelő zenei anyagot célszerű év elején megtervezni, kiválogatni, hogy azokat bármikor, spontán módon elő tudjuk adni, ha a beszélgetés fonalához, érzelem világához kapcsolódik.

Az óvónő modell szerepe ezen a területen is jól érvényesül. Amelyik óvónő szeret énekelni, abban a csoportban a gyermekek is szeretnek és tudnak is csengő hangon, tisztán énekelni. Ennek megfelelően a példamutatás érdekében többször szervezünk zenehallgatást egy, vagy több óvónő közös éneklésével. A zenehallgatási anyag megválasztásánál válogassunk más népek zenei kultúrájának anyagából is.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyerekek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Tartalom:

- magyar népi énekes mozgásos játékok
- más népek dalai, játécai
- magyar népszokások hagyományaira építve
- hangszeres zenehallgatás
- műdalok
- kisebbségi, illetve hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek, külföldi gyerekek kultúrkörébe tartozó énekek, dalos játékok, zene
- **hallásfejlesztés**
 - belső hallásfejlesztés
 - dallambújtatás
 - dallamfelismerés dúdolásról, hangszerről
 - visszhang
 - halk-hangos hangszínek megfigyelése, felismerése
 - magas-mély megkülönböztetés énekhangról
 - tiszta éneklés
- **ritmusérzék fejlesztés**

- gyors-lassú érzékeltetése
- dal ritmusa
- egyenletes lüktetés
- mozgáskultúra fejlesztése gyermek táncal
- ritmushangszerek megismertetése
- zenehallgatás befogadására szoktatás
- zenei ízlés fejlesztés
- esztétikai fogékonyság fejlesztése
- közösségi érzés fejlesztése
- nagymozgások fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlesztése
- finommotorika fejlesztése
- téri tájékozódás fejlesztése

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szeresse az énekes játékokat, szívesen vállaljon szerepet, gátlás nélkül tudjon egyedül énekelni.
- Örömet jelent számára a zenehallgatás.
- 8-10 dalos játék ismerete: tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni, irányítás nélkül játszani.
- Egyenletes lüktetés: megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal, a mondóka ritmusától, ritmushangszerrel is képes kísérni.
- Ritmushangoztatás: képes kiemelni a dalból, a mondókából az egyenletes lüktetést, a ritmust mozgással, járással, tapssal.
- Zenei relációk ismerete: felismeri, össze tudja hasonlítani, be tudja mutatni a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat éneken, beszéden, mozgáson keresztül. Ismeri a magasabb - mélyebb hangok közti különbséget, érzékelteti a halk-hangos relációt
- Zörejhangok, hangszín: megfigyeli és megkülönbözteti hallás után környezetete differenciált hangszínét, egymás hangját.
- Mozdulásforma, térforma: a különböző mozgásokat, tánc-mozdulatokat társaival együtt végzi.

7.2.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az ábrázoló tevékenységek során az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítjük a képi-plasztikai kifejezőképességet, komponáló, - térbeli tájékozódó - és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér - forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A rajzolás óvodás korban sokszor helyettesíti a szóbeli kommunikációt, az ábrázolás eszközeivel a gyerekek könnyebben, látványosabban tudják kifejezni érzéseiket, gondolataikat. A szabad és önkéntes alkotás során, a színek, a formák a lendületes vonalak segítségével felszínre kerülnek az érzelmi állapotukat tükröző hangulatuk. Pl.: öröm, vágyakozás, félelem, szorongás stb.

A vizuális nevelés nem merül ki a gyerekek spontán tevékenységében. Ugyanúgy, mint a többi nevelési területen, nekünk, óvónőknek is sokat kell tennünk. Kezdeményezéseink során az életkornak megfelelő technikát alkalmazva rengeteg vizuális tapasztalathoz, élményhez kell eljuttatni a gyerekeket, annak érdekében, hogy maguk is szívesen, belső örömmel, sikerélményhez jutva minél többet tevékenykedjenek.

Az egyszerű munkafogások és eszközhasználatok bemutatásával, gyakoroltatásával, a kézmozgások finomításával fejlesztjük a gyerekek:

- képi gondolkodását, térbeli tájékozódását,
- szín és formavilágát, kreativitását,
- íráshoz szükséges szem és kéz koordinációjának kialakulását.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az alkotó kedvet nagymértékben fokozza egy-egy friss élmény, tapasztalatszerzés átélése. Pl.: kirándulás, mesehallgatás, ünnepélyek, beszélgetések állatokról, környezeti témákról stb.

Az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek, hiszen a gyermeki alkotás a belső képek gazdagságára épül, ezekben várnak tőlünk megerősítést.

Az óvodában legyen lehetőségük a gyermekeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket. Óvodánkban az eszközök egész nap a gyerek számára elérhető helyen vannak kikészítve. A csoportszobát úgy alakítjuk ki, hogy egy állandó sarokban, egy nyugodt zugban 4-5 gyerek letelepedhet alkotni, egymás zavarása nélkül.

Minden gyerek egyéni módon jeleníti meg a világról szerzett ismereteit, elképzeléseit. Fontos, hogy a gyerekek alkotásait mindenkor tartsuk tiszteletben.

Az óvodában a vizuális nevelésnek tág teret adva, azt részterületeire bontva célszerű megtervezni.

Ábrázolás: 50 %

Kézművesség: 40%

Díszítés: 10 %

Előfordul, hogy nem választhatók szét: pl.: bábozás, hajtogatás, fűzés

Fejleszteni kell a képességeket és rész képességeket, a témát, technikát ehhez kell megválasztani.

Célunk:

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése
- szellemileg és fizikailag aktív, alkotó emberek nevelése
- vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák)
- vizuális megértés, befogadás alapozása
- szín és formavilág gazdagítása
- különböző anyagok és technikák megismertetése
- az alkotás örömeinek megtapasztaltatása
- képi gondolkodás fejlesztése
- az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása

- A gyermeki alkotást a belső képek gazdagítását szolgálja

Feladataink:

- igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- ábrázoló képesség fejlesztése
- alakzatok, színek, arányok észlelésének fejlesztése
- díszítő érzék fejlesztése
- emlékezés, fantázia
- belső térszemlélet kialakítása (építés)
- esztétikai képesség fejlesztése
- finommotorika fejlesztése
- formaérzék fejlesztése
- Igényesség, szép iránti fogékonyság
- helyes ülés, testtartás
- képi kifejezőképesség fejlesztése
- megfigyelőképesség fejlesztése
- önbizalom, önkifejezés fejlesztése
- problémamegoldó képesség fejlesztése
- térbeli tájékozódó és rendező képesség fejlesztése
- spontán ábrázolás támogatása
- megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása
- feltételek biztosítása (hely, idő, jó minőségű eszközök)
- technikák és eszközhasználat tanítása
- Törekedni kell a gyermeki alkotások bemutatására: közösségi rendezvényeken, faliújság, kiállítás, rajzverseny,
- a tehetséges gyerekek felismerése, bátorítására.
- ösztönözni a gyerekeket az igényesebb, kimunkáltabb feladat megoldásra
- Játéktevékenység során teret, időt és helyet biztosítunk az építőtevékenységhez

Tartalom:

- vizuális percepció: alak, háttér, formák, térbeli, helyzet,
- vizuális nyelv: képalakítás, képfelület
- kifejezés: egyszerű természeti és mesterséges formák megfigyelése, képző és népművészeti alkotások, képek nézegetése, technikák megismerése (rajzolás, festés, ragasztás, mintázás, korongozás, égetés, hajtogatás)
- vizuális kommunikáció: színek keverése
- tárgy és környezetkultúra (konstruálás, mintázás)
- anyagkialakítások (gyurma, agyag, textil, fonal, gyöngy, kocka, gipsz, termések, hó)

Művészetek körébe tartozik még a fotó, a film, a báb, a színházkultúra is, célszerű ezeket is megjeleníteni az óvoda életében:

- közös színház, bábszínház előadás
- óvodai előadás
- különleges, szép képek gyűjtése, nézegetése
- néhány alkalommal igény szerint filmnézés
- művészeti könyvek szabadon, elérhetően

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- téralakításban sokféle tapasztalattal rendelkezzenek
- biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit
- formaábrázolásuk, színhasználatuk változatos legyen
- emberábrázolásnál megjelennek a részformák és a mozgásábrázolás
- ismerjék a színeket
- az ismert technikákat önállóan alkalmazzák (nyírás, tépés, hajtogatás, ragasztás, festés, mintázás, öltögetés)
- megfigyelés, elképzelés alapján tudjon formákat mintázni, saját elképzelés alapján díszítsen tárgyakat
- elképzelés után meseszereplőket stb., hangulatot is kifejezve színekkel, formákkal,
- mozgással ábrázol
- legyen véleménye műalkotásokról, saját és társai munkájáról
- az eszközöket megfelelően készségszinten kezeljék, tartsák tisztán, helyesen fogják a ceruzát
- gyakorolja a vonalvezetést, mintakövetést, másolást, körberajzolást, vonalnyomatékot, színezést
- sorminta rajzolás közben jól túri a monotóniát, az elemeket megfelelő sorrendben, és méretben folytatja (írás előkészítés)
- örömmel, saját kezdeményezésre ábrázol
- képalkotásban kifejezi élményeit

7.2.4 Mindennapos mozgás

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgás nélkül. Ezért a mozgást beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, kihasználjuk az adódó lehetőségeket, biztosítjuk a spontán mozgáslehetőséget.

Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A gyermekek napirendjét úgy célszerű összeállítani, hogy lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülással együttjáró tevékenységeket. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülnünk.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgás-műveltség fejlődésének. A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi mozgást lehetőleg a szabadban célszerű tartani. Törekedjünk a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítására.

A mindennapos mozgás tárgyi feltételei:

Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi mozgás nem csak a kondicionális (teherbíró képesség, állóképesség, erő, gyorsaság) és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki szervezet egészséges fejlődéséhez, a helyes testtartáshoz szükséges

izomegyensúly kialakításához és a teljes gyermeki személyiség (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás) differenciált fejlesztéséhez is. Óvodánkban a gyermekek heti rendszerességgel úsznak, síelnek, jógáznak az óvodai mindennapos mozgás-tevékenységek mellett.

Az óvodánkban igen kedvező szabadtéri feltételek mellett valósítható meg a mindennapi mozgás. Udvarunkon található füves területek (sík és lejtős), megfelelő méretű teraszos területek is (sík). Ezek kihasználhatók különböző célokra: a fűvön sportjátékok játszhatók, gimnasztikai gyakorlatok, különböző mozgásformák:

futás, gurulás, mászás stb. végezhető el, a gumitéglán, vagy teraszon pedig könnyebben szervezhetőek versengések és pozíciókhoz kötött játékok.

A mászókáinkon szintén sokféle mozgás valósítható meg. Törekszünk arra, hogy a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékokat széleskörűen alkalmazzuk, különösen a szabad levegőn.

A szobák többsége alkalmas a mindennapi mozgás tevékenység kivitelezésére kisebb berendezési tárgyak áthelyezésével, de óvodánkban lehetőség nyílik a bordásfallal felszerelt tornaszoba használatára is. A tornateremben megtalálható többfajta torna- és kézi szer, a csoportszoba bútorai segítségével sok ötletes és változatos mozgásforma valósítható meg.

A mindennapos mozgás szubjektív feltételei:

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi mozgás eredményességét. A gyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikereinek. A mindennapi mozgástevékenység tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a fogó-játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni, a mindennapi mozgás keretébe beépíthető.

Célunk:

- a természetes mozgások alakítása, fejlesztése
- pozitív személyiség tulajdonságok erősítése
- egészséges versenyszellem alakítása
- testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás)
- térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- alkalmazkodó képesség fejlesztése (társra figyelés képességének alakítása)
- mozgáskoordináció alakítása
- a szem-kéz-láb koordinációjának fejlesztése
- a nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése
- test séma ismerete
- egyensúlyérzék fejlesztése

Feladataink:

- Lehetőséget biztosítani minden gyermeknek a mindennapos örömteli mozgásos tevékenységre, játékra a csoportszobában, udvaron, az egyéni képességeinek, szükségleteinek megfelelően.
- A szervezett és irányított mozgásfejlesztésen túl, szabad mozgástevékenység kötetlen formában történő biztosítása.
- Irányított és szervezett mozgásfejlesztés alkalmával lehetőség teremtése tudatosan tervezett testedzésre, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő, komplex képességfejlesztésre.
- A gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése, a mozgásfejlesztő játékok széleskörű alkalmazásával.
- A kondicionális, koordinációs képességek és a keresztcsatornák fejlesztése.
- A mozgási tevékenységek anyagának összeállításakor elsődleges a csoport- és az egyén fejlettségi szintjének figyelembe vétele.
- Prevenációs gyakorlatok beépítése a mozgásos tevékenységekbe.
- A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása.
- Az aktív nagymozgástól a finommotoros manipulációig történő fokozatos fejlesztés elősegítése.
- A gyermekek finommotorikus képességeinek fejlesztése.
- A mozgásra inspiráló, balesetmentes, biztonságos környezetet megteremtése.

Tartalom:

- Járásgyakorlatok
- Futásgyakorlatok
- Futó- és fogójátékok
- Gimnasztikai gyakorlatok
- Szökdelések
- Ugrások
- Labdagyakorlatok
- Dobások
- Labdajátékok
- Hossztengely körüli átfordulások
- Bukfenc
- Függes
- Egyensúlyérzék fejlesztő játékok
- Légzés gyakorlatok
- Koordinációs gyakorlatok

A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban. Az udvari játék során gyakran ugrókötelezik, fogócskázik. Szívesen mászókázik, egyensúlyoz, versenyt fut, irányítás nélkül is.
- Mozgása harmonikus, összerendezett. Tud ütemtartással járni. Képes célzott testmozgásokat végezni, akkor is, ha azok tempója, iránya, ritmusa változik. Gyakorlatvégzés közben ügyel a megfelelő távolság tartására. A gyakorlatokat esztétikusan végzi.
- Képes lábujjhegyen, sarkon, fél lábon állni. Tud padon, vonalon egyensúlyozó járással haladni. Képes tárgyakra felugrani, azokról leugrani.

- Nagymozgása fejlett: járás, futás tempó-, és irányváltással, változó szélességű sávok között tárgy-kerüléssel. Összehangolt mozgással csúszik, kúszik, mászik, átmászik változatos formában.
- Finommozgása, szem-kéz, szem-láb, kéz-láb koordinációja kialakult. A tornaszereket magabiztosan használja. Tud labdát elkapni, pattogatni, gurítani. Tud egykezes felsődobással célba dobni. Tud karikába ki-belépni, ugrani, karikát gurítani, pörgetni.
- Ismeri a mozgáshoz kapcsolódó kifejezéseket, utasításokat. Alkalmazni is tudja, saját és társai mozgását megfelelő kifejezésekkel irányítja.
- Tudja és helyesen alkalmazza a jobbra, balra, jobb kéz, balkéz kifejezéseket.

7.3 Angol nyelv

Az idegen nyelv korai tanulásának Magyarországon eddig szinte kizárólag csak a nemzetiségi, kisebbségi nevelés - oktatás területén voltak hagyományai. Azonban az óvodáskorú gyermekek nyelvtanítására irányuló társadalmi igény az elmúlt években megnövekedett hazánkban.

7.3.1 Játékos idegennyelv elsajátítás programunkban

Kutatások bizonyítják, hogy kisgyermekkorban egy második nyelv elsajátítása fejleszti a gyermek agyának idegpályáit. Fejlődik hallása, az általános intelligenciája, kommunikációs készsége, nyitottabbá és kezdeményezőbbé válik.

A gyermekek természetes módon, a mindennapi tevékenységeken keresztül ismerkednek az idegennyelvvvel, úgy mint a saját anyanyelvükkel:

- játékosan
- mozgással
- zenével
- mesével
- kreatívan, kézműves tevékenységgel

A tevékenységközpontú óvodai nevelés alapvető gondolata a gyermekek felkészítése a mindennapi életben való eligazodásra. Világunkban egyre nélkülözhetlenebbé válik a kommunikáció teljessé tételéhez az idegen nyelv ismerete. Ehhez szeretnénk a korai idegen nyelvi nevelés megvalósításával segítséget nyújtani a gyermekek számára. Az anyanyelvi nevelésre épülve, játékosan, a gyerekek nyelvi képességeivel számolva, napirendjükhöz igazodva, kötetlen kezdeményezésekkel motiváljuk őket az angol nyelv szeretetére, félelem nélküli használatára.

Célunk:

A hozzánk járó gyermekek családi, szeretetteljes környezetben ismerkedjenek meg az angol nyelvvel, ezáltal előkészítsük, motiváljuk őket a későbbi nyelvtanulásra. Játékos formában, a mindennapi tevékenységekbe ágyazódva jelenik meg az angol nyelvhasználat, melynek célja az idegen nyelv megszerettetése, az érdeklődés felkeltése az angol nyelv elsajátítása iránt, a félelmek és az idegenkedés legyőzése, az angol kultúrkör megismertetése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek számára a nyelvhasználat mellett kultúrájuk megismerését, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét kívánjuk megvalósítani.

Egy idegen kultúra megismerése, nyelvének használata elfogadóbbá teszi a gyerekeket a másság iránt.

Célunk a nyitott, kezdeményező és többoldalú gyermek nevelése, aki a jövőben merni fog idegen nyelven megszólalni, metakommunikációs eszköztárát bátran használni.

Tartalom:

- Cselekvésen alapuló nevelés, melyben a gyermek mindig tevékenykedik. A gyerek tevékenységeit kíséri az idegen nyelven elhangzó segítség.
- Az ismétlés kulcsfontossága, hogy a gyerek nagyon sokszor hallja ugyanazokat szavakat, szókapcsolatokat nap, mint nap.
- Az idegen nyelven elhangzó szókincs az óvodai élet mindennapjaihoz kapcsolódjon, kapcsolódva mind a gondozási teendőkhöz, munka jellegű feladatokhoz és egyéb tevékenységi formákhoz. Így szókincsünket valóságos szituációkhoz kapcsoljuk.
- Az idegen nyelv megszerettetése a művészet eszközeinek segítségével (énekek, mondókák, körjátékok, kiszámolók, könnyen elbábozható mesék).

7.3.2 Az angol nyelv megszeretésének és megismerésének tartalmi eszközei

Verselés-mesélés:

Mind az anyanyelvi, mind az idegen nyelvi nevelés fontos eszközeként tekintjük a mondókázást, versmondást és a mesehallgatást. A gyermekeknek készen kapott szép szövegeket mondunk. Az eredeti hangzásuk, ritmusuk, hangulatuk, képi erejük adja pótolhatatlan szerepüket.

Feladataink:

Versek, mondókák, rövid mesék segítségével megszerettjük az angol nyelvet. A gyermekeknek kínált első irodalmi művek mindenképp a mondókák és a versek. Kiválasztásukkor ügyelünk arra, hogy játék, mozdulat vagy kifejező metakommunikáció, eszköz - pl. báb kapcsolódjon hozzájuk, nyelvezetük kezdetben minél egyszerűbb legyen. A mozgás, a tánc, a gesztusok, a mimikai játékok a nem verbális kommunikáció legősibb eszközei. Az idegen nyelv megismerésében, elsajátításában fontos szerepet szánunk nekik.

Olyan egyszerű meséket mondunk eleinte, amit a gyermekek már jól ismernek az anyanyelvükön. A szöveg megértését mindig nonverbális eszközök, képek, képeskönyvek segítségével készítjük elő és érjük el. Később már bővebb szókincs birtokában egyszerű cselekményű történeteket választunk (láncmeséket, lerövidített történeteket).

Fejlesztjük a szókincsüket, igyekszünk fenntartani a gyermekek érdeklődését az idegen nyelv iránt, sikerélmények biztosításával (bábozás, dramatizálás) motiváljuk őket.

Ének, zene, népi játék, tánc:

Az éneklés, zenehallgatás formálja az ízlést és a zenei képességeket. Más népek zenéjének dallamvilága, szövege pedig változatos esztétikai élményt nyújt. Az idegen nyelvű énekek éneklése, dalosjátékok játszása, vagy a tánc motívumok elsajátítása közben fejlődik az aktív szókincs, a gyermekdalok hallgatása pedig a passzív szókincs növekedését szolgálja. Mindkettő segíti a helyes kiejtés alakulását is.

Feladataink:

Óvodásaink számára rendszeresen kínálunk mozgással kísért énekeket, énekes játékokat és gyakran játsszuk azokat. A zenei anyagot a gyerekek aktív és passzív szókincsük fejlesztésére is használjuk. A szövegek mellett megnevezzük a dramatikus kellékeket, a ritmus eszközöket, irányokat, tánclépéseket.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

A gyermek elsődleges önkifejezési formája óvodás korban a vizuális alkotás. A tevékenység közben zajló beszélgetés, irányítás egyúttal észrevétlenül avatja őket az idegen nyelv

elsajátításának aktív résztvevőjévé. Önkéntelenül alkalmazzák a tevékenység során használt idegen nyelvi kifejezéseket.

Feladataink:

A kreatív tevékenységek során elősegítjük azt, hogy a gyermekek tevékenység közben ismerkedjenek a vizuális technikák (vágás, tépés, ragasztás, festés) és a hozzá kapcsolódó különböző eszközök nevével (papír, olló, ragasztó, ecset, festék) azok helyével (polcon, szekrényben, kosárban) a színekkel, a képalkotás alapformáival (ház, ajtó, kémény, nap, felhő, testrészek, érzékszervek). Arra törekszünk, hogy a gyermekek állandóan hallják és használják az adott szókincset, értsék rövid utasításainkat. Módszertani alapelvünk: mondjuk és mutatjuk.

A külső világ tevékeny megismerése:

A nevelési területen belüli fontos feladatunk a közvetlen társadalmi és természeti környezet megfigyeltetése, megismertetése, a természet szeretete és a környezetvédelem megalapozása, mely következtében bővül a gyermekek szókincse. Emellett e terület matematikai vonatkozásban a környezet mennyiségi és formai viszonyaival való ismerkedést is jelenti.

Feladataink:

A környező világ megismertetése kapcsán végzett valamennyi gyermeki tevékenység közben fejlesztjük a gyermekek aktív és passzív szókincsét, kommunikációs készséget, felfedező, kereső, kutató aktivitást, pozitív érzelmeket és harmonikus viszonyt alakítunk ki a környezet irányába.

Mindennapos mozgás:

A gyermekek akár a teremben, akár a szabadban végeznek változatos mozgásformákat, megismerik a testrészeit és azok funkcióit, kapcsolatba kerülnek társaikkal, környezetük tárgyaival, az udvarral.

Feladataink:

Mozgást kísérő dalocskákat, mondókákat használunk, gyakoroltatunk. Versenyjátékokat, mozgásos szabályjátékokat játszunk, miközben megismertetjük a gyermekekkel a játékhoz illő mondókákat, vezényszavakat. Mozgás, tornázás közben átadjuk a mozgásformák (guggol, hajol, emel, dob, fut, hajít, ugrik, áll) mozgás módok (gyorsan, lassan, magasan, egyenesen, nyújtva, szépen, pontosan) testrészek nevét. Természetes módon használjuk a főbb iránymezőket (föl, ke, eköl, hátul, jobb, bal, közép, oldalt, mellett) vezényszavakat. Gyakoroljuk a tornaeszközök (hulla-hopp karika, labda, babzsák, zsámoly, kötél, pad) a tornaruha nevét. Megnevezzük az udvari játékszereket (homokozó, csúzda, mászóka, hinta), homokozó játékokat (vödör, lapát, szita, homok).

7.3.3 A gyermeki fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Megelégszünk azzal, ha a gyerekek az idegen nyelvi üzeneteket megértik, cselekvéssel reagálnak azokra.

A gyermekek személyiségétől, kezdeményező kedvétől, egyéni fejlődési szintjétől is függ, hogy óvodáskor végére létrehoz-e önálló idegennyelvű produktumot.

A gyermek szívesen és aktívan vegyen részt az angol nyelvű kezdeményezésekben.

8. A nevelés tervezése, az óvodai élet megszervezése

8.1 Tervezés és dokumentáció

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák. Az óvoda az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi

rendszer köteles használni. (oviKréta). Használat során lényeges szempont a pontos, naprakész nyilvántartás.

Fontos számunkra, hogy széleskörű, a gyermekek érdeklődésére épülő, sokoldalú fejlesztő hatású, az integrált tanulást is támogató tervezés és reflexió kísérje munkánkat.

8.1.1 Tervezés

Az eredményes nevelőmunka nélkülözhetetlen feltétele a tudatos, átgondolt tervezés. Tervezőmunkánk során bontjuk le és konkretizáljuk az Alapprogrammal harmonizáló Pedagógiai programunkban szereplő elveket, célokat, feladatokat és azok értékelését.

Célunk: Óvodánk pedagógiai programjának megvalósítása érdekében a tudatosság érvényesüljön fejlesztő munkánkban. Pedagógiai tevékenységünkben – a gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembevételével – tudatosan meghatározni és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

Az óvodánkban kialakított szempontok a tervezéshez:

- A gyermekek és a család megismerése, a gyermekek folyamatos megfigyelése, élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik.
- A teljes nevelési folyamat tudatosan átgondolt még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra, az őket foglalkoztató élményekre.
- A gyermekek ötleteit, javaslatait figyelembe vesszük, beépítjük, ez segítséget nyújt abban, hogy a tevékenységeket minél sokszínűbben tervezzük meg.
- Tervezőmunkánkban, pedagógiai tevékenységünkben megjelenik a gyermekek ismeretén alapuló egyéni differenciált bánásmód, követelményállítást, motiválás, értékelés a csoport keretein belül.
- Egyéni fejlődési ütemnek, fejlettségi szintnek, életkornak megfelelő gyermeki választást biztosító párhuzamos és változatos cselekvési, tevékenységi, tapasztalatszerzési lehetőségek egyidejű biztosítására törekszünk.
- A nevelés és tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg, egységben szemléljük.
- A tervezés során mindig a 4-es feladatrendszerből (6.fejezet) kiindulva tervezzük a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket.
- A pedagógiai tervezés és annak megvalósítása során figyelembe vesszük a pedagógiai folyamat minden lényeges tényezőjét: az életkori sajátosságot, a gyermekek érdeklődését, előzetes tapasztalatait, képességeit, a környezeti feltételeket.
- Tervezéseinkben építünk az adott tevékenység előzményeire, a korábban szerzett tapasztalatokra.
- A tervezésnél a hangsúlyt nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.
- Pedagógiai munkánkat az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves tevékenységi terv), tanulási-nevelési egységekre (pl.:negyedéves nevelési terv, heti terv) tervezzük meg. Ha szükséges, rugalmasan kiegészítjük.

- A nevelés tervezésében és gyakorlati megvalósításában az óvodapedagógusnak módszertani szabadsága van. Pedagógia céloknak, a tevékenységi terület sajátosságainak, a gyermekek szükségleteinek és a kompetencia fejlesztés lehetőségeinek figyelembevételével választjuk meg a pedagógiai módszereinket. A módszerhasználatot tudatosság, célszerűség és változatosság jellemzi, mely a nevelés – tanulás eredményességét segíti. Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben
 - Szabad játék, egyéb tevékenységek
 - kötetlen kezdeményezés, vagy irányított tapasztalatszerzés, komplex foglalkozások/tevékenységek
 - Frontális, mikro csoportban, vagy egyéni fejlesztés
 keretein belül valósítja meg elképzeléseit. Olyan módszereket, szervezési módokat alkalmazunk, a témák feldolgozására, céljaink elérésére, amelyek optimális lehetőséget biztosítanak a gyermekek motiváltságának biztosítására és fenntartására.
- A gyermekek számára érthető és betartható szokásokat szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, vagy kimagasló képességű gyermekekre való figyelés és feladatadás.
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használjuk, tervezés során beépítjük, a gyermekek érdeklődésének felkeltésére, ismeretszerzésre, szemléltetésre.
- A gyermeki tevékenységet a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építjük fel.
- A közös értékrend biztosítása
- Az áttekinthetőség
- Lehetőség a módosításokra
- Többoldalú tapasztalatszerzésre törekvés
- Feltételek biztosítása a játékokra, amely a gyermek legfontosabb tevékenysége
- Pedagógiai terveinket a megvalósulás után rendszeresen elemezzük. Az elemzés, értékelés során feltárjuk az eredményeinket és a sikertelenségünk okát. Ezek alapján fogalmazzuk meg a következő időszak céljait, feladatait.

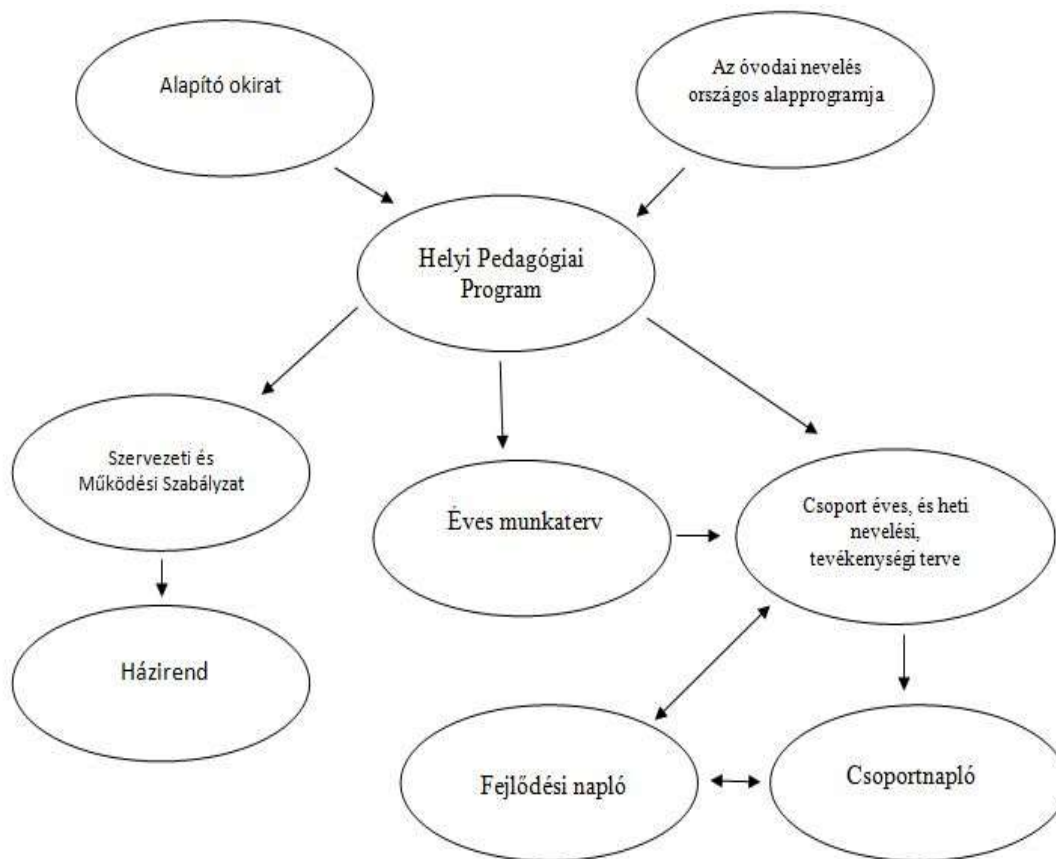
8.1.2. Dokumentáció

A dokumentáció készítésével célunk tervezőmunkánk rögzítése, megfigyeléseink, tapasztalataink lejegyzése, mely a későbbiekben alapot ad a további tudatos tervezőmunkához.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- éves anyaggyűjtés: mindig a csoport fejlettségi szintje határozza meg, így nagyon fontos a csoport fejlesztésénél a fokozatosság elvét szem előtt tartva újabbnál újabb feladatokat, játékokat alkalmazni.
- Éves tevékenységi terv készítése,
- 2024/25-ös nevelési évtől az oviKréta internetes felület használatával:
- Negyedéves nevelési terv készítése
- heti (kétheti) terv összeállítása
- hetirend, napirend összeállítása,
- a gyermek fejlődésének nyomon követése és feljegyzések vezetése, évente két alkalommal bejegyzés
- a nevelőmunka folyamatos értékelése: negyedévente, reflexiók készítése, mely alap a további tervezéshez

Dokumentumaink egymásra épülése:

Munkaterv: Az éves munkaterv az előző nevelési év eredményeinek, hiányosságainak számbavételével készül. A tervben leírtak megvalósulását félévkor és év végén értékeljük. Havi lebontásban tartalmazza a nevelési év rendjét, értekezletek, fogadó órák, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepek, előre tervezhető programjaink időpontját, belső ellenőrzés, értékelés szempontjait.

Éves tevékenységi terv:

Az éves tervezésnek rugalmasnak kell lennie, mivel a gyermeki tevékenységek, ötletek különlegessége, előre nem tervezett kirándulás, gyermeki ötletek stb. miatt átütemeződhet.

Éves tervünk tartalmazza:

- a társadalmi és természeti környezetből azokat a témaköröket, melyeket az év során feldolgozunk
- művészeti tevékenységek témáit
- matematikai tevékenységek témáit
- mindennapos mozgás témáit
- Az ezekhez kapcsolható tevékenységeket.

Negyedéves nevelési terv (oviKréta):

Tartalmazza a csoport egészséges életmód alakítását, az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelést, az anyanyelvi, az értelmi fejlesztést, angol nyelvvel való ismerkedést szolgáló feladatainkat.

Heti terv:

Komplex tevékenységek ütemtervét hetente készítjük, témáktól függően, legtöbbször heti, vagy kétheti lebontásban, mely magába foglalja a feladatokat, tartalmakat, a képességfejlesztés

módszereit, differenciálást, egyéni bánásmódot, valamint a szervezési feladatokat, programokat. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a heti tervek egymásra épültségét, figyelembe vesszük az előző heti tapasztalatokat és a gyermeki ötleteket.

Lényeges, hogy tudjuk, egy-egy gyermek milyen segítséget, különböző fejlesztést igényel. Szem előtt tartva a lemaradókat és az esetleges tehetségek kibontakoztatását is.

Foglalkozás/tevékenységi terv (oviKréta):

Pedagógusi igényünk szerint készítjük el, amikor fejlesztő tevékenységünkhöz szükségesnek gondoljuk. Kötelező elkészíteni a következő esetekben: vezetői látogatás, önértékelési folyamatban történő látogatás, tanfelügyeleti látogatás, minősítő folyamatban történő látogatás, bemutató foglalkozás, hospitálás, gyakornokként a gyakornoki tervben meghatározott időpontokra.

A tevékenységeket úgy kell megtervezni, hogy a gyermekek különböző fejlettségi szintjének megfelelően differenciált fejlesztésben részesüljenek. A tevékenység formáját (kötött vagy kötetlen) a gyermekek fejlettségi foka szabja meg. A gyerek cselekvések közben aktív közreműködéssel tapasztaljon, tanuljon.

A tevékenységeket nem a gyermek életkorának, hanem fejlettségi szintjének, egyéni szükségletének, igényének, az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak megfelelően valósítjuk meg. Úgy tervezünk, hogy cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, emellett kreatív, önálló problémamegoldásra ösztönözzük.

Csoportnapló (oviKréta):

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Egyéni fejlődés nyomon követése (oviKréta):

A gyermekek egyéni fejlődésének regisztrálására szolgáló dokumentum, mely a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába menetelég (3-4 évig) tartalmazza fejlődését és a szükséges fejlesztési feladatokat. Kiemelt nevelési igényű gyermekek esetén része a szakvélemény és fejlesztési terv. A gyerekek képességeinek felmérése évente két alkalommal (összel és tavasszal, fél év különbséggel) történik. Tartalmáról – a gyermek óvodapedagógusain és szülein kívül – csak az igazgató részére adhatunk tájékoztatást, illetve indokolt esetben – az igazgató engedélyével más személyeknek is (speciális szakemberek részére, vizsgálatokhoz).

Fontos, hogy rendszeresen vezessük és a szerzett információkat folyamatosan használjuk munkánk során. A gyermek fejlesztését szolgáló célokat, eszközöket, módszereket, eredményeket tervszerűen, folyamatosan írásban rögzítjük. A folyamatos fejlesztések tartalmazzák az egyéni differenciált fejlesztés lehetőségeit is.

Felvételi, mulasztási napló (oviKréta):

A fejlesztési és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

8.2 Az óvodai élet megszervezése

A nevelés céltudatos megszervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A hetirendet és napirendet az óvodapedagógus készíti el.

8.2.1 A csoport kialakítása

A csoport kialakításánál fő szempont a gyermek érdeke, a szülő kérése, a gyereklétszám. Óvodánk vegyes csoporttal működik, melyet a differenciálás jobb megvalósítása érdekében, a komplex foglalkozások/fejlesztő tevékenységek idejére mikro csoportra bontunk.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmas szokásrendszer. A szokások az óvodai élet mindennapjainak zökkenőmentességét biztosítják és segítik az emberi érintkezés alapvető szabályainak elsajátítását. Ennek kialakításában az utánpótlás és az ismétlés kiemelt szerepet játszik, melynek hatására a cselekvések fokozatosan beépülnek, tudatossá válnak.

8.2.2 Hetirend

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. Figyeljünk arra, hogy minél rugalmasabb hetirendet állítsunk össze. A hetirend a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a befogadás idején figyelniünk kell arra, hogy minél lazább, rugalmasabb, alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később a heti rend összeállításánál arra kell figyelniünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

8.2.3 Napirend

A napirend, a hetirendhez hasonlóan, biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését, és állandóságot, biztonságérzetet nyújt a gyermek számára. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását.

Óvodai napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Minden óvodapedagógus a gyermek egyéni- és életkori sajátosságaihoz és a nevelési célokat szolgáló feladatokhoz igazodva alakítja ki a tevékenységek közötti belső arányokat, melyben a játék, mint az óvodás korú gyermek legfontosabb tevékenysége (beépül a cselekvő tanulás, fejlesztés, nevelés, és a munka jellegű tevékenység), kapja a legtöbb időt.

Pedagógiai Programunk ajánlott napirendje:

Időtartam	Tevékenység
8.00-8.30	Gyülekezés, óvodások fogadása, szabadon választott tevékenységek, szabad játék, egyéni fejlesztés
8.30-10.00	Mindennapi mozgás, testápolás, folyamatos reggeli, játékba ágyazott tanulás és párhuzamosan végezhető tevékenységek, képességfejlesztés kötött és kötetlen foglalkozások során, tanköteles korúaknak iskola-előkészítő fejlesztés összesen 45 percben
10.00-11.45	Játék a szabadban. Udvari játék. Megfigyelés élmény és tapasztalatszerző séta. Mindennapi mozgás, irányított mozgásos tevékenység
11.45-12.30	Testápolás, tisztálkodás, ebéd
12.30.-14.45	Készülődés a pihenéshez, testápolás, Mese, altató (angol és magyar nyelven) Pihenés

	Ébredés
14.45.-15.30	Testápolás Uzsonna
15.30.-17.00	Játék, szabadon választott tevékenység, szabad játék Levegőzés, udvari játék Egyéni, differenciált fejlesztés

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a gyermekek igényei szerint, testi, lelki szükségleteinek hatására. A gyermek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

9. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvények

Ünnepeink, hagyományaink az óvoda egyéni arculatának kialakításában kiemelt jelentőséggel bírnak. Hétköznapjainkat színesítik ezek az időről időre visszatérő közösségi események, melyek az érzelmi nevelést erősítik. Ezek azok az események, melyekkel megőrizhetjük elődeink tudását, tapasztalatait, lehetőséget adnak kulturális értékeink, népszokásaink (Karácsony, Húsvét, Szület, Kiszézés) megismerésére, egyúttal segítenek óvodánk nyitottabbá tételére, intézményünk és az itt dolgozók munkájának jobb megismerésére. Az ünneplés pedagógiai szempontból is fontos: esztétikai élmények érik a gyermeket, közösségi érzések átélésére nyújtanak alkalmat. Az ünnepre való készülődés rengeteg tevékenység megvalósítását, a csoporton belüli közösségi érzések alakítását, a gyerekek együttműködését, a kommunikáció gyakorlását teszi lehetővé. Megszervezésük mindig nagy odafigyelést, szervezést, tervezést igényel. Tervezésünkben elegendő időt kell hagyni az előkészületekre, eszközök, ajándékok, díszítések, műsorok összeállításához. Érezzék ennek lényegét, fontosságát a gyermekek is, tudjanak az oldott légkörben örülni a jeles napoknak.

Magyar és angolszász néphagyományhoz kapcsolódó ünnepeink:

- **Szüret:** a gyermekek leszüretelik a szőlőt, majd fel is dolgozzák, leszemezik, kipréselik a levét, az óvónő segítségével, majd must kóstolás következik, utána különböző szüreti hagyományokhoz kapcsolódó ügyességi játékok következnek, a napot pedig tánczással, mulatsággal zárjuk.
- **Márton-napi lámpás felvonulás:** a gyermekek megismerkednek Szent Márton legendájával, lámpást készítünk, libás mondókákat, dalokat éneklünk. Óvoda után pedig mikor beesteledik, a közeli kiserdőbe elmegyünk a szülőkkel együtt, lámpással felvonulunk, éneklünk és eljátsszuk a "Gyertek haza ludaim" játékot, a libás estét zsíros kenyérral és meleg teával zárjuk örömteli hangulatban.
- **Halloween:** a gyermekek és az óvodapedagógusok különböző jelmezbe bújúnk, egész nap boszorkányos, "tökös" játékokat játszunk, a tök-faragás sem maradhat el, melyekből utána kiállítást szervezünk.
- **Karácsony - Adventi készülődés:** elsősorban családi ünnep. December készülődéssel telik, s egyre fokozódik az izgalom, adventi kalendáriumot nyitogatunk. Első lépés a koszorúkészítés a gyermekekkel, majd a mézeskalács sütés és a csoportszoba feldíszítése következik. Előadót hívunk, karácsonyi süteményeket készítünk közösen a gyerekekkel, együtt éneklünk, verselünk, megajándékozunk egymást.

- Farsang - Kiszézés: mókás, vidám esemény, melynek része a “kiszebáb” készítése és hangos szóval, dobbal, kereplővel és mondókázással történő elégetése. A farsangi multság évről évre másként szerveződik. Előtte mindig készítünk álarcokat, maszkokat, bohócokat. A multságon a gyermekek és az óvónők jelmezbe bújnak és vidám, vicces, tréfás ügyességi feladatokon vesznek részt, melynek végét mókás tánccal koronázzák meg.
- Húsvét: felelevenítjük, megismerjük a régi hagyományokat, szokásokat. A fiúk locsolóverssel készülnek, a lányok díszítik a csoportszobát, tojást festenek a fiúknak a locsolásért cserébe.

Nemzeti ünnep:

- Március 15. fontos számunkra a nemzeti ünnepek meghitt hangulata, ezért a gyermekek ezen a napon ünneplő ruhában érkeznek, kokárdát viselnek. Az egész napot áthatja a nemzeti hangulat: huszár jelmezbe bújnak a fiúk és lovackára pattannak, a kislányok pártát viselnek, meghallgatjuk a Himnuszt és a Nemzeti dalt, valamint a csoportszobába varázsoljuk a Pilvax Kávéház hangulatát is. A gyerekek játékos formában megismerkednek nemzeti szimbólumainkkal, jelképeinkkel.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

- Évnyitó: mi úgy nevezzük, hogy “első nap az óvodában”. Ajándékkal és játékokkal készülünk a gyermekeknek, valamint egy kép is készül róluk, amikor egy óriás képkeret mögé bújhatnak.
- Mikulás: minden évben ellátogat az óvodába a Mikulás, a gyermekek énekelnek és verselnek neki, jutalmul ajándékot kapnak, persze csak akkor, ha tiszta cipőcskéket talál a Mikulás. Általában mielőtt a Mikulás megérkezik az óvodába egy téli előadást is megnézhetnek a gyermekek színi előadás formájában.
- Anyák napja: a gyerekek az életkori sajátosságokat figyelembe véve meglepetést készítenek, verseket, dalokat tanulnak meg erre az alkalomra, mely a mi óvodánkban nagyon meghitt körülmények között zajlik.
- Gyermeknap: az óvónők ajándékot készítenek minden gyermeknek, valamint izgalmas játékokkal, feladatokkal, versenyekkel készülnek a gyermekeknek, valamint egy színház látogat el az óvodába a gyermekek szórakoztatására.
- Évzáró piknik: a közeli Apáca-réten találkozunk a szülőkkel és gyerekekkel, ahol közös játék veszi kezdetét a gyerekek által leginkább kedvelt, játszott körjátékokkal, énekekkel. Szabad játék során szülő-gyerek foci veszi kezdetét, majd megvendégljük a szülőket.
- Ballagás: A ballagó gyerekeket és szüleiket várjuk műsorral közösségi terünkben. Tarisznyával búcsúztatjuk óvodásainkat, akik emlékül jelükkel díszített festett követ hagynak hátra az óvodában.
- Gyermekek születésnapja: a délutáni születésnap tortázást az ajándékozás követi, az óvónők is készülnek ajándékkal, valamint minden gyermek rajzol az ünnepelt gyermeknek.

- Tüzes nap: megtanítjuk a gyermekeknek az alapvető tűzvédelmi ismereteket, tűzriadó-próbát csinálunk, megismertetjük a tűz keletkezésének veszélyforrásait, majd megmutatjuk játékos módon azok elhárítását is. Általában hívunk egy tűzoltóautót, hogy a gyermekek megismerjék a tűzoltók veszélyes, ámbar létfontosságú munkáját. Megtanuljuk a tűzoltók számát.
- Ittálvós-buli: az utolsó nap az iskolába menő gyermekek az óvodában aludhatnak. Különböző izgalmas játékok, vetélkedők várnak rájuk, majd pizzát rendelnek és mesét néznek alvás előtt. Ezen a napon megengedett a késői ágyba bújás. Célja: egy utolsó közös boldog együttlét az óvodás kis barátok körében.

Programunkhoz fűződő, a mindennapokat színesebbé tevő események:

- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld világnapja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 18.)
- Környezetvédelem világnapja (június 5.)

10. Intézményünk kapcsolatai

Óvodánk szolgáltatást nyújtó intézmény, melynek célkitűzéseit a szolgáltatást igénybevevők (partnerek) érdekeinek, elképzeléseinek, visszajelzéseinek és szükségleteinek megfelelően kell kialakítani. Az óvoda nevelőmunkáját a helyi környezet egyre intenzívebb formában befolyásolja és ez a tendencia a jövőben fokozódni látszik.

A gyermek fejlődését garantáló, rendszeres kapcsolattartásra van szükség, mely irányulhat az óvoda belső körére (szülők, pedagógusok, egyéb alkalmazottak), illetve az óvodán kívüli körre (gyerekjóléti, családsegítő szolgálat, logopédus, védőnő, gyermekorvos, más óvodák, iskolák, művelődési házak stb.) Valamennyi esetben a folyamatos és rendszeres kapcsolattartáson van a hangsúly. Az óvodának kezdeményezőként kell fellépnie, hiszen a kapcsolattartást a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében szükséges megvalósítani. Arra törekszünk, hogy a partnerekkel történő kapcsolattartást a kölcsönös megbecsülés, a megfelelő kommunikáció, együttműködésre való törekvés, más véleményének tiszteletben tartása jellemezze. Igyekszünk megismerni és használni a kapcsolattartás és együttműködés során az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat a többirányú kapcsolattartás érdekében.

10.1 Az óvoda belső kapcsolatai

Óvodapedagógus-óvodapedagógus/pedagógiai asszisztens:

A nevelői munka hatékonyságának megőrzése és a jó nevelői légkör kialakítása céljából pedagógusaink rendszeres, napi kapcsolatban vannak egymással. Havonta nevelői értekezlet keretében is találkoznak egymással, megosztják tapasztalataikat, módszertani elképzeléseiket, továbbképzéseken tanultakat. Az összetartozást és egymásba vetett bizalmunkat erősítendők a közös nevelői ünnepek, illetve csapatépítési tréningek. Az éves nevelési tervet együtt készítjük el. A heti tervet egymás munkájára építve tervezzük meg. Az asszisztens a terv ismeretében segíti nevelő munkánkat. Szükség szerint megbeszéljük az aktuális nevelési feladatokat, kikérjük egymás véleményét, segítjük egymás munkáját. Fontos, hogy minden óvodapedagógus hasonló nevelési és módszertani elveket valljon.

Óvodapedagógus-dajka:

Dajkánk a mi pedagógiai segítő társunk. A gyermekek nevelésében ő is részt vesz, tehát neki is tudnia kell, hogy milyen elvek és elképzelések alapján nevelünk. Ismeri a pedagógiai programunkat, tisztában van nevelési elképzeléseinkkel, céljainkkal.

Óvodapedagógus-gyerek, dajka-gyerek:

Az óvodapedagógus kulcsfontosságú szereplő a nevelési folyamatban. Modell értékéről, személyiségjegyeiről, hatásáról a gyermekre a 3.2 fejezetben írtunk, ahogy a dajka szerepéről is.

Óvodaigazgató-óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens, dajka

Az óvoda igazgatója segíti az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka munkáját, miközben ellenőrzi és építő jellegű kritikát fogalmaz meg. Ez a szakmai fejlődésünket szolgálja. Az igazgató havonta egyszer a nevelői értekezlet alkalmával átadja a tudását az óvónőnek és a pedagógiai asszisztensnek, hogy a nevelői munkát még magasabb szintre tudják emelni. Az óvodapedagógusok minden nap kapnak visszajelzést a munkájukról, szerencsére ezek többnyire pozitív hozzászólások, melyek szeretetteljes és toleráns környezetben hangzanak el.

10.2 Az óvoda külső kapcsolatai

A kapcsolattartás konkrét módját és aktuális feladatait az óvoda igazgatója tervezi és az éves munkatervben rögzíti. A kapcsolattartásért az igazgató és a nevelőtestület tagjai felelnek.

10.2.1 Óvoda-család

Az óvodai nevelés a szülői nevelést kiegészítő, azzal együttműködő tevékenység, mely biztosítja a gyermek személyiségfejlődését. A gyermek elsősorban a családban nevelkedik. A család hatása alakítja legnagyobb mértékben a gyermeket. Szerepe és jelentősége társadalmilag nélkülözhetetlen, semmivel sem helyettesíthető, minden nevelői hatás közül a legfontosabb. A szülő, mint az óvoda megrendelője közvetlen és közvetett hatással van az óvodában folyó pedagógiai munkára.

Miután az óvoda feladata a családi nevelés kiegészítése, nagyon fontos a megfelelő együttműködés. Közös teendőnk, hogy biztosítsuk a gyerekek testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez a szükséges feltételeket.

A szülő feladata, hogy teljesítse a kötelező óvodalátogatást, figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését, rendszeresen tartson kapcsolatot a pedagógusokkal. Segítse elő gyermeke közösségbe való beilleszkedését, az óvoda rendjének, a közösségi élet szabályainak elsajátítását. A szülők tehát nevelőtársaink, ők ismerik legjobban gyermeküket, tudják, hogy mire van szükségük. Az óvónő viszont szaktudással és korosztályi tapasztalattal rendelkezik, mely sok esetben az otthoni neveléshez is hathatós segítség lehet. Az óvoda és a család szoros kapcsolata hozzájárul az együttműködés hatékonyságához.

A szülők elvárásait, az otthoni nevelés hatásait a gyerekek naponta hozzák magukkal. A pedagógus akkor jár el helyesen, ha mindezeket figyelembe véve tervezi meg a differenciált pedagógiai munkáját. Az óvoda feladata a szülők folyamatos informálása, tájékoztatása, egyben a visszajelzés lehetőségének megteremtése.

A partnerközpontúság jegyében minden szülővel személyes és közvetlen bizalomra épülő kapcsolatot alakítunk ki. Mindenekelőtt annak érdekében, hogy problémájukkal bizalommal forduljanak az óvoda vezetéséhez és a pedagógusokhoz, megismerjük a családok szokásait, értékrendjüket. Ennek keretében évente több alkalommal találkozunk.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezlet: A nevelési évben 2 szülői értekezletet tartunk. Ekkor az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszélünk meg. Fontos feladatunknak tekintjük a szülők véleményének meghallgatását, javaslatainknak figyelembevételét. Szülői képviselő szükség esetén kezdeményezheti szülői értekezlet összehívását.

- *Fogadóóra:* Évente kétszer. Szülővel való személyre szabott kapcsolattartás, mely során gyermekük fejlődéséről, óvodai életéről tájékoztatjuk a szülőket, ismertetjük a gyermekről vezetett egyéni fejlődés nyomon követésének megállapításait. A szülők, vagy az pedagógus javaslatára, külön kérésére előre egyeztetett időpontban személyes beszélgetésre is van lehetőség. Titoktartást feltételez.
- *Napi kapcsolattartás:* Reggel és délután a gyermek átadása-átvétele során van rá lehetőség. Ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről, napi kapcsolattartásra van szükség, ami az egy-két percet nem haladhatja meg.
- *Faliújság, Facebook messenger csoport, hírlevél:* Több csatornán biztosítjuk elérhetőségünket és az információk átadását. Legjelentősebb a Facebook csoport, amit napi szinten aktualizálunk. (fotók, videók megosztása is)
- *Nyílt napok:* Előzetes bejelentkezés után szerda délelőttönként van rá lehetőség, hogy az óvoda iránt érdeklődő szülők betekintést nyerjenek nevelő munkánkba.
- *Ismerkedési délelőtt, beszoktatás, anamnézis felvétele:* Célja a család megismerésére, óvodánkkal való megismertetésére. Az ismerkedési délelőtt folyamán az új gyermekkel ismerkedünk, betekintést engedünk óvodánk életébe. A beszoktatást a gyermek igényei szerint alakítjuk, ha szükséges szülővel együtt valósítjuk meg, ezáltal jobban megismerjük a gyermeket, a család szokásait, szabályait. A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése részét képezi az Anamnézis, melyet a beiratkozáskor tölt ki a szülő (Word formátum) és az óvoda igazgatója tölti fel az oviKréta internetes felületre.
- *Közös ünnepek:* Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel meleg, szeretetteljes, együttműködő kapcsolatot tudjunk kialakítani. Bevonjuk őket a különböző óvodai programjainkba, ezáltal is több lehetőséget biztosítva egymás jobb megismerésére. (Karácsony, Anyák napja, Év végi piknik)
- *Szülői elégedettség mérés:* Évente egy alkalommal januári-februári időszakban. A fentebb említett fórumok visszajelzési lehetőséget is biztosítanak a szülők számára munkánkról. Amennyiben szeretnék anonimitásukat megőrizni, online kérdőív formájában kíváncsiak vagyunk véleményükre.
- *Szülői képviselő:* A szülők az óvodában, a Köznevelési törvényben meghatározott jogaik és kötelességeik teljesítésének érdekében, képviselőt választanak. Az óvoda működésében komoly segítség a megválasztott Szülői képviselő munkája. A pedagógiai munkát színesítő ötletekkel, építő kritikával, szervezésben segítségadással, kapcsolatok felajánlásával aktívan részesei lehetnek a szülők is az óvoda napi életének. Feladatunk ennek tudatosítása az új szülők körében is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedni a családok életmódjának megismerésére.
- Példamutató, helyes értékrend kialakításával segítségnyújtás a nevelési gondok megoldásában
- Szoros partneri kapcsolattartás, a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodában végzett tevékenységéről.
- Segítőkészség fokozása, érzelmileg elfogadó, megértő, türelmes partneri szerep vállalása.
- Nyitottság – felébreszteni a szülők érdeklődését az óvodai élet iránt, saját gyermekén keresztül.

- Előítéletektől mentes közeledés minden családhoz, a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása.
- A segítő kapcsolat előfeltétele, hogy a szülő bízhatson az óvodapedagógusok diszkréciójában, titoktartásában.
- Alkalom biztosítása, hogy a szülő megtehesse észrevételeit az óvodai étellel kapcsolatban.
- Közös gondolkodás, véleménycsere.
- Keresni a kapcsolattartás módjait, hogy folyamatos tájékoztatást tudjon nyújtani a szülőknek gyermekük fejlődéséről.
- A programunkban megfogalmazott és a családok által képviselt értékek, normák közelítése.

10.2.2. Óvoda-Fenntartó

A szakmai önállóság megtartása mellett a fenntartó meghatározza és hatékonyan irányítja és koordinálja az intézmény munkáját. Az intézménnyel együtt megteremti az óvodai nevelés feltételrendszerét. A nevelés feltételeinek biztosítása a fenntartó feladata. Az igazgató feladata a folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a fenntartó felé. A fenntartó képviselőjének napi szintű jelenléte az óvodában biztosítja a megfelelő minőségű információáramlást és együttműködést.

10.2.3. Óvoda-más köznevelési intézmények, közművelődési intézmények

Óvoda-iskola:

Az óvoda-iskola zavartalan átmenete érdekében jó kapcsolatra törekszünk azokkal az iskolákkal, ahová tapasztalataink szerint a legtöbb gyermek jelentkezik. Felvételkor az iskola kérésére pedagógiai jellemzést írunk a gyermekről. A szülők körében az iskolai nyílt napokat kihirdetjük. Elsősorban telefonon tartjuk a kapcsolatot, személyes találkozásra törekszünk, de eddig nem került sor.

Iskolába készülő óvodásainkkal nyílt órán veszünk részt a közeli iskolák valamelyikében, ezzel megkönnyíthetjük a gyermekek számára az óvoda-iskola átmenetet.

Későbbiekben a szülőknek kiküldött online kérdőív segítségével követjük nyomon volt óvodásaink iskolába való beilleszkedésének sikerességét.

A Farkasréti Általános Iskolába szervezzük minden évben az úszás foglalkozásokat. Kapcsolattartásról az óvoda igazgatója gondoskodik, email és telefon útján.

Óvoda-bölcsőde: Szükség esetén az óvodába felvételre jelentkező gyerekről információt kérünk.

Óvoda-óvoda kapcsolat:

A tapasztalatcsere, egymástól való tanulás megvalósítása érdekében törekszünk hasonlóan működő óvodák felkeresésére és kapcsolat kiépítésére.

Határon túli óvodák:

A Kárpát –medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

Óvoda – Kulturális intézmények kapcsolata

Célunk: A különböző kulturális intézmények (könyvtár, művelődési ház, tájház) sajátos lehetőségeinek tudatos felhasználása a nevelőmunkánkban. Kapcsolattartásunk alkalmasszerű, általában telefonon, vagy e-mailben zajlik.

10.2.4. Óvoda- Egyéb szolgáltatók

Gyermekorvos, védőnő, fogorvos: A gyermekorvos az intézmény részére segítséget nyújt szükség szerint, fertőzésveszély, járvány stb. alkalmával. A szűrővizsgálat során segítségünkre

van a problémák kiszűrésében. Kérésre részt vesz az egészségnevelő tevékenységben, előadások megtartásában, szülői értekezletek alkalmával.

A védőnő évente kétszer végzi feladatait az óvodában, de szükség esetén bármikor fordulhatunk hozzá. Tisztasági ellenőrzést és vizsgálatot végez. Folyamatos kapcsolatot tart a vezetővel és az óvónőkkel, az esetleges problémás gyermekek esetmegbeszélésével kapcsolatosan.

Évente egy alkalommal fogászati szűrővizsgálatot szervezünk a gyermekek részére, melyet az óvodán belül, már ismert környezetben bonyolítunk. Nemcsak szűrés történik, hanem preventív céllal, játékos foglalkozás keretében a gyermekek megismerkednek a helyes fogápolás szokásaival.

Pedagógiai szakmai szolgáltatók:

Célunk: hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a fejlesztőpedagógiai, logopédusi, szakértői bizottsági személyekkel a segítséget igénylő gyermekek érdekében.

Pedagógiai Szakszolgálat 12. Kerületi Tagintézménye: az esetleges problémák időben történő feltárása céljából szűrővizsgálatokat végeznek a szülő, vagy a pedagógus kérésére. 5 évesek logopédiai szűrővizsgálata, KOFA-teszt. Kapcsolattartásunk rendszeres, személyes. Törekszünk a gyermek érdekében a maximális együttműködésre.

Családsegítő és Gyermekegészségügyi Szolgálat: A gyermeki jogok védelmét a törvény mindazok számára lehetővé teszi, akik a gyermek oktatásával, nevelésével, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkoznak. Az óvoda, mint jelzőrendszer, egyike azoknak az intézményeknek, akik a gyermek veszélyeztetettsége esetén jelzési kötelezettséggel él a hatóság. Feladata az információ oda-vissza áramoltatása, együttműködés a prevenció munkában, gyűjtőakciók szervezése.

Busz szolgáltató: A busz szolgáltatást a sí és az úszás foglalkozások, kirándulások alkalmával vesszük igénybe.

Ételszolgáltató: Igyekszünk a lehető legjobb ételt kínálni a gyermekeknek, folyamatosan zajlik a minőség és mennyiség ellenőrzése, melyről visszajelzést is adunk a konyha számára, akik mindig törekednek az igényeinknek megfelelni.

XII. Kerületi Önkormányzat Jegyzője

Oktatási Hivatal

11. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásával kapcsolatos feladataink, elveink

Alapító okiratunk nem teszi lehetővé a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadását (személyi és tárgyi feltételek megteremtése nem lehetséges) óvodánkban, de törvényi előírás szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. különleges bánásmódot igénylő gyermek,
 - 1.1. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
 - 1.2. kiemelten tehetséges gyermek,
2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, ellátását biztosítanunk kell.

11.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

Fontos feladatnak tekintjük a különleges bánásmódot igénylő gyermekek időbeni felismerését, és a velük való egyéni foglalkozást (tehetség gondozás, részképesség zavarral küzdő és BTMN-es gyermekek felzárkóztatása). Ebben segít a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XII. kerületi Intézménye (logopédiai, gyógypedagógiai ellátás biztosítása)

A tehetséggondozás, felzárkóztatás számunkra egyaránt fontos pedagógiai tevékenység, melyet képességeinknek megfelelően önállóan, vagy szakember segítségét kérve törekszünk a megvalósításra.

Az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, vagy kimagasló képességű gyermekekre való figyelés és feladatadás.

Megfelelő, változatos módszereket alkalmazunk a gyermekcsoport és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek részére differenciált tevékenységeket, helyzeteket teremtünk. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk.

11.1.1. Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTMN) nehézséggel küzdő gyermekek nevelése, fejlesztése

Szükség esetén ellátandók azok a gyermekek, akik a Pedagógiai Szakszolgálat által megállapított és szakvéleménnyel dokumentált beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek.

Célunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az egyéni fejlesztés biztosítása mellett az integrált nevelés során a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.

Tanulási problémákkal küzdő gyermek:

- A tanulási nehézséggel küzdők (pl. lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok).
- Tanulási zavarral küzdők (pl. figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba).
- Magatartászavarok miatt problémás gyermek:
- Visszahúzó és depresszív viselkedésű gyermek (félénk, csendes, zárkózott). A csoportos és a párban folyó fejlesztést alkalmazzuk, a testreszabott, differenciált egyéni munka kiegészítésével.
- Ellenséges, agresszív viselkedésű gyermek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív). Inkább egyéni feladatokkal fejlesztjük.

Az egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények kiemelése, megerősítése motiválja a gyermeket, segíti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Az óvodapedagógus feladata a BTMN –es gyermekek nevelése során:

- A gyermek bevonása minden tevékenységbe – játék, munka, tanulás.
- Elfogadó, bátorító, örömteli légkör biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütem tolerálása.
- Önbizalom növelése, helyes önkép formálása.
- Egyéni – vagy mikrocsoportos fejlesztés.
- Rendszeres konzultáció a szülőkkel és a szakemberekkel.

A fejlesztés formái és lehetőségei:

A szakvéleménybe foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezzük (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkánkat, a differenciált képességfejlesztést.

Törekszünk az egyéni – és kis csoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát, ebben segít az óvodapedagógusok önfejlesztése által elsajátított ismeretanyag, képzések, illetve az óvoda gyógypedagógusa. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőt gyermeke fejlődéséről.

11.1.2 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése, fejlesztése

Tehetséges gyermek: Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.

Célunk a kiemelkedő képességű gyermekek személyiségének optimális fejlesztése, a tehetségigéretnek elkallódásának megelőzése, az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességek felismerése, a kreatív tehetségigéretes gyermekek további gondozása, gazdag, változatos program keretében.

Önállóan, vagy szakember segítségét kérve valósítjuk meg, biztosítva a tárgyi eszközöket.

Feladataink:

- Tehetséges gyermekek felismerése
- kreativitás motiválása, ösztönzése
- szükségletük kielégítése: megismerési, elfogadási, alkotási vágy kielégítése, a feladatok sokszínűségének megteremtése
- Elkallódás megelőzése
- harmonikus fejlesztés, egyénre szabott tervezéssel
- különböző helyzetekben segítségnyújtás
- fejlődésük segítése kreatív nevelés eszközeivel

Honnan ismerhető fel a tehetséges óvodás?

A viselkedésjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- pozitív viselkedésjellemzők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus
- negatív viselkedésjellemzők: erős kritikai érzékű, energetikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot a társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi

A tehetséggondozás útjai:

- elkülönítés
- gyorsítás
- gazdagítás (kiscsoportos formában, ahol több ismeretet kaphat a gyermek)

Az óvodapedagógus a tehetség kibontakoztatását segítő tulajdonságai:

- türelem
- rugalmas gondolkodás
- kreativitás
- önbizalom
- következetesség
- empátia
- humorérzék
- a gyermek iránti tisztelet
- érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent.

11.2. Az esélyegyenlőséget szolgáló és a szociális hátrányok enyhítését segítő intézkedések

11.2.1 Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló feladataink, intézkedéseink

Intézkedéseink során figyelembe vesszük a 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. tv. rendelkezéseit.

Fontos, hogy minden gyermek képességének, adottságainak megfelelő nevelést, oktatást, kapjon. Ennek érdekében intézményi szinten biztosítjuk az egyéni, differenciált fejlesztés lehetőségét minden gyermek számára.

Biztosítjuk óvodánkban az esélyegyenlőséget, az egyenlőtlenséget okozó területeken:

- szociális hátránnyal, halmozottan szociális hátránnyal rendelkező gyermekeknél
- egyéb hátránnyal rendelkező gyermekeknél
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknél
- tehetséges gyermekeknél

Fontos, hogy a gyermek már óvodás korban megkapja a megfelelő fejlesztéseket annak érdekében, hogy továbblépésekor kudarcmentesen tudjon haladni.

A pedagógus köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét, maximálisan biztosítani alapvető szükségletét és az érzelmi biztonságot, tiszteletben tartani családjá világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során. Mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességeit, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Óvodánk életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítjuk ki. A gyermekek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartjuk és védelmet biztosítunk számukra a fizikai és lelki erőszakkal szemben. Kiemelten szem előtt tartjuk, hogy intézményünkben a gyermeket semmilyen jellegű hátrányos megkülönböztetés ne érje.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyerekeinek nevelése során biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és a sikerélményre.

Az esélyegyenlőség keretében az óvodánkba járó valamennyi gyermek számára egyformán biztosítjuk a vallási (erre jelenleg nincs példa) és egészségügyi szempontból speciális étkezését, képességeiknek, szükségleteinek megfelelő fejlesztést, az angol nyelvvel való játékos ismerkedést.

Célunk: Környezetünkben biztosítjuk a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének mindenkire kiterjedő megvalósulását. A pedagógiai programunkban biztosítjuk az egyenlő hozzáférés elvét, és annak megvalósulását, támogatva és segítve a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek esélyegyenlőségét.

11.2.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 1997. évi XXXI. törvény, illetve annak 2002 decemberében történt módosításnak figyelembevételével:

Az óvodai gyermekvédelem célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a segítségnyújtás,

együttműködés a különböző szakemberekkel, felismerni a problémákat, valamint a megoldás feltételeihez hozzájárulni, kapcsolódni a gyermekvédelmi jelzőrendszerhez.

A szociális hátrányok enyhítése érdekében folyamatosan tájékozódunk a gyermekek életkörülményeiről. Sokszínű tevékenységeket kínálunk fel az óvodában, valamint a társadalmi és közvetlen természeti környezetben egyaránt. Igyekszünk vonzóvá tenni a gyermekek számára a társas játékokat, az együtt játszást, a csoportért végzett munkát. A tanulási tevékenységeket sok dicsérettel, pozitív megerősítéssel, példamutatással segítjük, ezzel alakítjuk önképüket. Segítjük őket gondolataik kifejezésében, bevonjuk őket az anyanyelvi játékokba, közös mesélésekbe, dramatizálásokba.

A pedagógus óvodai munkája keretében el kell lássa a gyermekvédelmi feladatokat is.

A szociális hátrányok enyhítése érdekében célunk:

- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás és szabályrendszer kialakítása
- térítési díjkedvezmény
- családi életre és egészséges életmódra nevelés
- a mozgás megszerettetésével az egészséget értéknek tekintő gondozásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- tolerancia, segítőkészség kialakítása, másság elfogadása
- differenciált fejlesztés
- mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása
- nemzetiségi kultúra és hagyományápolás

A hátrányos helyzetű gyermek

Hátrányos helyzetű gyermek az, aki családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak:

Jelölése: **HH**

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A hátrányos helyzetű kategórián belül az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, illetve szülei legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányaikat fejezték be sikeresen, továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek. Jelölése: **HHH**

A veszélyeztetett gyermek

Veszélyeztetettnek tekintjük azt a gyermeket, akinek testi, pszichés fejlődését az öröklött vagy szerzett organikus károsodások, környezeti ártalmak, illetve rossz interszociális kapcsolatok akadályozzák. Az ilyen gyerekeket nyilvántartásba vesszük, fejlődésüket fokozott figyelemmel kísérjük, ha szükséges javaslatot dolgozunk ki szociális támogatásukra, fejlesztésükre.

Veszélyeztetettség okai:

- környezeti ok: család, család szerkezet, nevelési hiányosságok, erkölcsi fejlődést veszélyeztető környezet, lakásviszonyok
- gyermek személyiségében mutatkozó ok
- anyagi ok
- egészségügyi ok
- egyéb ok

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga, a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás.

A sikeres iskolakezddéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni.

Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg.

Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk.

Az óvodapedagógusoknak és fejlesztőpedagógusnak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Intézményünkbe nem járnak elhanyagoló környezetből származó gyermekek, de ha szükséges lenne az integrálásuk, akkor biztosítanánk az óvodapedagógusok és a fejlesztőpedagógus közös együttműködésével.

A gyermekvédelmi tevékenység tartalma, szervezeti formái, módszerei:

- A gyermekvédelmi megbízott az óvónőkkel, az óvoda vezetőjével együttműködve végzi munkáját. Év elején az új gyermekek adatait begyűjtjük, a régieket felülvizsgáljuk.
- A gyermekvédelmi helyzetek pontos felismerése, kezelése tőlünk nagy tapintatot, a szülők felé fordulásban empátiás készséget, meggyőző és megértő magatartást kíván.
- Elsőként pedagógiai eszközökkel igyekszünk segíteni, ha ez nem célravezető, akkor irányítjuk szakszolgálathoz a szülőt.
- Alapos megfigyelés, konzultálás alapján tesszük meg azokat a pedagógiai, szociális vagy egyéb intézkedéseket, amelyet az adott eset megkíván.

Feladataink:

- az óvoda dolgozói biztosítsák a diszkriminációmentes óvodai nevelést, a befogadó, elfogadó toleráns légkört.
- Az óvodai dolgozói és a szülők az esélyegyenlőségi intézkedésekben foglaltakat megismerjék, és annak megvalósításában részt vegyenek, illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezzék azt az intézmény vezetőjének
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén óvó - védő intézkedésekre javaslatot tenni
- Új óvodások beilleszkedését a lehető legzökkenőmentesebbé tenni
- Gyerekek családjait a lehetőségekhez mérten a lehető legjobban megismerni
- Problémákat, hátrányos helyzet okozta tüneteket, okokat felismerni, és ha szükséges, szakember segítségét kérni
- Felzárkóztatást, megsegítést, fejlesztést, tehetséggondozást megvalósítani
- Rendszeres óvodlátogatást figyelemmel kíséreni
- Jó kapcsolat kiépítése a gyermekvédelemben érintett felelős szervekkel, személyekkel.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, és veszélyeztetett gyermekek óvodai szocializációja.

Az óvoda igazgatójának gyermekvédelmi feladata:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál (gyermekvédelmi jelzőrendszerhez kapcsolódás)
- Hatósági eljárás kezdeményezése gyermekbántalmazás vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén
- A gyermekek mindenképp felett álló érdekének érvényesítése, ellenőrzése

- Gyermekvédelmi felelős kijelölése, gyermekvédelmi feladatainak ellenőrzése, mérés, értékelés megszervezése
- Az ehhez szükséges feltételek (személyi-tárgyi) megteremtése
- Gyermekbalesetek megelőzése
- Rendszeres gyermek egészségügyi vizsgálatok megszervezése
- A felmerülő gyermekvédelemmel kapcsolatos problémák hatékony orvosolása.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek biztosítani az óvodai ellátást a 3. életévtől.
- A hátrányos helyzetű gyermekek családjával való szorosabb együttműködés, kommunikáció.
- Logopédiai ellátás biztosítása.
- Biztosítsa, hogy az esélyegyenlőségi intézkedésekben leírtakat minden dolgozó megismerje, annak tartalmát magára nézve mindenki betartsa.
- Az esélyegyenlőségi intézkedéseket megismertesse és jóváhagyassa a Szülői Szervezettel.

11.3 A differenciálás gyakorlata óvodánkban

Alapvető pedagógiai elvünk a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségéhez igazodó differenciált fejlesztés. A differenciálás kiindulópontja a gyermek játékának megfigyelése, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása és ezen megfigyelések rögzítése. Lényeges, hogy tudjuk, egy-egy gyermek milyen segítséget, különböző fejlesztést igényel. Szem előtt tartva a lemaradókat és az esetleges tehetségek kibontakoztatását is. Fontos, hogy a gyermek önmagához képest való fejleszthetőségében hiszünk, melynek alapja a gyermek megismerése. A gyermek fejlődését, megállapításokat, javaslatokat, az egyéni fejlesztésre irányuló feladatokat az oviKréta internetes felület Gyermek fejlődésének nyomon követése tartalmazza.

Óvodai nevelésünk minden pillanatában egyénre szabott, differenciált fejlesztést valósítunk meg a csoport keretein belül. Célunk, olyan képességek és készségek kialakítása, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolára és az életre.

A differenciált fejlesztésre irányuló tevékenységünk:

- Játékba integrált egyéni fejlesztés csoporton belül, az elmaradott területekre, képességekre irányuló játékos, fejlesztő feladatokkal.
- Speciális fejlesztés a beszédproblémákkal küzdő gyermekek részére logopédus, gyógypedagógus segítségével.
- Kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermekek tehetséggondozása.
- Lehetőséget teremtünk az önálló, egyéni felfedezésre, feladatmegoldásra, ötletek megvalósítására, a problémák megfogalmazására.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegítjük a problémamegoldó gondolkodás fejlődését egyénenként
- Az értékelésnél a gyermekek önmagához viszonyított fejlődésének mértékét hangsúlyozzuk, dicséretet, elmarasztalást ehhez igazítjuk.
- A gyermek életre való felkészítéséhez olyan szituációk megélését biztosítjuk, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet.
- Annyi és olyan feladatot adunk a gyermeknek, amit adott fejlettségi szintjén meg tud oldani és sikerélményhez juthat. Ez motiválja őt a nehezebb lépcsőfokok elérésére a későbbiekben.
- Olyan szervezés és irányítás szükséges, mely biztosítja az egyéni sajátosságokhoz, jellemzőkhöz való igazodást.

Feladatainak:

- A gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és tapasztalatainkat írásban rögzítjük (oviKréta)
- Szükség esetén speciális szakemberek segítségét kérjük, illetve szakvizsgálatokat kezdeményezünk a gyermek megfelelő fejlesztése érdekében, melyhez pedagógiai véleményt írunk.
- Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, évente 2 alkalommal kötelezően, illetve szükség esetén többször is lehetőségünk van rá.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság fenntartása, kielégítése.
- A kreativitás előtérbe helyezése.
- A kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.
- Szeretetteljes, egyénre szabott bánásmód a képességek, készségek fejlesztése során.
- Nyugodt, biztonságos környezet kialakítása.
- Egyénre szabott visszajelzés, értékelés

12. A pedagógiai munka ellenőrzése-értékelése

Az intézményben folyó nevelő munka ellenőrzését megelőzi minőségének, színvonalának, szakmaiságának, eredményességének mérése, melyet az Oktatási Hivatal- Önértékelési kézikönyv óvodák számára, Országos tanfelügyelet-Kézikönyv óvodák számára és a Pedagógus-teljesítményértékelés kidolgozott szempontsoraival összhangban készítettünk el. Az ellenőrzés célja az óvodában folyó pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése, annak feltárása, hogy a helyi óvodai nevelésben a kitűzött célok, feladatok milyen mértékben valósulnak meg. A PDCA ciklus megvalósulása érdekében az értékeléskor feltárjuk az esetleges problémákat, majd megoldásokat keresünk, majd ezeket beépítjük a további nevelői munkába, beválásukat ismét ellenőrizzük.

Az ellenőrzést objektivitás, a tényszerűség jellemzi, tervszerű, folyamatos és következetes. Az ellenőrzés kiterjed:

- A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzésére
- Az óvodai kötelező dokumentumainak ellenőrzése, elemzése
- A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- A pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvoda igazgatójának ellenőrző, értékelő tevékenysége

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvodaigazgató felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata. Az intézményi ellenőrzés, értékelés feladatai előre ütemezetten valósulnak meg, mely megjelenik az éves Munkatervben. Az ellenőrzés szempontjainak, módszereinek megfogalmazása, összhangban van az Oktatási Hivatal által kiadott Önértékelési Kézikönyvvel, illetve a Pedagógusok Teljesítményértékelésével. Az óvoda ellenőrzési terve egy nevelési évre szól, pontosan meghatározza, hogy kit, mit, mikor ellenőriz. Az ellenőrzésről feljegyzés készül, ami tartalmazza az ellenőrzés célját és módszereit, az ellenőrzés megállapításait, következtetéseit, javaslatokat, helyét, idejét, időtartamát.

Az ellenőrzés, értékelés módszerei:

- Megfigyelés - csoportlátogatás (Tájékoztató látogatás: pedagógiai dokumentumok vezetése, feltételek megléte, megteremtése. Tematikus látogatás: az éves munkatervben

rögzített szempontok alapján történik. Visszatérő látogatás: a tájékoztató és tematikus látogatásnál készített feljegyzések megvalósulásának ellenőrzése.)

- Beszélgetés
- Szóbeli, írásbeli beszámolás (Év végi beszámoló készítése)
- Dokumentumelemzés (csoportnapló, gyermekek fejlődésének nyomon követése).

Az ellenőrzés szempontjai

- Az óvoda óvó-védő, szociális és személyiségfejlesztő funkciójának érvényesülése.
- A gyermeki jogok érvényesülése és a szükségletek kielégítése.
- Az óvodai nevelés feladatainak megvalósítása, ezen belül az egészséges életmódra nevelés, az érzelmi nevelés, az értelmi fejlesztés megvalósulása, az iskola-előkészítő fejlesztő tevékenység megvalósulása, a szocializáció biztosítása.
- Az óvodai csoport életének megszervezése, a napirend, hetirend, a szokások, hagyomány ápolása.
- A tevékenységformák sokféle biztosítása, tervezése, szervezése, és megvalósítása.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyakorlati munka ellenőrzése során elsődleges szempont az önálló munkavégzés tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés és az elfogadott elvek számonkérése.

Az igazgató ellenőrző, értékelő munkája elősegíti a hatékony működést. Éves munkatervet készít az elmúlt év végi értékelés alapján, melyet a nevelési év indítása előtt nevelési értekezlet keretében a nevelőtestület elé terjeszt. Év végi értekezleten beszámol az óvodában folyó munkáról a fenntartó és az intézményi nevelőtestület előtt. Értékeli az óvodapedagógusok szakmai felkészültségét, tájékozottságát, nevelőmunkájuk színvonalát. Az értékelés a feladatok megvalósulásának módjára, tempójára, az elért eredményekre irányul, módszere a vizsgált feladatokhoz alkalmazkodik. Az év végi beszámoló alapján kerülnek meghatározásra a következő nevelési év kiemelt feladatai.

Az óvodapedagógus szerepe az ellenőrzésben, értékelésben

A csoportban folyó tartalmi munkát a fejlettség várható eredményei orientálják. Az óvodapedagógus az óvodai élet minden területét figyelembe véve vizsgálja, hogy a csoportjában lévő gyermekek optimális fejlődése biztosított-e a mindennapokban.

Az ellenőrzés szempontjait a Pedagógus-teljesítményértékeléskor használt szempontsor adja. A pedagógiai munka értékelésében minden óvodapedagógus részt vesz. Nevelőmunkánk minden fázisában végzünk értékelést. Amikor a gyermek fejlődését mérjük, vagy az elsajátított ismeretek alkalmazását értékeljük. A 3-7 éves gyermekközösségben nagyon fontos az azonnali visszajelzés, a mindennapok gazdag tevékenységei megkívánják ezt. A nevelési év rendjének megfelelően a nevelési folyamatok ciklikusan ismétlődnek, így az értékelési feladatok 1-1 időszak köré csoportosulnak. A csoportnaplóban a negyedéves tervezés lezárultát értékelés követi. Az óvodai nevelőmunka végeredményéről csak a 3. illetve 4. év végén kapunk képet. A folyamatok ciklikusságából következik, hogy az értékelést a nevelés folyamatában rendszeresen végezzük. Fél évente az óvodapedagógusok szóbeli és írásban az oviKréta felületén értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésének alakulásáról, értékelik a gyermekek önmagukhoz mért fejlődését. Az ellenőrzés, értékelés

módszerei: A gyerekek folyamatos megfigyelése, megismerése, DIFER teszt alkalmazása, gyermekek fejlődésének nyomon követése, egyénre szabott fejlesztési terv készítése, dokumentumelemzés

A logopédus, gyógypedagógus értékelő tevékenysége

A foglalkozásokon részt vevő gyerekek egyéni fejlődésének értékelése. Az év végi beszámolót a logopédus/gyógypedagógus készíti el írásos formában, melyet eljuttat az érintett gyermekek szüleihez, és óvodapedagógusához.

A pedagógiai program ellenőrzése, értékelése

A program sikerkritériumát a „A gyermeki fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” programelemek jelentik. A gyermekek fejlődésének nyomon követésében rögzített eredmények és a gyermekek Difer-vizsgálat eredményeinek, valamint a partneri elégedettség méréseinek eredményeinek elemzése, összevetése során győződünk meg pedagógiai programunk bevalásának mértékéről.

13. Záró rendelkezések

A program felülvizsgálatának időpontja: 2025. augusztus

A Pedagógiai Program módosításának indoka: törvényi változás

A Mother Goose Óvoda igazgatója a nevelőtestület bevonásával felülvizsgálta és módosította az intézmény Pedagógiai Programját. A helyi program módosításánál figyelembe vettük a jelenleg hatályos törvényi jogszabályokat, módosításokat és a szakmai tartalmakat képviselő törvényi rendeleteket, paragrafusokat.

A Pedagógiai Program módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával, a jogszabályokban előírt közösségek egyetértésével, véleményezésével és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák.

A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit, az igazgató feladata.

A Pedagógiai Programhoz hozzáférhetősége:

A dokumentum nyilvános. Megtekinthető az óvoda honlapján és az óvoda irodájában, valamint az Oktatási Hivatal KIR közzétételi listájában

Felülvizsgálat, módosítási lehetőség: Szükséges esetben – törvényi változások, fenntartói utasítás, nevelőtestületi javaslat, döntés esetén.

Érvényesség: 2025. 09.01. napjától, határozatlan ideig szól, visszavonásig érvényes. Ezzel egyidőben a 2020/0011 határozattal elfogadott korábbi Pedagógiai Program hatályon kívül helyeződik.

Hatályba lépés időpontja: 2025.09.01.

Készítette: Magyarné Papp Eszter igazgató, a nevelőtestület bevonásával
2025.08.28.

14. A Pedagógiai Program módosításának elfogadása és jóváhagyása

A nevelőtestület elfogadó nyilatkozata

A Mother Goose Óvoda nevelőtestülete a 2025. év napján tartott nevelőtestületi értekezleten a Pedagógiai Program módosításait megismerte és egyhangú vélemény alapján megfelelőnek tartotta,/2025. határozatszámom **elfogadta.**

Budapest, 2025.

.....
nevelőtestület nevében

A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A Mother Goose Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását, melyet az intézmény nevelőtestülete 2025.08.28-án elfogadott, a mai napon a fenntartó, Tyúkanyó Óvodanevelési Alapítvány a Gyermekekért képviselőjében jóváhagyom.

Budapest, 2025.08.29.

.....

Bilinski Anna
Kuratóriumi Elnök